

ЗВЯЗДА

3 КАСТРЫЧНИКА 2020 г. СУБОТА № 193 (29307)

Першыя крокі

Дарагія сябры!
Сардэчна віншую вас з прафесійнымі святамі.
Вы выбралі адну з самых высакародных прафесій. Свя-
дома прысвяцілі сябе важнай місіі — фарміраванню асобы
дзіцяці.

Кожнае ваша слова застаецца ў памяці і душах вучняў
і студэнтаў. Яно нясе ім веды і каштоўныя жыццёвыя вопыт,
вучыць мысліць. А з мільёнаў лёсаў выхаваных вамі дзя-
цей складаецца будучыня ўсёй краіны.

Сёння ўсе вы — выхавальнікі і нягэчкі дзіцячых садкоў,
школьных настаўнікі, выкладчыкі каледжаў і ВНУ, — пера-
даючы наступным пакаленням спрадвечныя каштоўнасці
беларускага народа і найлепшыя нацыянальныя традыцыі,
умацоўваеце фундамент нашай дзяржаўнасці.

Дзякую вам за вялікую працу і шчырую любоў да дзяцей.
У гэты святочны дзень жадаю моцнага здароўя, дабра-
быту і поспехаў у прафесійнай дзейнасці.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

ЦЫТАТА ДНЯ

Максім РЫЖАНКОЎ,
першы намеснік кіраўніка
Адміністрацыі Прэзідэнта:

«Менавіта вы, настаўнікі,
педагогі, выхавальнікі,
умацоўваеце падмурак
нашай дзяржаўнасці.
Гэта вельмі важныя словы,
асабліва ў кантэксце
сённяшняга дня, калі
беларускае грамадства
здае экзамен на сталасць
і права жыць у мірнай
і суверэннай краіне. Краіне,
дзе выдатна разумеюць,
што Беларусь будучага
ствараецца не на мітынгах
і плошчах, дзе паважваюць
тое, што было зроблена
напярэднімі пакаленнямі
беларусаў, нашымі
настаўнікамі».

Узнёсла, з любоўю да вучняў гаворыць аб сваёй прафесіі мала-
ды педагог, настаўнік пачатковых класаў першай школы ў Лёзна
Наталля НАВУМАВА. Наталля Анатолеўна пасля заканчэння Віцеб-
скага дзяржуніверсітэта вярнулася працаваць на малую радзіму.
Пачынала на вёсцы, у Веляшковіцкай школе, дзе ў класе было
толькі чацвёрта вучняў. За першымі крокамі маладой настаўніцы
ўважліва назіралі, а праз год парэкамендавалі ёй прымяняць веды
і здольнасці ў большай дзіцячай аўдыторыі.

На пытанне, што адкрыла ў прафесіі за гэты час, дзяўчына га-
ворыць:

— Зразумела, што не памылілася з выбарам. Працаваць з па-
чаткоўцамі мне падабаецца. Гэта здорава! Падчас выкладання
можна бацьчы і акцёрам, і тэлеведучым, і маюма. Адчуваю, як дзеці
цягнуцца да мяне, такія адкрытыя, шчырыя, са сваімі бясконцымі
пытаннямі, адказваць на якія — адно задавальненне.

Таццяна ІГНАЦЕНКА.

КОРАТКА

• Выстаўка мастацкага
тэкстылю «Тэкстыльны
экзерсіс» студэнтаў ка-
федры дызаіну і моды
Віцебскага дзяржаўнага
тэхналагічнага ўніверсітэта
працуе ў выставачнай зале
«Музычная гасцёўня».

• Рэгіянальнае інклюзіў-
нае свята ўраджэа «Багач»
пройдзе ў Клічаве 10 ка-
стрычніка. Галоўнымі ўдзель-
нікамі свята стануць людзі
з абмежаванымі фізічнымі
магчымасцямі з усёй Магі-
лёўскай вобласці.

• Адзіны дзень азе-
лення пад лозунгам «Па-
садзі дрэва» пройдзе ў
Беларусі 10 кастрычніка.

Залог паспяховай будучыні Беларусі — у паступальным і дынамічным развіцці краіны

Выступленне старшыні
Савета Рэспублікі Нацыянальнага
сходу Рэспублікі Беларусь
Н. І. Качанавай на адкрыцці
чацвёртай сесіі
Савета Рэспублікі Нацыянальнага
сходу Рэспублікі Беларусь
сёмага склікання

Паважаныя члены Савета Рэспуб-
лікі!
Паважаныя запрошаныя!
Сёння пачынае работу чацвёртая
сесія Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь
сёмага склікання.

У міжсесійны перыяд ключавой падзеяй сталі выбары кіраўніка
дзяржавы. Электаральная кампанія праходзіла ў няпростых умовах.
Мы сталі сведкамі непрыхваванага вонкавага ціску на нашу краіну і
нагнятанна нездаровай грамадскай абстаноўкі ўнутранымі дэструк-
тыўнымі сіламі.

Народ зрабіў свой выбар на падтрымку дзеючага Прэзідэнта Аляк-
сандра Рыгоравіча Лукашэнкі. На карысць стабільнасці, міру, спа-
кою, палітыкі, што праводзіцца ў краіне, у цэнтры якой
чалавек.

СТАР. 2

Лёс Беларусі будзе вырашацца самімі беларусамі, цывілізавана і строга ў прававым полі

Выступленне старшыні
Палаты прадстаўнікоў
Нацыянальнага сходу
Рэспублікі Беларусь
У. П. Андрэіччанкі на адкрыцці
чацвёртай сесіі Палаты
прадстаўнікоў Нацыянальнага
сходу Рэспублікі Беларусь
сёмага склікання

Паважаныя дэпутаты і запрошаныя!
Пачынае работу чацвёртая сесія Палаты
прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэ-
спублікі Беларусь сёмага склікання.

Яе асноўныя напрамкі шмат у чым абумоўлены вызначэннем перспек-
тыў развіцця краіны на наступны прагнозы перыяд, у тым ліку з улікам
сітуацыі, якая склалася вакол Беларусі пасля прэзідэнцкіх выбараў.

Наша краіна сутыкнулася з беспрэцэдэнтным знешнім і ўнутраным
ціскам. Раскручаны пратэст прынесены зvonку з выкарыстаннем
цэнтраў псіхалагічнага ўздзеяння. Нас працягваюць выпрабавваць на
трываласць, падваргаюць небывалай інфармацыйнай агрэсіі.

Але лёс Беларусі павінен і будзе вырашацца не на вулічных акцыях
пры сумнеўным знешнім пасрэдніцтве, а самімі беларусамі,
цывілізавана і строга ў прававым полі.

СТАР. 3

Залог паспяховай будучыні Беларусі — у паступальным і дынамічным развіцці краіны

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Учора адбылася тэлефонная размова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным. Кіраўнікі дзяржаў абмеркавалі самы шырокі спектр тэм, паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

У полі зроку прэзідэнтаў быў шэраг міжнародных праблем, у тым ліку сітуацыя ў Нагорным Карабаху.

Ва ўзаемасувязі з існуючымі еўрапейскімі праблемамі Аляксандр Лукашэнка і Уладзімір Пуцін абмеркавалі сітуацыю ў Беларусі і Расіі, абмяняліся падрабязнай інфармацыяй пра абстаноўку ўнутры краіны.

Значная ўвага ў час размовы была ўдзелена сітуацыі ў распаўсюджванні COVID-19, выказана заклапочанасць ростам захваральнасці на гэту інфекцыю.

Прэзідэнты абмеркавалі далейшыя дзеянні па нармалізацыі транспартных зносін — авіяцыйных, чыгуначных і аўтамабільных — паміж дзвюма краінамі.

Таксама вялікую ўвагу Аляксандр Лукашэнка і Уладзімір Пуцін аддалі аналізу праведзеных сумесных ваенных вучэнняў «Славянскае братэрства — 2020».

Акрамя таго, кіраўнікі дзяржаў падрабязна абмеркавалі вынікі VII Форуму рэгіянаў Беларусі і Расіі, падкрэслілі ключавую ролю прамых кантактаў на ўзроўні кіраўнікоў рэгіянаў і прадпрыемстваў у двухбаковых адносінах. Было выказана перакананне, што становіцца вынікі гэтай сумеснай работы павінны ў першую чаргу адчуць на сабе грамадзяне дзвюх краін.

Парламенцкі дзённік

ВАЖНА ЗАХАВАЦЬ ТОЕ, ШТО МАЕШ

Учора пачала работу восенняя сесія беларускага парламента, на якой будзе разгледжана некалькі дзясяткаў законапраектаў, што датычацца ўсіх сфер жыцця Беларусі — ад эканомікі да сацыяльных пытанняў.

Старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па эканамічнай палітыцы Леанід БРЫЧ лічыць, што ў перыяд работы сесіі адной з самых важных з'яўляецца эканамічная павестка. Камісіялі падрыхтаваныя законапраекты «Аб самарэгулявальных арганізацыях», «Аб інвестыцыях», «Аб гаспадарчых таварыствах». Апошні дазволіць прыватызаваць дзяржаўныя прадпрыемствы з невялікай колькасцю рабочых або прадпрыемствы з невялікай доляй акцый дзяржавы. Таксама будзе разглядацца праект закона з рабочай назвай «Аб банкрутстве», які пашырыць паўнамоцтвы антыкрызісных кіраўнікоў, але ўсё ж арыентаваны будзе на захаванне прадпрыемстваў і працоўных калектываў.

«Увогуле мы нацэлены на выкананне нашых прагнозных паказчыкаў, у тым ліку ВВП, на ўзроўні магчыма нават 100 працэнтаў ад ўзроўню мінулага года, — сказаў палітык. — Нягледзячы на складанасці, звязаныя з унутранымі праблемамі і знешнімі, абумоўленымі пандэміяй каранавіруса, мы робім усё намаганні, каб захаваць эканамічны стан нашай краіны хоць бы на тым узроўні, што ёсць».

Падчас учарашняга пасяджэння Палата прадстаўнікоў дала згоду Прэзідэнту краіны на прызначэнне Рамана Галоўчанкі прэм'ер-міністрам.

Таксама дэпутаты разгледзелі яшчэ пяць пытанняў. У тым ліку змяненні ў Закон «Аб мытных рэгуляванні ў Рэспубліцы Беларусь», кодэксаў па пытаннях крымінальнай адказнасці і рэгламенту Палаты прадстаўнікоў. Акрамя таго, былі ратыфікаваны пагадненне аб трансгранічным перамяшчэнні небяспечных адходаў па мыйнай тэрыторыі Еўразійскага эканамічнага саюза і пагадненне паміж урадам Рэспублікі Беларусь і ўрадам Арабскай Рэспублікі Егіпет аб супрацоўніцтве ў ўзаемнай дапамозе ў мытных справах.

Гэтыя пагадненні былі ўхвалены ўчора і ў Савеце Рэспублікі на першым пасяджэнні чацвёртай сесіі.

Акрамя таго, на пасяджэнні сенатары далі згоду на прызначэнне Прэзідэнтам генеральным пракурорам Рэспублікі Беларусь Андрэя Шведа, які раней узначальваў Дзяржаўны камітэт судовых экспертаў.

Такое рашэнне сенатары прынялі аднагалосна. Выступаючы перад сенатарамі, дзяржсакратар Савета бяспекі Валерый Вакульчыч адзначыў, што пры прызначэнні Андрэя Шведа на пасаду генеральнага пракурора кіраўніком дзяржавы быў прыняты пад увагу яго папярэдні досвед работы ў высокім прафесіяналізм. Валерый Вакульчыч выказаў упэўненасць, што Андрэй Швед здолее надаць новы імпульс дзейнасці органам пракуратуры.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Разам з тым працягваецца беспрэцэдэнтная інфармацыйная атака на Беларусь з боку заходніх дзяржаў. Распаўсюджваецца хлуслівая і недакладная інфармацыя пра краіну. Адкрытыя фэйкі і доммыслы маюць на мэце падарваць згоду ў грамадстве, пасеяць недавер да ўлады і сфарміраваць пратэсны рух.

Мы, члены Савета Рэспублікі, рашуча асуджаем грубае і бесцырымоннае ўмяшанне Польшчы, Літвы, Латвіі, Украіны і іншых замежных краін ва ўнутраныя справы Рэспублікі Беларусь.

Намі прыняты заявы, у якіх падкрэслена, што беларускі народ самастойна будзе вырашаць лёс сваёй краіны, працягне працаваць над эвалюцыйным развіццём эканомікі, палітычнай сістэмы, сацыяльнай і гуманітарнай сфер. І для гэтага ў краіне ёсць добрая форма народаўладдзя, пра якую скажаў Прэзідэнт на сустрэчы з палітычным актывам нашай краіны, — Усебеларускі народны сход.

Менавіта на гэтай пляцоўцы, з удзелам прадстаўнікоў усяго беларускага грамадства, ў фармаце адкрытага дыялогу, будучы выкрышталізаваны актуальныя напрамкі ўдасканалення дзяржаўнага і грамадскага ладу ў рамках канстытуцыйнай рэформы. Яна прадвызначае развіццё краіны на дзесяцігоддзі наперад.

Акрамя таго, удзельнікі гэтага маштабнага мерапрыемства вызначаюць стратэгічныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця дзяржавы на бліжэйшую пяцігодку.

У ліку задач, якія патрабуюць вырашэння ў сярэднеэрміновы перспектыве, — уваходжанне краіны ў шосты тэхналагічны ўклад. Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, далейшае эканамічнае развіццё Беларусі будзе базіравацца на ўласнай энергетыцы, экалагічнай і канкурэнтназдольнай вытворчасці, найвышэйшай, на ўзроўні сусветных стандартаў, якасці беларускай прадукцыі.

Да вырашэння гэтых і іншых актуальных задач я прашу падключыцца ўсім членаў Савета Рэспублікі.

Упэўнена, што беларускі народ здольны самастойна, без ціску звонку знайсці адказы на ўсе хвалючыя яго пытанні. Асабліва ў год 75-годдзя Перамогі мы павінны дакладна разумець, што мір і спакой, чым заўсёды ганарылася наша краіна, павінны быць захаваны. І ўлада забяспечыць парадак і бяспеку, абароніць чалавека і яго права на мірнае і годнае жыццё.

Паважаныя калегі!
Павестка бягучай сесіі надзвычайна насычаная.

Плануецца работа больш чым над 30 законапраектамі ў розных сферах дзейнасці дзяржавы і грамадства.

На працягу сесіі трэба будзе разгледзець праекты Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях і Працэсуальна-выканаўчага кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях. Асабліва акцэнт у іх зроблены на гуманізацыі адміністрацыйнай адказнасці, узмацненні прафілактычнага складніка і выключэнні нормаў, якія зжылі сябе, і незапатрабаваных.

Варта адзначыць, што ў праекты ўключаны ў тым ліку новацыі, прапанаваныя членамі Савета Рэспублікі.

Просьба дадаць гэтым знакам дакументам самую пільную ўвагу ў працэсе іх разгляду.

Па даручэнні кіраўніка дзяржавы зараз распачата маштабная заканадаўчая работа па ўдасканаленні Крымінальнага, Крымінальна-працэсуальнага і Крымінальна-выканаўчага кодэксаў.

Упэўнена, што члены Савета Рэспублікі возьмуць у ёй самы актыўны ўдзел

і ўнясуць аргументаваныя прапановы, накіраваныя на ўдасканаленне механізму рэалізацыі крымінальна-прававой палітыкі дзяржавы.

Аднымі з найважнейшых на гэтай сесіі будучыя законапраекты аб рэспубліканскім бюджэце і бюджэце Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва на 2021 год.

Асноўныя патрабаванні да гэтых дакументаў вызначаны Прэзідэнтам нашай краіны. Бюджэт павінен быць арыентаваны перш за ўсё на развіццё. Гэта асабліва актуальна ў кантэксце актывізацыі работы па прыцягненні ў эканоміку краіны замежных і ўнутраных інвестыцый.

Паспяховае старт новай пляцоўкі шмат у чым залежыць ад збалансаванасці рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў, эфектыўнасці бюджэтных выдаткаў. Таму нам неабходна з асобай дабайнасцю падысці да разгляду законапраекта аб бюджэце.

Для павышэння якасці і даступнасці медыцынскай дапамогі, забеспячэння аховы здароўя насельніцтва плануецца змяненні ў законы ў сферы аховы здароўя.

Законапраект «Аб правах інвалідаў і іх сацыяльнай інтэграцыі» накіраваны на максімальную інтэграцыю ў грамадскае жыццё людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

Упершыню на заканадаўчым узроўні будучы ўрагуляваны пытанні абароны персанальных даных.

Павышэнню інвестыцыйнай прывабнасці і спрашчэнню парадка правядзення мытных аперацый будзе садзейнічаць законапраект «Аб мытным рэгуляванні ў Рэспубліцы Беларусь».

Паважаныя калегі!
Найважнейшым прыярытэтам нашай дзейнасці з'яўляецца работа з насельніцтвам і зваротамі грамадзян. Гэты кірунак на цяперашнім этапе развіцця краіны набывае асабліва актуальнасць.

У міжсесійны перыяд членамі Савета Рэспублікі разгледжана больш за тысячы зваротаў, а за дзевяць месяцаў гэтага года — больш за тры тысячы.

Апошнім часам паступае вялікая колькасць зваротаў, у якіх грамадзяне падтрымліваюць Прэзідэнта нашай краіны Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнку і курс дзяржаўнай палітыкі, які праводзіцца ім.

Па-ранейшаму нямала слоў падзкі ў лістах адрасавана членам Савета Рэспублікі за дапамогу ў вырашэнні канкрэтных пытанняў. Напрыклад, грамадзяне выказалі ўдзячнасць Сяргею Міхайлавічу Сіццу і Алегу Алегавічу Румо.

Пры гэтым, як паказвае практыка, члены Савета Рэспублікі часта аказваюцца апошняй інстанцыяй, дзе людзям рэальна дапамагаюць у вырашэнні іх праблем. А яны ж павінны вырашацца органамі ўлады і дэпутатамі на месцах.

Як вы думаеце, няўжо для прадаўжэння аўтобуснага маршруту ў Пружанскім раёне неабходна было ўмяшанне Савета Рэспублікі? Хіба мясцовым уладам гэта не пад сілу? На жаль, такіх прыкладаў нямала.

Хачу нагадаць, што мясцовыя Саветы дэпутатаў — гэта сувязное звяно паміж уладай і народам. Паўнамоцтва ў іх дастаюцца. Аднак дэпутаты карыстаюцца ім часам нясмела. Сацыяльныя сеткі не заўсёды задзейнічаюцца для зносін з людзьмі.

Менавіта таму на сучасным этапе надзвычай важна прадоўжыць удасканаленне форм і метадаў работы мясцовых Саветаў дэпутатаў з насельніцтвам. Дэпутатам усіх узроўняў неабходна максімальна выкарыстоўваць магчымасці інтэрнэт-прасторы. Таксама варта актывізаваць, а магчыма і перафармаваць дзейнасць органаў тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання.

Гэтыя пытанні застануцца ў цэнтры ўвагі Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання і Прэзідыума Савета Рэспублікі.

Дарчы, зусім нядаўна з выездам на месца мы вывучылі дзейнасць органаў мясцовага самакіравання пярвічнага ўзроўню на прыкладзе Смільавіцкага сельскага Савета дэпутатаў. Па выніках падрыхтаваны канкрэтныя прапановы па ўдасканаленні работы названых органаў у галіне сацыяльнай абароны насельніцтва, забеспячэння занятасці, павышэння якасці жыцця людзей, добраўпарадкавання тэрыторый і іншых сферах.

Прынята рашэнне праводзіць выязныя пасяджэнні Прэзідыума Савета Рэспублікі не радзей як два разы на месяц.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі! Літаральна некалькі дзён таму завяршыў сваю работу VII Форум рэгіянаў Беларусі і Расіі на тэму «Гістарычная спадчына Вялікай Перамогі як аснова развіцця сацыяльна-эканамічных і духоўных сувязяў народаў Беларусі і Расіі».

Мы яшчэ раз пераканаліся ў тым, што агульнасць пройдзенага гістарычнага шляху, перажыцця разам эпахальных падзей з'яўляецца важным кансалідуючым фактарам, што спрыяюць згуртаванасці і ўмацаванню адзінства беларусаў і расіян.

У мэтах далейшага збліжэння нашых народаў, забеспячэння стабільнасці і бяспекі дзяржаў надзвычай важна максімальна выкарыстоўваць багаты і разнапланавы патэнцыял супрацоўніцтва.

Гэта асабліва актуальна ў сучасным свеце, калі гістарычныя факты, звязаныя з Вялікай Айчыннай вайной, усё часцей скажаюцца і фальсіфікуюцца. У сувязі з гэтым падрастаюць пакаленню вельмі складана разабрацца ў праўдзіваці той ці іншай інфармацыі, зрабіць правільныя высновы. Таму нам неабходна аддаваць вялікую ўвагу адстойванню гістарычнай праўды і яе дакладнаму асвятленню.

Па выніках Форуму яго ўдзельнікі пацвердзілі намеры дзвюх краін процідзейнічаць спробам перагляду вынікаў Другой сусветнай вайны. Асабліва ўвагу акцэнтавалі на важнасці захавання міру і бяспекі, а таксама на неабходнасці патрыятычнага выхавання моладзі.

У рамках Форуму падрыхтавана каля 170 пагадненняў аб супрацоўніцтве і камерцыйных кантрактаў на суму звыш 700 млн долараў ЗША. Усё гэта стварае вялікі падзел для далейшага ўмацавання сувязяў паміж рэгіёнамі дзвюх краін.

У найбліжэйшы час мы працягнем нашу ўзаемадзеянне з замежнымі калегамі ў рамках Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц СНД, Парламенцкай асамблеі АДКБ, Міжпарламенцкага саюза.

Відавочна, што гэтыя пляцоўкі неабходна больш шырока выкарыстоўваць для аб'ектыўнага інфармавання пра сітуацыю ў Беларусі, прасоўвання парламенцкіх метадаў знешнепалітычных і знешнеэканамічных інтарэсаў дзяржавы.

Мы не раз пераканаліся ў эфектыўнасці парламенцкай дыпламатыі, таму ў цяперашніх умовах яе значэнне надзвычай узрасла. Нам, парламентарыям, варта максімальна поўна выкарыстоўваць яе патэнцыял.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі! Для рашэння задач па ўмацаванні суверэнітэту і незалежнасці Беларусі, якія стаяць перад намі, павышэнні дабрабыту яе грамадзян работа парламентарыяў павінна быць максімальна прадметнай, канкрэтнай і эфектыўнай. Галоўнымі складнікамі яе поспеху будучы з'яўляцца высокі прафесіяналізм і актыўная грамадзянская пазіцыя кожнага з нас.

Жадаю ўсім пільнай работы. Дзякуй вам за ўвагу.

Лёс Беларусі будзе вырашацца самімі беларусамі, цывілізавана і строга ў прававым полі

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Разам з тым відавочна, што ў грамадстве выспле пэўны заплыт на перамены. Як пазначыў кіраўнік дзяржавы, рэформы неабходна пачынаць са змянення Канстытуцыі, таму вельмі важна вывучыць грамадскую думку па гэтым пытанні ў сваіх акругах праз прамую размову з выбаршчыкамі.

Работа будзе інтэнсіўная, і правесці яе варта сістэмна і зладжана. Народныя ініцыятывы трэба абмеркаваць са спецыялістамі, экспертамі, прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый, пры неабходнасці — правесці парламентскія слуханні, каб падрыхтаваць вывераныя прапановы для разгляду на Усебеларускім народным сходзе, дзе будуць вызначаны ключавыя вектары развіцця краіны.

Дэпутаты таксама павінны сур'ёзна прапрацаваць і над праектам закона, які ўзмацняе ролю і аўтарытэт гэтага грамадскага форуму.

Сёння ў грамадстве пачынаецца абмеркаванне магчымых змяненняў заканадаўства аб палітычных партыях. Арганічнае развіццё партыйнай сістэмы, здольнай забяспечваць збалансаванае прадстаўніцтва розных груп нашага грамадства ў дзяржаўнай уладзе, — гэта складаная задача.

Павышэнне ролі палітычных партый запатрабуе адпаведнай карэктароўкі Выбарчага кодэкса, у тым ліку магчымага ўкаранення элементаў прапарцыянальнай сістэмы.

Але падмуркам любых палітычных працэсаў, безумоўна, з'яўляецца эканоміка. І перад усімі галінамі ўлады стаіць задача захаваць дасягнуты ўзровень дабрабыту беларусаў і на гэтай аснове рухацца далей.

Гэтая тэма будзе асноўнай пры абмеркаванні пытанняў аб дачы годзі кіраўніку дзяржавы на прызначэнне прэм'ер-міністра краіны і аб праграме дзейнасці ўрада.

Самым прынцыповым чынам трэба падысці да падрыхтоўкі і разгляду праекта Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на наступнае пяцігоддзе.

Стан сусветнай эканомікі, канкурэнцыя на глабальных рынках і ўнутраныя патрэбы развіцця нацэляваюць нас на прыняцце чарговых мер па рэфармаванні эканамічных адносін. Але пры гэтым вельмі важна захаваць прынцып сацыяльнай справядлівасці.

Сацыяльнае накіраванасць неабходна забяспечыць і пры фарміраванні бюджэтна-падатковай палітыкі на 2021 год.

Зразумела, пры разглядзе праекта рэспубліканскага бюджэту прыярэтым павінна быць максімальная аддача ад кожнага ўкладзенага ў эканоміку рубля. Пры гэтым дзяржава прыме ўсе меры для выканання сваіх абавязанасцей перад грамадзянамі Беларусі і гарантуе рэалізацыю найважнейшых сацыяльных праграм.

Асабліва ўвагу варта аддаць законапраектам, накіраваным на паляпшэнне бізнес-

клімату. Адпаведныя папраўкі будуць унесены ў мытнае заканадаўства, законы па пытаннях гаспадарчых таварыстваў, гандлю і грамадскага харчавання, аграрна-прамысловага комплексу і некаторыя іншыя. Большасць з гэтых дакументаў рытуецца да другога чытання.

У першым чытанні будзе разгледжаны праект прынцыпова новага закона «Аб самарэгулявальных арганізацыях». Альтэрнатыўны механізм кантролю ўдзельнікаў рынку добра зарэкамендаваў сябе, паколькі дазваляе знізіць дзяржаўнае ўмяшальніцтва ў эканоміку, забяспечвае большую гібкасць і ўлік інтарэсаў прадпрямальнікаў.

На заключным этапе значодзіцца рэалізацыя даручэння Прэзідэнта па падрыхтоўцы праектаў новых Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях і Працэсуальна-выканаўчага Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях.

Вывучаны велізарны масіў прапаноў, якія найпрост скарэаваюць інтарэсы грамадзян і суб'ектаў гаспадарання. Палажэнні праектаў гэтых кодэксаў накіраваны ў тым ліку на лібералізацыю эканамічнай дзейнасці. І наша задача — забяспечыць прыяццэ згаданых законапраектаў ужо ў самыя бліжэйшы час.

Неабходна прадоўжыць работу па заканадаўчым забеспячэнні сацыяльнай сферы. У прыватнасці, гаворка ідзе аб удасканаленні заканадаўства аб ахове здароўя, правах інвалідаў, пытаннях пенсійнага забеспячэння і дзяржаўнага сацыяльнага страхавання.

Акрамя таго, Міністэрства адукацыі анансавала карэктароўку Кодэкса аб адукацыі. На гэты дакумент дэпутатам варта ўважліва паглядзець з пункту гледжання адаптацыі беларускай сістэмы адукацыі да сучасных рэалій у мэтах раскрыцця галоўнага нашага стратэгічнага рэсурсу — чалавечага капіталу.

Звяртаючыся да пытанняў міжпарламенцкага супрацоўніцтва, хачу падзякаваць за межам міжпарламентарыям, якія прынялі ўдзел у міжнародным назіранні за выбарамі ў Беларусі і правалі аб'ектыўны падыход пры ацэнцы іх вынікаў.

У першую чаргу гэта прадстаўнікі Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі, а таксама Міжпарламенцкай асамблеі СНД, якія зрабілі адназначную высокую аб канстытуцыйнасці выбараў, іх дэмакратычнасці і поўнай адпаведнасці нацыянальнаму заканадаўству.

Мы ўдзячыны расійскім калегам і парламентарыям іншых краін за тую сур'ёзную падтрымку, якую яны працягваюць нам актыўна аказваць у розных міжнародных арганізацыях.

Асабліва адзначу канструктыўнае ўзаемадзеянне з кітайскімі партнёрамі, якія першапачаткова занялі мудрую і ўважаную пазіцыю ў дачыненні да Беларусі. Нашы кантакты носяць сістэмы характар і пацвярджаюць узаемнае імкненне развіваць увесь комплекс напрамку ўзаемавыгоднага супрацоўніцтва.

Мы працягваем зносіны з парламентарыямі іншых краін

на пляцоўках Міжпарламенцкага саюза, МПА АСЕАН, парламенцкіх структур АБСЕ і Савета Еўропы.

На жаль, нягледзячы на доўгі шлях выбудавання канструктыўнага дыялогу, заснаванага на аб'ектыўнай ацэнцы сітуацыі, сёння некаторыя замежныя палітыкі робяць заявы, якія мяжуюць з прамым умяшаннем ва ўнутраныя справы суверэннай дзяржавы.

Такія дзеянні носяць адкрыта несяброўскі характар, падрываюць давер паміж краінамі і не спрыяюць умацаванню рэгіянальнай блізкасці.

Тым не менш дэпутатам Палаты прадстаўнікоў неабходна працягнуць кантакты з усімі замежнымі калегамі, каб міжнародная супольнасць магла атрымліваць аб'ектыўную інфармацыю аб тым, што адбываецца ў нашай краіне.

У гэтых мэтах варта актывізаваць дзейнасць міжпарламенцкіх камісій і рабочых груп Нацыянальнага сходу па супрацоўніцтве з парламентамі замежных дзяржаў.

Мы спадзяёмся на разуменне і развіццё супрацоўніцтва на прыняцця раўнапраўя, узаемавага і ўліку інтарэсаў усіх удзельнікаў дыялогу.

Што датычыцца найбліжэйшых планаў, то, прымаючы пад увагу сучасныя выклікі і пагрозы нацыянальнай (у тым ліку эканамічнай) блізкасці, нам варта асабіта старанна прапрацаваць свой удзел у маючых адбыцца мерапрыемствах па лініі Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі, Міжпарламенцкай асамблеі СНД і Парламенцкай асамблеі АДКБ.

Безумоўна, сітуацыя, якая цяпер склалася, у значнай ступені вызначае характар нашай работы ў выбарчых акругах. І мы выразаем бачым тыя праблемы, якія ў першую чаргу хваляюць грамадзян.

У фокусе ўвагі дэпутатаў павінны быць пытанні занятасці, стварэння новых рабочых месцаў, выплаты заробкаў, пенсій, сацыяльных дапамог. Нельга аслабляць работу па барацьбе з каранавірусам. У падтрымку па-ранейшаму маюць патрэбу найбольш уразлівыя катэгорыі насельніцтва — інваліды, адзінкія пажыллыя людзі, шматдзетныя сем'і.

Сёння нам як ніколі важна прыслухоўвацца да грамадскіх ініцыятыў на месцах і знаходзіць агульную мову з моладдзю. Бо менавіта яна не заўсёды можа аб'ектыўна ацаніць тыя дзеянні, на якія яе штурхаюць.

Але ў цэлым беларусы ў пераважнай большасці рэалістычна ацэняюць сітуацыю і адказна выконваюць свой грамадзянскі абавязак. Яны галасавалі за сваё права жыць у суверэннай краіне, спакойна працаваць і самастойна вызначаць сваю будучыню.

Сёння ўсе патрыёты Беларусі незалежна ад сваіх палітычных поглядаў павінны згуртавацца вакол самых важных для нас каштоўнасцяў. А гэта — мір і згода, незалежнасць і сацыяльны дабрабыт. Парламентарыі абавязаны прыкладзі ўсе намаганні для дасягнення гэтай мэты.

Так ахарактарызаваў прыход кампаніі «Эмаар Проперціз» у нашу краіну прэм'ер-міністр Беларусі Раман Галоўчанка на ўрачыстай цырымоніі закладкі памятнай капсулы ў падмурак Беларускага нацыянальнага выставачнага цэнтра.

Менавіта з гэтага аб'екта стартуе рэалізацыя буйнога інвестыцыйнага праекта Аб'яднаных арабскіх Эміратаў «Паўночны бераг». Як паведамылася, аб'ём укладанняў можа склацца да чатырох мільярадаў еўра. Праект мае на ўвазе забудову паўночнай часткі Мінска — рэалізацыю канцэпцыі «горад у горадзе» і так званага «якара» ў выглядзе Нацыянальнага выставачнага цэнтра і Сусветнага гандлёвага цэнтры, ІТ-універсітэта, «гарадоўкі» сацыяльных аб'ектаў, гасцінці, цэнтраў культуры, паркавага комплексу. Зрэшты, дэталі праекта, па словах прэм'ер-міністра Рамана Галоўчанкі, яшчэ прапрацоўваюцца, як і ўласна інвестыцыйны дагавор.

Памятную капсулу разам з кіраўніком беларускага ўрада закладаў старшыня савета дырэктараў «Эмаар Проперціз», уладальнік і старшыня праўлення кампаніі «Эмірэйтс Блю Скай» Мухамед Алі аль-Абар, які наярэдадні абмяркоўваў праект з Прэзідэнтам Беларусі Аляксандрам Лукашэнкам.

«Для нас гэта важная падзея, бо любая краіна свету можа ганарыцца, калі інвестар такога ўзроўню, як кампанія «Эмаар», якую прадстаўляе спадар аль-Абар, прыходзіць у краіну. Гэта і магутны сігнал іншым патэнцыйным інвестарам, якія прыглядаюцца, аналізуюць сітуацыю. Не сакрэт, што перад тым як рышыцца на любы праект, падрыхтаваны каманда кансультантаў вывучаюць не толькі нарматыўную прававую базу, інвестыцыйны клімат у краіне, але і глядзяць, ці ёсць тыя, хто ўжо рызыкнуў туды сур'ёзна ўкладзіцца. Таму, з пункту гледжання напрацоўкі паспяхоўных гісторый для Беларусі, гэта падзея знакавая», — заявіў прэм'ер-міністр на цырымоніі закладання капсулы.

Сам праект таксама надзвычай прывабны і карысны для Беларусі, дадаў Раман Галоўчанка. «Напэўна не пераацаню, калі скажу, што за ўсю гісторыю Беларусі гэта адзін з самых значных, калі не самы значны інвестар, які вырасьціў рэалізаваць праект, звязаны з прамымі інвестыцыямі ў эканоміку нашай краіны», — дадаў ён.

Мухамед Алі аль-Абар пацвердзіў, што і ў выпадку з Беларуссю, як і ў іншых 14 дзяржавах, дзе яго кампанія вядзе буйныя забудовы, вывучалася і палітыка, і эканоміка, і заканадаўства краіны.

«Мы таксама глядзім, што ўжо пабудавана. Відавочна, што Беларусь зна-

ходзіцца на правільным шляху развіцця, верым, што яна мае добрую будучыню. Масмедыя шмат увагі ўдзяляюць бегучай сітуацыі, але мы глядзім на больш доўгі перыяд», — расказаў ён.

У размове з журналістамі Мухамед Алі аль-Абар пацвердзіў крэда, якое агучваў у рэзідэнцыі кіраўніка нашай дзяржавы: канчаткова мэта праекта — паляпшэнне якасці жыцця людзей, імпульс для далейшага развіцця краіны.

«Кіраўніцтва кампаніі прыкладзе ўсе намаганні, каб выставацыйны цэнтр стаў сапраўдным упрыгажэннем горада Мінска, архітэктурным уасабленнем беларускага нацыянальнага каларыту, адным са знакавых аб'ектаў прыкладання эмірацкіх інвестыцый у развіццё інфраструктуры сталіцы», — сказана ў тэксце, які змяшчае памятную капсулу.

Раман Галоўчанка запэўніў журналістаў, што інвестыцыйны дагавор, на падставе якога будзе працаваць арабская кампанія, не будзе мець eksklusіўных прывілеяў. «Гэта агульныя ўмовы, якія і без таго дастаткова прывабныя для замежных інвестараў», — лічыць ён.

Прэм'ер адзначыў, што кампанія з ААЭ выказала (пакуль на словах) га-тоўнасць узяць на сябе вялікую сацыяльную нагрукку — размова пра аб'екты, якія не прыносяць прыбытка, але важныя для комплекснасці забудовы.

«Упэўнены, што яны не пашкадуюць, каб раёны жылой забудовы былі насычанымі не толькі звыклымі для нас сацыяльнымі аб'ектамі ў выглядзе школ, садкоў, але і цэнтрамі творчасці. Ведаю, што яны вялікую ўвагу ўдзяляюць развіццю мастацтва, таму ва ўсіх аб'ектах на тэрыторыі Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў ствараюцца «куткі» мастакоў, скульптараў, дызайнераў. Гэта не камерцыйныя аб'екты, але вельмі важныя для развіцця чалавечага капіталу», — дадаў ён.

Кіраўнік урада звярнуў увагу, што праект распачаты з будынка, які таксама не з'яўляецца самым прывабным з камерцыйнага пункту гледжання, але які сапраўды патрэбны Мінску і Беларусі.

«Наша краіна і сталіца даўно маюць патрэбу ў нацыянальным выставачным комплексе сусветнага ўзроўню, дзе могуць дэманстравацца самыя апошнія дасягненні», — сказаў ён. — Вядома, гэты комплекс — толькі пачатак гранд'ёзнага праекта, які задумананы і прапанаваны спадаром аль-Абарам і падтрыманы кіраўніцтвам дзяржавы. Размова не толькі пра самую перадавую ў свеце архітэктуру, але пра такія навацыі, як «разумны горад», універсітэт штучнага інтэлекту, вялікую колькасць сацыяльных і культурных аб'ектаў».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Слова — чытачам

Рэальныя пытанні мясцовага самакіравання

Андрэй БУГРОЎ, старшыня Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў:

— «Звязда», гэта, бадай, адзіны друкаваны орган, які пастаянна, грунтоўна і паслядоўна асвятляе рэальныя пытанні мясцовага самакіравання ў нашай краіне: і ў Оршы, і ў Пінску, і ў Бялынічах, і ў іншых вялікіх і малых населеных пунктах. За гэта я як дэпутат і як старшыня гарадскога Савета ўдзячыны выданню.

Публікацыі наогул у «Звяздзе» і ў дадатку «Мясцовае самакіраванне» у прыватнасці — вызначаюцца прайздэцтвам, цікавасцю, глыбінёй і лагічнасцю выклада. Яны дазваляюць мне валодаць інфармацыяй аб тым, як жыць і працуе ўлада на месцах і ў цэлым па краіне, знаёміцца з досведам работы раённых і гарадскіх Саветаў дэпутатаў усіх рэгіёнаў.

Агульнавядома, што сёння ў краіне працуе больш за 18 тысяч дэпутатаў Саветаў розных узроўняў. Для іх «Мясцовае самакіраванне» — гэта рэальная грамадская платформа для абмену думкамі, поглядамі, абмеркавання надзённых праблем мясцовай улады, далейшага развіцця і ўдасканалення самакіравання ў краіне ў цэлым. Жыццё прымушае нас, дэпутатаў, лаўсюдна актыўна выкарыстоўваць інструментарый самакіравання ў поўным аб'ёме. У нашых сілах надаць дэпутатам корпусу не толькі сталіцы адпаведны сучасным рэаліям імпульс і дынамізм у рабоце, унесці крэатыўнасць, узмацніць сувязі з выбаршчыкамі, зрабіць іх больш трывалымі.

Мне падабаецца яшчэ і тое, што ваша газета выходзіць на беларускай мове. Фота агенцтва «Мінск-навіны».

Настаўнік года — 2020

ГЕОГРАФ «GEELY» ВЫЙГРАЎ

Пераможцам Рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь — 2020» стаў настаўнік географіі сярэдняй школы № 19 горада Гомеля Вадзім ЛОСЕЎ. Педагагічнае срэда пераможца — «Калі хочаш спасцігнуць што-небудзь — пагузіся ў гэта з галавой!»

Вадзім Лосеў з'яўляецца выпускніком Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны, трэнерам раённай і гарадской каманды па падрыхтоўцы навучэнцаў да алімпіяды па географіі. Яго выхаванцы — шматразовыя пераможцы розных этапаў рэспубліканскай алімпіяды па географіі.

Як прызнаецца сам настаўнік, у сваёй педагагічнай практыцы ён сутыкнуўся з праблемай нізкага ўзроўню пазнавальнай актыўнасці навучэнцаў: іх веды ў географіі абмяжоўваліся рамкамі вучэбнай праграмы і дзеці не імкнуліся іх пашыраць. Не прыцягвалі іх уяву і факультатывныя заняткі. Выйсцем стала выкарыстанне на ўроках географіі інтэлектуальных гульні. Настаўнік прыбягае да іх на розных этапах урока: і пры праверцы дамашняга задання, і пры першаснай праверцы засвоенага матэрыялу, і на этапе замацавання. У яго арсенале — вялікі набор навучальных і развіцёвых гульні. Самай складанай з'яўляецца гульня «Што? Дзе? Калі?», якую ён прымяняе для абгульнення, паўтарэння і замацавання вывучанага матэрыялу (у канцы змешчаны і навучальнага года). Ход гульні і змест заданняў дазваляюць яму навучыць дзяцей слухаць і гаварыць, паказаць «падводныя камяні» у простым пытанні, засцерагаюць ад здзяйснення самых распаўсюджаных памылак. Акрамя таго, праца ў камандзе дапамагае ўцягнуць у актыўную дзейнасць і навучэнцаў з невысокім узроўнем пазнавальнай актыўнасці.

Нагадаем, што пераможца конкурсу вызначыў па выніках суперфіналу, куды з фіналу выйшлі восем педагогаў — па адным

Фота Ганна ЗАНКОВІЧ

пераможцу ў кожнай з васьмі намінацый. Фінал конкурсу стартаваў 21 верасня, а суперфінал адбыўся 30 верасня.

— Вельмі добра, што настаўнікі сёння разумеюць важнасць групавой работы ў класе, — падзяліўся сваімі ўражаннямі ад выступленняў суперфіналістаў старшыня журы конкурсу «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь — 2020», рэктар Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта, доктар педагагічных навук, прафесар Аляксандр ЖУК. — Нельга, каб вучні былі на ўроку проста пасіўнымі слухачамі, нават у групе ўсе павінны працаваць. А некаторым канкурсантам удалося ўцягнуць у працу не толькі сваіх «вучняў», але і гледачоў у зале. Уменне ўстанавіць кантакт з аўдыторыяй і трымаць яе ўвагу — вельмі важнае для кожнага педагога. Удзельнікі суперфіналу выкарыстоўвалі актыўныя метады і формы навучання, інфармацыйныя тэхналогіі, гаджеты, інтэрактывы. Адным словам, было на што паглядзець.

Імя пераможца рэспубліканскага конкурсу «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь — 2020» аб'явіў падчас урачыстасцяў, якія прайшлі ў Палацы Рэспублікі з нагоды прафесійнага свята ўсіх педагогаў. Ён атрымаў таксама і ключы ад новаўвядзенага аўтамабіля «Geely».

Надзея НІКАЛАЕВА.

«Разлічваем на ўзважаны падыход»

У Міністэрстве ўнутраных спраў учора адбылася сустрэча кіраўніцтва ведамства і прадстаўнікоў іншых дзяржаўных органаў з пастаянным каардынатарам ААН у Беларусі Іаанам Казанам Вішнявецкі.

«У існуючых абставінах і з улікам наяўнага шматгадовага вопыту плённага супрацоўніцтва мы разлічваем на ўзважаны і рацыянальны падыход прадстаўніцтва ААН у Беларусі да сітуацыі, якая стварылася, і ўсебаковае садзейнічанне ў фарміраванні ў розных структурах ААН адэкватнага ўспрымання таго, што адбываецца ў Беларусі», — сказаў першы намеснік міністра ўнутраных спраў — начальнік крмінальнай міліцыі Геннадзь КАЗАКЕВІЧ.

Галоўнай тэмай сустрэчы сталі прымаемыя праваахоўнымі органамі меры па стабілізацыі грамадска-палітычнай сітуацыі ў краіне. Як заявіў першы намеснік міністра ўнутраных спраў, зараз галоўная задача праваахоўнікаў — забяспячэнне грамадскай бяспекі. Асноўныя намаганні сканцэнтраваны на падтрыманні правапарадку, абароне жыцця, здароўя, гонару, правоў і законных інтарэсаў грамадзян, інтарэсаў грамадства і дзяржавы ад злачынных і іншых супрацьпраўных замахаў.

«Беларусь, безумоўна, прызнае высокі аўтарытэт ААН у забяспячэнні міжнароднага міру і бяспекі, а таксама высокага ацэньвае яе дзейнасць па каардынацыі міжнародных намаганняў у гэтым напрамку. Разам з тым выклікае здзіўленне такая пільная ўвага да сітуацыі ў Беларусі з боку ААН (Савета ААН па правах чалавека, Упраўлення Вярхоўнага камісара ААН па правах чалавека, Камітэта ААН супраць катаванняў), а таксама іншых праваабарончых міжнародных арганізацый, іх аднабаковае і неаб'ектыўнае тлумачэнне інфармацыі аб прымаемых у краіне мерах па стабілізацыі становішча і папярэджанні масавых беспарадкаў», — сказаў Геннадзь Казакевіч.

Ён падкрэсліў, што паслядоўныя спробы і дзеянні заходніх краін па ініцыяванні на міжнародных пляцоўках беларускага пы-

танна накіраваныя выключна на ўзмацненне сваіх уласных пазіцый і павышэнне сваёй значнасці.

«Выклікае заклапочанасць і зрушэнне акцэнтаў у дзейнасці міжнародных арганізацый з практычнага ўзаемадзеяння з беларускім бокам у бок дэманстрацыі свайго негатыўнага стаўлення да сітуацыі з правамі чалавека ў краіне», — дадаў прадстаўнік ЧМЛ.

Падчас сустрэчы пастаяннага каардынатара ААН у Беларусі было прадэманстравана некалькі відэасюжэтаў, якія развешваюць фэйкі аб учыненых згвалтаваннях і катаваннях з боку сілавых. Геннадзь Казакевіч заклікаў не рабіць паспешлівых і няверных высноў пра падзеі ў Беларусі, грунтоўчыся на непраўдападобнай інфармацыі, якая тыражуецца сродкамі масавай інфармацыі і медыярэсурсамі. «Мы гатовы да самага адкрытага дыялогу і праверкі інфармацыі па канкрэтных фактах гвалту», — заявіў ён.

У сваю чаргу Іаан Казан Вішнявецкі выказала заклапочанасць празмерным выкарыстаннем сілы з боку праваахоўнікаў падчас пратэстных акцый і затрыманнем журналістаў, якія асвятляюць мітынгі. Таксама яна лічыць, што праваахоўныя структуры прадастаўляюць недастаткова інфармацыі пра расследаванне неправамоцных дзеянняў сваіх супрацоўнікаў.

Геннадзь Казакевіч таксама выказаўся па гэтай тэме. Паводле яго слоў, па кожным звароце і заяве аб гвалце з боку сілавых, катаваннях і іншых спосабах жорсткага абыходжання з затрыманымі Следчы камітэт праводзіць праверку. На дадзены момант няма ніводнага такога пацверджанага факта, заявіў ён. «Для нас важна, каб па кожным такім факце быў праведзены ўсебаковы разгляд, вынікі якога стануць здабыткам грамадскасці. Прапануем і вам, і кіраўнікам іншых агенцтваў ААН інфармаваць нас пра канкрэтыя факты гвалту ў дачыненні да канкрэтных асоб. Мы гатовыя разглядаць дадзеныя звароты і ў межах сваёй кампетэнцыі разважаць на іх», — падсумаваў першы намеснік міністра.

БелТА.

Разумныя грошы

Хітрая камбінацыя сімвалаў або такенізацыя...

Гэты глабальны сусветны трэнд — ужо і ў нашай краіне

Прамыя сінонімай да гэтага замежнага слова зноўдзена не было. Са звязаных слоў мне больш за ўсё спадабалася «ідэнтыфікатар карыстальніка» — злёгку мудрагеліста, але дакладна і ў зрыццях. Такенізацыя павольна заваёўвае свет. Усё больш сфер нашага жыцця звяртаюцца да гэтага абсалютна новага падыходу ў рабоце з фінансамі. Што такое такенізацыя, чым яна выгадна і дзе мы можам з ёй сутыкнуцца — пра гэта раскажа дырэктар кампаніі электронных плацяжоў Assist ў Беларусі Вячаслаў СЕНІН.

Аплата ў адзін клік і не толькі

Такенізацыя непрыкметна ўваходзіць у наша жыццё, і звычайныя людзі нават не падазраюць, што карыстаюцца ёй, здзяйсняючы свае звычайныя аперацыі, напрыклад, аплату тавараў пры куплі ў анлайн-краме.

Ёсць адна фішка працэсінгавых сістэм, якая дазваляе ўладальніку інтэрнэт-крамы ці іншага анлайн-бізнесу прапанаваць свайму пастаяннаму пакупніку хутка і без уводу картачных даных аплатаў паслугі або тавары на сайце. Такая магчымасць носіць назву «плацяжх у адзін клік». Магчымасць здзейсніць хуткі плацяжх прадастаўляецца пакупніку толькі тады, калі ён ужо здзейсніў першы плацяжх на сайце. Працэсінгавая сістэма запамінала яго даныя і ўз'ямае гэтыя даныя выдала так званы токен — нейкі ідэнтыфікатар дадзенага пакупніка, працей кажучы, ідэнтыфікатар яго плацежнай карткі.

«Такенізацыя — гэта свайго роду замена важнай інфармацыі, такой, як, напрыклад, даныя плацежнай карткі або пашпартных даных чалавека, на камбінацыю сімвалаў, якая сама па сабе ніякай каштоўнасцю не валодае», — растлумачыў Вячаслаў Сенин.

Найдаўна плацежная сістэма Visa абвясціла аб тым, што да яе сэрвісу такенізацыі (Visa Token Service) далучыліся 28 новых партнёраў ва ўсім свеце, у тым ліку і дзве беларускія кампаніі, якія працуюць у сферы электроннай камерцыі.

Новая тэхналогія робіць працэс аплаты бяспечным

Гэта значыць, зараз няма неабходнасці перадаваць дакладныя даныя банкарскай карткі прадаўцу або банку. Пры аплаце тавараў выпрацоўваецца токен, які і ажыццяўляе шлях «пакупнік—прадавец». Гэты токен не ўяўляе сабой вартасць для зляманіфікацыі, якія хочуць перахапіць каштоўную інфармацыю. А дадзеныя карткі далей прылады гаспадара (тэлефона, камп'ютара) не сыдохдзяць.

На першы погляд можа здацца, што токен — гэта пароль. Аднак ёсць істотнае адрозненне. Пароль можна расшыфраваць, ведаючы ключ, які ёсць у адпраўніка пароля і атрымальніка. Ключ можна перадаць трэцім асобам. Пароль можна ўзламаць, падабраўшы да яго ключ. Вядома, тэхналогіі шыфравання прасунуліся вельмі далёка і ўзламаць код складана, але тэарэтычна гэта магчыма.

Дык вось, токен ўзламаць нельга, таму што гэта выпадкова згенерываны набор сімвалаў, які па сутнасці нічога не азначае. Кожны раз пры здзяйсненні нейкай аперацыі, у якой перадаюцца даныя, генеруецца новы токен. У апошні час такенізацыя стала ажыццяўляцца на плацоўцы блокчэйна. Гэта робіць працэс яшчэ больш бяспечным і празрыстым. Сутнасць блокчэйна заключаецца ў тым, каб не цэнтралізаваць базу даных. Даныя ёсць адразу на многіх серверах, а значыць, падрабці іх немагчыма. І ў выпадку страты даных на адным серверы яны ёсць на іншых. Блокчэйн — гэта ланцужок блокаў. Кожны блок — гэта пэўны

працэс (дзеянне). Блок ствараецца, і змяняць яго немагчыма. Можна толькі дадаць яшчэ адзін блок, каб паказаць у ім змены. Такім чынам атрымліваецца ланцужок з дзеянняў, па якім можна адсачыць, які праходзіць тая ці іншая аперацыя. І калі нешта ў аперацыі пайшло не так, то лёгка знайсці блок, у якім было непажаданае дзеянне.

Аплата смартфонам

Сёння набірае папулярнасць аплата з дапамогай смартфона, гэта калі чалавек у краме прыкладвае да тэрмінала не картку, а тэлефон. Для таго каб дадзеныя аплата была магчымай, трэба, каб банк, які выпускаў картку, падтрымліваў такую тэхналогію, і смартфон меў праграму Samsung Pay, Google Pay або Apple Pay. Чалавек набірае даныя плацежнай карткі ў дадатак і далей спакойна расплачваецца, выкарыстоўваючы смартфон. Ярка з дзякуючы такенізацыі працэс аплаты становіцца абсалютна бяспечным. Таму што даныя карткі застаюцца на тэлефоне ўладальніка, а атрымальнік плацяжу бачыць толькі токен, што з'яўляецца паказчыкам паспяховага правядзення аплаты.

На дадзеным этапе ў Беларусі даступна толькі аплата праз дзве праграмы — Samsung Pay і Apple Pay. Мінусам з'яўляецца тое, што не ўсе тэлефоны падтрымліваюць гэтыя праграмы, толькі сучасныя смартфоны Samsung і айфоны адпаведна. Абодва сэрвісы супрацоўнічаюць з многімі, але пакуль не з усімі банкамі краіны. Сярод банкаў-партнёраў можна назваць, напрыклад, такіх, як «Беларусбанк», «Альфа-банк», «Прыёрбанк», «Банк ВТБ», «МТБанк».

Зусім найдаўна ў нашу краіну прыйшоў сэрвіс «Кашалёк Pay», які будзе працаваць на ўсіх смартфонах Huawei і Honor. Пакуль такі «кашалёк» даступны кліентам Беларускага і ўладальнікам картак з плацежнай

Мы толькі ў пачатку шляху

«Сусветная тэхналогія не стаецца на месцы. З'яўляецца ўсё больш праграм, сэрвісаў, мэта якіх — спрадзіць жыццё сучаснага чалавека. І адзін з важных складнікаў камфортнага жыцця — бяспека. Менавіта гэта з'яўляецца мэтай такенізацыі — бяспека асабістай інфармацыі ў лічбавым свеце. З кожным годам Беларусь укараняе ўсё больш апрабаных на сусветным рынку тэхналогій. Зараз наша краіна яшчэ толькі ў пачатку шляху па засваенні такенізацыі, але ў яе вялікія перспектывы і планы ў гэтым кірунку», — падсумаваў Вячаслаў Сенин.

Токены як замена каштоўнасцяў

У агульным разуменні, такенізацыя — гэта замена рэальных каштоўнасцяў умоўнымі. Токены (англ. token) выкарыстоўваліся ў Брытанскай імперыі з XVII да XIX стагоддзя з-за недастатку дзяржаўнай валюты. Гэта былі манетападобныя жэтоны, якія альбо замянялі дробныя манеты, альбо прызначаліся для куплі чагосьці пэўнага, напрыклад, абедаў у сталовай. Тады яны вырабляліся як медальі або ўзнагароды.

Калі задумацца, грошы — усюго толькі ўніверсальныя токены без уласнай каштоўнасці. Тым не менш, яны з'яўляюцца неабходным сродкам абмену каштоўнасцямі, таварамі і паслугамі.

Сяргей КУРКАЧ.

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Зеляніца Маларыцкага раёна

Дзіця вайны, калгасны перадавік, актыўны пенсіянер

Кіраўнік мясцовай улады параіла пазнаёміцца з Мікалаем КАПАЊКАМ з Зеляніцы. «Такога работніка, як Мікалай Міхайлавіч, ва ўсёй акрузе пашукаць, — гаворыць старшыня Арэхаўскага сельскага Савета Святлана ВІТАНОЎСКАЯ. — Неяк заязджаю ў вёску позна ўвечары, цяньне ўжо, а ён грэчку зграбае. Кажы, на наступны дзень неваджж перадалі, дык трэба паспець. Шчыруе на падворку кожны дзень у свае 83 гады». Яшчэ Мікалай Міхайлавіч старанна дглядае невялікую гаспадарку, трымае ў парадку дом на час адсутнасці гаспадыні, якая праходзіць курс лячэння ў бальніцы, паспявае з'едзіць па розных справах — сам жа за рулём!

болей, але ўсё роўна гэта не параўнаць з аплатай у суседняй Украіне. Туды я паехаў, як і многія равеснікі-аднавяскоўцы, у 1955 годзе. Там зарабіў тону пшаніцы, бо за працадзень давалі чатыры рублі і тры кілаграмы збожжа. Гэта ўжо была раскоша, — успамінае пенсіянер.

КАЛГАСНЫ ШАФЁР

А 19 красавіка 1956 года хлопцэ з Зеляніцы пайшоў у войска. Служыў за мяжой, у Германіі. Пра армейскія гады ў яго самыя добрыя ўспаміны. Там атрымаў прафесію шафёра, якая стала асноўнай на ўсё жыццё. Калі вярнуўся з войска, у калгасе аказаліся запатрабаваны спецыялістам. І адпрацаваў на розных машынах роўна сорак гадоў. Тады ж, у 60-м, калі стаў калгасным кіроўцам, ажаніўся з прыгожай дзяўчынай Надзяс. Сёлета ён з Надзясой Васілеўнай справіць юбілей — 60 гадоў разам. Вось толькі яна трохі прыхварэла, муж адвёз яе ў бальніцу. Учасцювая бальніца недалёка, у Олтушы, праз дзень муж праведвае жонку — пры наяўнасці свайго аўтатранс-

парту гэта не праблема, а тэхніку ён любіць.

— Першыя гады не асабліва плацілі нават шафёрам, — згадвае былы калгасны вадзіцель. — Памятаю зарплату 25 рублёў у месяц. Вядома, мы і ў горад маглі праехаць з жонкай, нейкую работу знайсці, там болей плацілі, выхадныя стабільныя, гарадское жыццё наогул лягчэйшае. Але не хацелася са сваіх мясцін з'язджаць, мы нават не разгледзілі такую магчымасць. Тут нарадзіліся, тут выраслі і паціху працавалі на зямлі ўсё жыццё.

СКРЫНКА З МЕДАЛЯМІ

Гэта ён, вядома, сціпла пра сваю працу. Калі не без падказкі старшыні сельскага Савета прынёс свае запаветныя скрыначкі з ўзнагародамі, стала ясна, які быў выдатны работнік з Мікалаем Капанькі. Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, медаль «За працоўную доблесць», не кажучы ўжо пра юбілейныя ўзнагароды, цяпер з'яўляюцца нагодай для ўспамінаў. Пра кожную з іх ён расказвае канкрэтна: называе дату ўручэння,

згадвае, хто ўручаў, на сходы якога ўзроўню. Заўважаю яшчэ адзін медаль, пра які нічога не было сказана...

«А гэта не мой, гэта жонка ўзнагароджана» — не без гонару паказвае Мікалай Міхайлавіч. Яна працавала ў гаспадарцы паляводам, а каб калгасным паляводам уручалі медалі — гэта была вялікая рэдкасць. За поспехі ў вырошчванні лёну, буракоў, бульбы Надзясой Капаньку таксама прадставілі да высокай дзяржаўнай адзнакі. Аказваецца, працаваў тасць — гэта ў іх сямейнае.

Ды і цяпер былыя калгасныя работнікі без справы не сядзяць. Напрыклад, вырошчваюць грэчку. «Праўда, апошнім часам няма дзе зрабіць крупу — са шкадаваннем кажа гаспадар. Нам казалі, што тая фірма пад Брэстам, куды раней вазілі крупы, закрылася. А так было нядрэнна нарыхтаваць мех сваёй грэчкі, і сабе на год хапала, і сям'ям дзяцей».

ГРАЧАНІКІ І КВЕТКІ

На Маларычыне, дарэчы, многія да гэтай пары сеюць грэчку, пкучуць знакамітыя грачанікі, ці, па-туэйшаму, бабку. Надзясой Васілеўна таксама раней пякла адмысловы хлеб з грэчкі. Цяпер рэдка гэта робіць: паводле слоў гаспадары, здароўе не тое, ды і цікаваці такой няма да кулінарных эксперыментаў, як раней. Хіба толькі пад асабліваю нагоду можа спячы.

Хоць цалкам ад уласнай гаспадаркі Капанькі не адмаўляюцца. А дзеці кожны раз патрабуюць паберагачы здароўе. «Яно-то так. Пенсію атрымліваем добрую, усюго хапае, але ж не прывыклі сядзець склаўшы рукі, — разважае гаспадар. — Прыходзіць вясна, зноў садзім бульбу, сеём грэчку. Буль-

ба, дарэчы, гэтым разам вырасла нядрэнная. Цяпер мала ў каго ўрадзіла».

Звяртаю ўвагу на багатыя кветнікі ў двары. Такой колькасці кветак у дварах невялікіх вёсак дакладна раней не бачыла. Стракатавы вясенскія краскі пары бабінага лета радуць вока. Можна сабе ўявіць, якая прыгажосць у гэтым двары ўвесну. «Гэта ўсё мая гаспадыня, — не без гонару паказвае на агародчык Мікалай Міхайлавіч. — Цяпер, праўда, і сын з кветнікам памагае, восць і сёння павінен з Брэста прыехаць». Двое дзяцей сужэнцаў Капанькаў жывуць у Брэсце, адзін — у Маларыцкім раёне.

Дзеці ўсё вясюўцаў гэтак жа раз'ехаліся па гарадах, некалі немалая вёска зараз налічвае дзсяткі сталых жыхароў. А ў свой час тут была пачатковая школа, магазін, калгасная жылёлагадоўчая памяшканні. Было шмат моладзі, дзяцей. У пачатковай школе ў пару нашага героя займалася 37 вучняў. На фронт з Зеляніцы пайшло 13 маладых мужчын, з іх вярнулася чацьвёра. Цяпер некаторыя хаты стаюць пустыя, іншыя дглядаюць гарадскія дзеці.

— Аўтакрама два разы на тыдзень прыязджае, бальніца побач, у нас усё ёсць, жыць можна, — разважае пенсіянер. — Я некалі нікуды не паехаў, бо палюбіў сваю зямлю, прыкпеў да яе. Але тады нельга было ўзяць кавалак зямлі, каб рабіць на ёй. А цяпер можна і зямлю ўзяць, і фермерам стаць альбо гаспадаром. О, каб мне пасля арміі цяперашня магчымасці! Пэўна, зямлі ўзяў бы ў арэнду, ды і другія мае аднавяскоўцы не адмовіліся б. Цяперашняя моладзь не мае цікаваці да зямлі. Таму і чэзнуць вёскі.

Святлана ЯСКОВІЧ.

АВЕЧЫ ПАСТУШОК

Напрасіліся ў госці надвечоркам, а прыязджаем крыху раней і застаём гаспадары за хатнімі клопатамі ў рабачай вопратцы. Ён крыху канфузіцца і просіць пачакаць колькі хвілін... А потым выходзіць да нас лёгкай паходкай, прычасаны, у выхадным гарнітуры, як і належыць джэнтльмену пры сустрэчы з дамамі. Затым сам пачынае апавед пра вёску, пра сваё дзяццства, сталыя жыццё. Восць каб заўсёды так! А галоўнае, што мяне ўражае: памяць Мікалая Міхайлавіча. Усе падзеі жыцця ён пачынае згадваць з дакладнай даты. Ведае не толькі год, месяц, але і чысло, калі ішоў у войска, калі ўладкоўваўся на работу і шмат чаго іншага. Дакладныя фармулёўкі разам з падрабязнай храналогіяй выдаюць матэматычны склад розуму гэтага чалавека, а восць адукацыі ў вясюўца ўсяго чатыры класы. І настаянікаў сваіх з пачатковай школы ён называе без запінікі: Дубяга Аляксей, Сцяпан Ермалюк. Апошні, паводле слоў былога вучня, запомніўся як асабліва строгі і патрабавальны, затое ўсе пры ім старанна вучыліся.

— Нарадзіўся я ў 1937 годзе, — расказвае Мікалай Капанька, — тут жа, у гэтай вёсцы. У 44-м бакцы

забралі на вайну. Загінуў ён у ноч на 9 мая 45-га. Самае крўўднае было дажыць да перамогі і памерці... Пахавальную і пісьмо мы атрымалі 18 мая, а да гэтага радаліся, што вайна скончылася, што хутка ўбачым роднага чалавека. Ліст нам даслалі медыкі са шпіталю. З цяжкім раненнем ён трапіў туды 24 красавіка, а вечарам 8 мая яму рабілі аперацыю. Адкрыўся крывацёк — надта вялікі асколак захрас у плячы, выратаваць параненага не змоглі. У пісьме яшчэ гаварылася, што пахавалі салдата з усімі ваеннымі ўшанаваннямі 11 мая. Магіла яго пад нумарам 104 знаходзіцца ў польскім горадзе Гнезна.

Маці засталася з намі — трыма малымі дзецьмі. Ці трэба казаць, што на адукацыю, большую за пачатковую, разлічвалі не даводзілася. Неабходна было працаваць, дапамагаць сям'і. У 1947-м годзе арганізавалі калгас, і ў 11 гадоў я пайшоў пасвіць авечак. У маім статку было 162 галавы. Трэба было рана ўставаць, ісці ў поле кожны дзень у любое надвор'е. Сезон я прапасаў і зарабіў 37 кілаграмаў збожжа. За працадзень тады налічвалі 100 грамаў збожжа.

Восць так даводзілася жыць і працаваць пасля вайны, потым у наступныя гады за дзень работы давалі крыху

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Трамп заразіўся каранавірусам

Прэзідэнт ЗША Дональд Трамп паведаміў пра сваю хваробу ў твіце і дадаў, што яны з першай лэдзі неадкладна сыходзяць на каранцін. Прэзідэнт заразіўся за 32 дні да выбараў — хутчэй за ўсё, ад памочніцы Хоўп Хікс. У свае 74 гады і з вялікай вагой ён адносіцца да групы рызыкі, хоць на здароўе не скардзіцца. Гэта, бадай, самая сур'езная яго хвароба за некалькі апошніх дзесяцігоддзяў, піша Politico. Асабліва вялікая рызыка ўскладненняў. Па словах асабістага ўрача Трампа Шона Конлі, прэзідэнт з першай лэдзі адчуваюць сябе добра. Медыкі упэўнены, што хвароба не адаб'ецца на працы амерыканскага лідара. Аднак некаторыя функцыі прэзідэнта за межамі Белага дома прыдзецца нейкі час выконваць віцэ-прэзідэнту Майку Пенсу. Каціроўкі нафтавых ф'ючарсаў на амерыканскіх фондавых рынках упалі адразу пасля абвешчэння пра захворванне Трампа. Паралельна зніжліся і біржавыя індэксы.

Google выплаціць мільярд долараў за кантэнт для свайго сэрвісу навін

Карпарацыя Google ў найбліжэйшыя тры гады выплаціць \$ 1 млрд у якасці ўзнагароджання аўтарам кантэнту для свайго новага сэрвісу навін Google News Showcase. Пра гэта гаворыцца ў посьце кіраўніка кампаніі Сундара Пічаі, апублікаваным у яго блогу. Google News Showcase пачне працаваць на базе агрэгатора навін Google News. Спачатку ён будзе даступны карыстальнікам аперацыйнай сістэмы Android, а ў хуткім часе з'явіцца і на платформе iOS. Сэрвіс дазволіць выданням групавыя навінавыя сюжэты больш зручным чынам, напрыклад, каб дазволіць чытачам азнаёміцца з кантэстам таго ці іншага паведамлення або прасачыць храналогію падзей. З пачатку кастрычніка опцыя запрацавала ў Бразіліі і Германіі, а ў найбліжэйшыя месяцы з'явіцца ў некаторых іншых краінах, у тым ліку ў Індыі, Бельгіі і Нідэрландах.

Па словах Пічаі, кампанія ўжо заключыла кантракты з шэрагам вядучых СМІ, у прыватнасці, з германскімі выданнямі Der Spiegel, Die Zeit і Stern.

На Марсе знайшлі тры падземныя возеры

Тры падземныя возеры выяўлены ў раёне паўднёвага полюса Марса з дапамогай радары аўтаматычнай міжпланетнай станцыі Еўрапейскага касмічнага агенства «Марс экспрэс». Раней, у 2018 годзе, там ужо было знойдзена адно такое возера. Паколькі наяўнасць вады з'яўляецца ключавой умовай існавання жыцця, яе адкрыццё на любым касмічным целе прыцягвае асабліваю ўвагу. Аднак, як мяркуюць навукоўцы, вада ў марсыянскіх азёрах настолькі салёная, што ў ёй не выжывуць і самыя ўстойлівыя мікробы. Паколькі атмасфера Чырвонай планеты вельмі разрэджаная, а тэмпературы ніжэй, чым у Антарктыцы, на яго паверхні вада ў вадкім выглядзе знаходзіцца не можа. Азёры знаходзяцца пад лёдам на глыбіні прыкладна паўтара кіламетра.

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpro.by
Продавец	открытое акционерное общество «БПС-Сбербанк», 220005, г. Минск, бульвар имени Мулявина, 6
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. www.ipmtorg.by
Предмет электронных торгов	

Лот № 1 – здание банка (здание специализированное финансово-го назначения), общей площадью 2792,6 кв. м, инвентарный номер 252/С-10015, по адресу: Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Олимпийская, 11А. Составные части и принадлежности: подвал, бокс для выгрузки ценностей.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания банка общей площадью 0,5854 га

Начальная цена с НДС 20 % | 1 190 251,44 белорусского рубля

Лот № 2 – строение-пристроенное здание (помещение финансово-го назначения) общей площадью 1011,8 кв. м, инвентарный номер 252/Д-87774, по адресу: Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Олимпийская, 11-390

Начальная цена с НДС 20 % | 264 228,48 белорусского рубля

Лот № 3 – магазин № 48 (здание специализированное розничной торговли) общей площадью 2058,6 кв. м, инвентарный номер 100/С-1609, по адресу: Брестская обл., г. Брест, ул. Янки Купалы, 50А. Составные части и принадлежности: навес, металлическое ограждение, гараж, забор, ворота, платформа автотранспорта.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания магазинов общей площадью 0,2310 га

Начальная цена с НДС 20 % | 1 378 391,90 белорусского рубля

Лот № 4 – банк (здание специализированное финансово-го назначения), общей площадью 2181,7, инвентарный номер 350/С-44423, по адресу: г. Гомель, ул. Якуба Коласа, 6А.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для эксплуатации административного здания общей площадью 0,1571 га

Начальная цена с НДС 20 % | 605 523,60 белорусского рубля

Лот № 5 – здание банка (здание административно-хозяйственное) общей площадью 1672 кв. м, инвентарный номер 342/С-125304, по адресу: Гомельская обл., г. Светлогорск, ул. Ленина, 49А. Составные части и принадлежности: крыльцо.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания и содержания здания банка отделения в г. Светлогорске общей площадью 0,3753 га

Начальная цена с НДС 20 % | 494 694,43 белорусского рубля

Лот № 6 – магазин (здание специализированное розничной торговли) общей площадью 1176,8 кв. м, инвентарный номер 500/С-22967, по адресу: г. Минск, ул. Уручская, 195/5.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве общего долевого постоянного пользования (доля 131/625) для реконструкции существующих зданий и сооружений под торговые павильоны и строительство новых зданий, сооружений и торговых павильонов рынка по продаже строительных, электротехнических, сантехнических материалов и оборудования общей площадью 7,7627 га

Начальная цена с НДС 20 % | 1 209 823,92 белорусского рубля

Лот № 7 – имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: Минская обл., Червенский р-н, Кликовский с/с, п. Озёрный, в следующем составе:

– база отдыха (здание многофункциональное) общей площадью 2089 кв. м, инвентарный номер 615/С-266. Составные части и принадлежности: подвал (А316), беседки (1, 2, 3).

– ошощехранилище (здание нежилое) общей площадью 85,5 кв. м, инвентарный номер 615/С-1382.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания многофункционального здания общей площадью 2,0312 га.

– здание зимовника для пчел (здание специализированное сельскохозяйственного назначения) общей площадью 44,5 кв. м, инвентарный номер 615/С-27933. Составные части и принадлежности: пристройка.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания обслуживания теплицы общей площадью 0,1538 га.

– санитарно-обмывочный пункт на 10 мест на базе объекта ОАО «Белпромстройбанк» (здание специализированное для бытового обслуживания населения) общей площадью 249,8 кв. м, инвентарный номер 615/С-29048. Составные части и принадлежности: две пристройки.

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования для ведения подсобного хозяйства общей площадью 0,5867 га

Начальная цена с НДС 20 % | 863 596,37 белорусского рубля

Дополнительная информация по лотам №№ 1, 2, 4, 5, 7: при приобретении предмета аукциона, победитель аукциона или единственный участник аукциона заключает с Продавцом договор купли-продажи имущества, относящегося к предмету аукциона. Состав имущества и цены размещены на сайте организатора аукциона www.cpro.by и www.ipmtorg.by.

Обременения по лотам №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6 – аренда. Подробная информация на сайтах www.cpro.by и www.ipmtorg.by

Задаток 10% от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекцию ОАО «Белинвестбанк», по г. Минск и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи.

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги» размещенным по адресу: www.ipmtorg.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение от 0,1 до 3% от цены продажи лота

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение о проведении электронных торгов по лотам опубликовано в газете «Звязда» 29.08.2020 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов

Дата и время окончания приема заявок

Контактные телефоны

Запрашальнік

Прастор «ТЭАРТа»

У Мінску з 2 да 24 кастрычніка праходзіць Х Міжнародны форум тэатральнага мастацтва «ТЭАРТ». Зразумела, фестывалю давялося падстройвацца пад «ковідныя» абмежаванні, таму ён адбудзецца без удзелу замежных гасцей. Але іх спектаклі публіка пабачыць у запісе.

Праграму шоу-кейса Belarus Open з 17 да 24 кастрычніка можна ўбачыць на пляцоўках Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі, Беларускага дзяржаўнага маладзёжнага тэатра, Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра юнага гледача, прасторы Hide, Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек і Культурнага хаба «Ок 16». Гэта 11 спектакляў як мінскіх выканаўцаў, так і калектываў з Брэста, Магілёва і Гомеля. З падрабязнай праграмай можна азнаёміцца на сайце форуму.

Хоць замежныя госці і не змогуць прыняць непасрэдна ўдзел у свяце тэатральнага мастацтва, але арганізатары спадзяюцца, што іх праекты дакачаюцца спрыяльнаму часу.

А вось калі казаць аб праграме форуму, то тут наведальніку чакае разнастайная палітра — драматычныя, оперныя і харэаграфічныя пастаноўкі. Прайдучы спектаклі з праграмы фестывалю ў Авіньён, Эдынбург, Берлінскага Theatretreffen, праекта «Фестываль «Залатая маска» і многія іншыя.

Форум як заўсёды стане пляцоўкай для творчага дыялогу, а таксама дастаць магчымасць публіцы пашырыць сваё ўяўленне пра тэатральнае мастацтва, адкрыць для сябе новыя імёны. Навучальная платформа «Школа ТЭАРТа» зьбярэ на дыскусію прафесіяналаў, адбудуцца лекцыі і цыкл семінараў, паказы эс-кізаў спектакляў.

Алена ДРАПКО.

Добрыя справы

Падарунак ад вайскоўцаў

Удзельнікі Армейскіх міжнародных гульні наведвалі выхаванцаў Андрэўскага дзіцячага дома. Міністэрства абароны ўзяло яго пад сваё шэфства ўжо больш за 12 гадоў таму. Вядома, вайскоўцы прыязджаюць туды не з пустымі рукамі. Напрыклад, падчас апошняга візіту яны прывезлі інтэрактыўную панэль. Яна спатрэбіцца падчас навукальнага працэсу, паведамлілі ў прэс-службе Міністэрства абароны.

Завітаў ва ўстанову і міністр абароны Беларусі генерал-маёр Віктар ХРЭНІН. Ён пазнаёміўся з бытавымі ўмовамі, пагутарыў з кіраўніцтвам пра патрэбы і надзвычайныя пытанні дзіцячага дома, паразмаўляў з яго выхаванцамі.

Увогуле, апошняе дзесяцігоддзе дзіцячы дом істотна змяніўся дзякуючы вайскоўцам: быў уцелены фасад будынка, спартыўныя, трэнажорная і актывава залы прайшлі праз рамонт і аснашчаны новым абсталяваннем. Новае аблічча атрымалі таксама сталовае, камп'ютарны клас, спальні. З'явіўся нават інтэрактыўны цір. А нядаўна ў дзіцячым доме адкрыўся новы фізіятэрапеўтычны кабінет. Адмысловыя прыборы працуюць на ўмацаванне здароўя дзяцей.

Валяр'ян ШКЛЕННИК.

ОАО «Климовичский ликеро-водочный завод»

сообщает, что 03.10.2020 года состоятся электронные торги по продаже имущества (оборудования)

расположенного по адресу: Могилевская область, Быховский район, аг. Грудиновка; Могилевская обл., г. Климовичи, ул. Волкова, 10; Могилевская область, Хотимский район, аг. Забыльщина; Могилевская область, Котлячовичский район, д. Пасека, Могилевская обл.

Информацию об условиях проведения электронных торгов можно уточнить на сайтах torgi.gov.by и bankrot.gov.by.

В текст публикации в газете «Звязда» № 189 от 29.09.2020 о проведении аукциона на право заключения договора аренды земельного участка, расположенного на территории Улуковского сельсовета, ВНЕСТИ СЛЕДУЮЩИЕ ИЗМЕНЕНИЯ:

в графе затраты на организацию и проведение аукциона – текст: «расходы в сумме 1027,30 рубля и расходы, связанные с опубликованием объявления», заменить на: «расходы в сумме 1486,54 рубля и расходы, связанные с опубликованием объявления».

Считать недействительными утерянные ЗАО «СК «Белстррах» бланки страховых полисов «Добровольное страхование от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу» формы 2РН, 2РП серии БИ №№ 1510384, 1510385, 1690914, 1690921, 1816678, 1822637, 1836318.

ООО «ФРОНДЕРА» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ЗАО «РОСТЭМ»

Лот	Наименование	Местонахождение	Начальная цена без НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона без НДС, бел. руб.
1	Доля в уставном фонде Общества с ограниченной ответственностью «Агрофирма Илья» в размере 100 %	Минская область, Вилейский р-н, д. Ободовцы	3 760 000,00	376 000,00	188 000,00

В отношении Лота проводится вторые повторные торги. Ранее публикация размещалась в газете «Звязда» № 145 (29259) от 29.07.2020, стр. 14; № 175 от 09.09.2020, стр. 11, № 181 от 17.09.2020, стр. 15

УСЛОВИЯ АУКЦИОНА И КРИТЕРИИ ВЫЯВЛЕНИЯ ПОБЕДИТЕЛЯ

Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Аукцион проводится до наиболее высокой цены предмета аукциона. Аукционист объявляет участника, предложившего более высокую цену за предмет аукциона, трижды повторяет последнюю цену и при отсутствии надобок объявляет о том, что имущество считается проданным лицу, которое предложило на аукционе самую высокую цену. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Данный участник получает статус «Претендент на покупку» и на него распространяются правила и условия, установленные законодательством для победителя аукциона. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, затрат на публикацию в течение 14 (четырнадцати) дней со дня проведения аукциона.

Оплата приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) производится в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона и затрат по размещению публикации в газете и на сайте bankrot.gov.by на основании счета-фактуры в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона.

Вознаграждение аукциониста – 1% от конечной цены предмета торгов, складывающейся в ходе торгов.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Начало приема заявлений в 10.00 02.10.2020 г. Окончание приема заявлений в 16.00 16.10.2020 г. по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Аукцион состоится 19.10.2020 в 12.00 (регистрация участников с 11.30 до 12.00) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Порядок оформления участия в аукционе, критерии выявления победителя торгов и порядок оформления результатов торгов содержится на сайте torgi.gov.by

До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с BY36ALFA30122215570040270000 в Отделении «На Красной» ЗАО «Альфа-Банк», код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера». Назначение платежа: «задаток для участия в аукционе по продаже имущества ЗАО «Ростэм» (Лот №), проводимом _____ 2020 г.». **Срок внесения задатка: с 10.00 02.10.2020 г. по 16.00 16.10.2020 г.**

Участник торгов, желающий участвовать в торгах по нескольким лотам, вносит задаток в размере, установленном для лота с наибольшей начальной ценой.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектами аукциона. Контактное лицо для осмотра: **Михаэлюк Эдуард Михайлович, тел. +375 (44) 759-42-67.**

Дополнительная информация по предмету торгов, по телефону +375 29 308 28 97 (Анаида).

Организатор аукциона вправе после опубликования извещения о проведении аукциона отказаться от его проведения в любое время, но не позднее чем за пять дней до наступления даты его проведения.

Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-3 «Об экономической несостоятельности (банкротстве)».

Государственная регистрация договора купли-продажи предприятия как имущественного комплекса и объектов недвижимости, входящих в его состав, осуществляется Покупателем самостоятельно и за свой счет

Организатор аукциона: ООО «Фрондера»

Продавец: ЗАО «Ростэм» в лице антикризисного управляющего ООО «Центр финансового оздоровления «Партнер-Консалтинг» (220113, Минск, ул. Мележа, д. 1, оф. 1118-11, тел. 8 (029) 365-06-97)

«АРХЕАЛОГІЯ ЗАГЛЯДВАЕ ТУДЫ, ДЗЕ НЕ ХАПАЕ ПІСЬМОВЫХ КРЫНІЦ...»

Кандыдат гістарычных навук Аляксей АЎЛАСОВІЧ

пра пошукі першых на Магілёўшчыне славян, летапісныя падзеі і самасвядомасць беларусаў

Кабінет навукова-даследчай лабараторыі археалогіі МДУ імя А. Куляшова цалкам завалены сёлетнімі знаходкамі. Карыснага матэрыялу магілёўскія археалагі накіравалі ажно 70 кілаграмаў. На сталах па кучках раскладзены дробныя керамічныя чарапкі, сярод якіх тутэйшыя эксперты невядомым чынам вызначаюць донцы, канву і нават малюнак гаршкоў жалезнага веку.

ТУТ НАРАДЖАЮЦА АДКРЫЦЦІ

Гляджу, як гараць вочы выкладчыка і яго студэнтаў, і разумею, што адкрыцці ёсць. Першай справай Аляксей Аўласовіч вядзе да стала, дзе ляжаць самыя каштоўныя рэчы, знойдзеныя на месцы сёлетніх раскопак — гарадзішчы Агееўка ў Магілёўскім раёне.

— Гэта месца, дзе людзі жылі з трэцяга стагоддзя да нашай эры да другога — нашай. Наогул мы шукалі там прадметы жалезнага веку, але раптоўна натрапілі на пахаванні XVII стагоддзя, — расказвае гісторык. — З II да XVII стагоддзя гарадзішча пуставала, і вось праз 15 стагоддзяў нашы продкі пачалі капаць там магілы. Мы ўвесь час знаходзілі то чалавечыя косткі, то кераміку. І так па ўсім гарадзішчы. Ад трун нічога, акрамя цвікоў, не засталася. Пры адным немаўляці аказаўся крыжык, а яшчэ ў адным пахаванні знайшлі зашпількі ад адзення. З каштоўных знаходак перыяду жалезнага веку нам трапілася бронзавае жаночае ўпрыгажэнне і прасліца.

У археалагічных раскопках заўсёды здзейнічаны студэнты-першакурснікі, але сёлета было шмат валанцёраў з іншых курсаў. Будучыя настаўнікі гісторыі трэцякурснік Павел Васілёнак і Дар'я Логвінава ў раскопках удзельнічаюць не ўпершыню.

— Цікава акнуцца ў гэтае жыццё, па-жыць у палявых умовах, — кажа Павел. — Хоцца разабрацца, як усё было там, у мінулым.

— Вось прыйшлі сюды яшчэ раз паглядзець на нашы знаходкі, — дадае Дар'я. — Насамрэч іх вельмі цікава перабіраць. Паступова пачынаеш адрозніваць, дзе тут донца, дзе сценка, а дзе венчык гаршочка. Гэта цудоўна.

Аляксей АЎЛАСОВІЧ: вось такія ўпрыгажэнні жанчыны наслі ў жалезным веку.

— Цяпер нам да самай вясны работы хопіць, — усміхаецца Аляксей Аўласовіч. — Менавіта тут і нараджаюцца археалагічныя адкрыцці. Некаторыя моманты пры раскопках могуць быць незразумелыя. А калі ты акуратна расклаў матэрыял, кожны чарапок перагледжаны, пачышчаны, тады шмат што становіцца зразумелым. Усё гэта спатрэбіцца нам для заняткаў і навуковых даследаванняў.

ШУКАЛІ СЛАВЯН, А ЗНАЙШЛІ ЭТНІЧНАЕ НАСЕЛЬНІЦВА

Па Агееўцы ніякіх пісьмовых крыніц не захавалася, таму тут усе спадзяванні на археалагаў. І яны шмат пра што ўжо даведаліся. Старажытныя людзі жылі ў рубяных дамах з двуххільным дахам, заглыбленых у сярэднім на метр у зямлю. Пасярод жылга знаходзіўся ачаг з камянёў. Вядома, што насельніцтва займалася сельскай гаспадаркай, таксама вырошчвала для сваіх патрэб буйную рагатую жывёлу.

Галоўным спадзяваннем сёлетняй экспедыцыі было не проста даследаваць гарадзішча жалезнага веку, але і знайсці сляды славян. Напрыклад, сустракаюцца прыкметы іх прысутнасці ў V стагоддзі ў самім Магілёве. Гэта тая ж Пелагееўка (Змеёўка) каля ракі Дубравенкі ў цэнтры горада. Найбольш яскравае адрозненне славян — гэта кераміка. У іх былі свае традыцыі лепкі і прадзілёўкі гаршкоў — выцягнутых, што нагадваюць бутон цольяна з крыху адагнутым наверх венчыкам.

— На жаль, славян у Агееўцы мы так і не знайшлі, там жыло этнічнае насельніцтва, якое складана нават прывязаць да якога-небудзь этнасу. Тое ўпрыгажэнне з бронзавага дроту, якое мы знайшлі, магло быць этнічнай прыкметай, а магло быць завезенае. Гэтыя людзі карысталіся гаршкамі з шурпатай, грубай паверхняю з крыху адагнутым венчыкам. На краі яго магла быць зарубка пазногцем як дэкор. Гэта прыкметы зарубінецкай культуры — трэцяга стагоддзя да нашай эры, другое —

нашай. Наш матэрыял пацвердзіў ужо існуючую традыцыю і абверг тэорыю, што тут панавала больш паўночная археалагічная культура штрыхаванай керамікі. Мы пераканаліся, што ў Магілёўскай вобласці большы ўплыў быў не штрыхавікоў, а зарубінецкай культуры. Апошняя потым распалася і яе рэшткі сталі адным з элементаў у фарміраванні славянскага этнасу. Хацелася б знайсці гарадзішча, каб зразумець, на аснове якіх плямёнаў склаліся славяне. Пакуль тут дыскусійнае пытанне. Тэарэтычна гэта была кіеўская археалагічная культура, якая часткова перажыла прыход гунаў, і нейкія астаткі зарубінецкай.

Гэтым разам археалагі больш даведаліся пра абарончыя валы. У Агееўцы іх аказалася тры.

— Мы прарэзалі вал і ўбачылі, што яго цяжка разоў падсыпалі, — расказвае гісторык. — Былі

вельмі перспектыўныя Бабруйскі раён, дзе было зроблена шмат сенсацыйных знаходак. Адзін шлем X стагоддзя чаго каштуе.

— Летась Бабруйск стаў археалагічнай сталіцай Беларусі, таму што столькі прадметаў узбраення, колькі там знойдзена за адзін год, не было знойдзена за ўсю гісторыю суверэннай Беларусі сумарна. Сякеры, меч канца X — пачатку XI стагоддзя — гэта час Уладзіміра Краснае Сонейка і яго сыноў, — кажа Аляксей Аўласовіч. — Цікава адкуль там гэтыя прадметы, якія працэсы там адбываліся. Магчыма, там была летапісная бітва, а можа, горад, пра які мы не ведаем. Столькі прадметаў высакастатуснага ўзбраення проста так не бывае.

АДКУЛЬ УЗЯЛІСЯ БЕЛАРУСЫ

Апошнім часам вельмі часта ўзнікаюць спрэчкі наконт паходжання беларусаў і нашай краіны. Часцей за ўсё гісторыкі і палітолагі спасылаюцца на летапісныя крыніцы. Але археалогія — рэч неаспрэчная.

Найбольш каштоўныя знаходкі з гарадзішча.

ўсталяваны бярвенні, якія яго падтрымлівалі. А яшчэ натрапілі на каменную брукаванку. Уяўляеце, жалезны век, і такая цывілізацыя. Яе, на жаль, моцна парэзалі магілы.

ЗНАЙСЦІ ПОЛЕ БІТВЫ РАДЗІМІЧАЎ З ВОЙСКАМ КНЯЗЯ УЛАДЗІМІРА

Сярод археалагічных помнікаў, якія даследавалі за апошнія некалькі гадоў магілёўскія археалагі, курганныя могілнікі ў Бялініцкім раёне, у тым ліку Галоўчанскі замак, які быў разбураны падчас Паўночнай вайны. Пры раскопках у Слаўгарадскім раёне археалагі натрапілі на пахаванні дружыннікаў X стагоддзя з племя радзімичаў, якія супрацьстаялі князю Уладзіміру Краснае Сонейка.

— Вядома летапісная падзея, калі гэта адбылося — 984 год, — кажа Аляксей Аўласовіч. — Ёсць розныя пункты гледжання наконт таго, дзе адбылася бітва. Адны лічаць, што на Гомельшчыне, іншыя, што на Браншчыне, а мы лічым, што на Магілёўшчыне. Гэта была асноўная версія, і цяпер яна пацвердзілася. Знойдзеныя пахаванні даказваюць, што менавіта на рацэ Пясчанцы ў Слаўгарадскім раёне княжацкае войска атрымала перамогу над радзімичаі. Засталося знайсці канкрэтнае поле бітвы. Але мы ўжо вельмі блізка падышлі да яго.

— Беларусь як народ сфарміраваліся ў XVI стагоддзі, — кажа Аляксей Аўласовіч. — Тыя помнікі, якія мы даследуем, датычацца або старажытнарускай народнасці або пачатку славянскага этнасу. Пра беларусаў тут казаць дастаткова складана. Але не маюць рацыі тыя, хто свярджваюць, што ў X стагоддзі Беларусі не было. Так, не было, але існавалі дзяржаўныя ўтварэнні, сацыяльныя структуры, якія з'яўляліся першымі дзяржавамі, якія далі пачатак узнікненню нашай дзяржаўнасці. Мы гэта зараз вывучаем. Далёка не ўсё захоўваецца ў пісьмовых крыніцах, да таго ж яны рэч суб'ектыўная. Па іх мы можам зразумець, у якіх адносінах знаходзілася княства, якія былі палітычныя абставіны. А вось археалагічныя матэрыялы непрадузятая. Раскапалі і ўбачылі, напрыклад, што тут у V стагоддзі жылі славяне і ніякіх германцаў не было. На тэрыторыі Магілёўскай вобласці наогул няма балцкіх матэрыялаў. У Віцебскай і Мінскай ёсць, там славяне ўварваліся на балцкую тэрыторыю і асімілявалі яе. А ў нас балтаў не было. Ёсць археалагічныя матэрыялы, які гэта пацвярджае. Археалогія заглядае туды, дзе не хапае пісьмовых крыніц ды аб'ектыўнага матэрыялу.

Нэллі ЗІГУЛЯ, фота аўтара.

Паўлу і Дар'і цікава зазірнуць у мінулае, на некалькі стагоддзяў таму.

Юрый ТРАЯН:

«Я ТРОЙЧЫ КІДАЎ БАЛЕТ»

«Не важна, чым займаецца чалавек, — галоўнае, каб быў вынік»

Вернісаж

АД «СЛУЦКІХ ХЛОПЧЫКАЎ» — У ВЯЛІКІ СВЕТ

Мастацкая выстаўка ў прастору гістарычнага музея — з'ява звычайная, калі гэта Нацыянальны гістарычны музей, калі выстаўка раскрывае мастацкі пэўны тэму, напрыклад, у адным з абласных краязнаўчых музеяў. Ці — у літаратурным, лепш у сувязі з персаналяжам, якой прысвечана музейная скарбніца. Зусім іншая справа — арганізацыя мастацкай выстаўкі ў музеі «Замкавы комплекс «Мір».

«Барбара»
мастак пісаў 20 гадоў.

— Але мы адважна ідзем па гэтым шляху — шляху спалучэння гісторыі гаспадароў нашага замка, гісторыі канкрэтных перыядаў часу і з'яў сучаснага выяўленчага мастацтва, — гаворыць дырэктар музея «Замкавы комплекс «Мір» Аляксандр ЛОЙКА. — Вось зараз у нас размясцілася выстаўка «Сімвалы часу. Боскае і зямное ў творах Георгія Скрыпнічэнка. Выстаўка жывапісу і графікі». Куратар гэтага творчага праекта мастацтвазнаўца Аля ЗМІЁВА сабрала тут з розных калекцый работы цікавага жывапісца і графіка, які адкрывае новы адметнасці багатага на постаці беларускага мастацтва. Няўжо ў перапынку падчас знаёмства з гістарычнымі экспанатамі гэта не будзе цікава наведвальнікам нашага музея?

Георгій СКРЫПНІЧЭНКА (1940—2015), які нарадзіўся ва Украіне, пасля Вялікай Айчыннай вайны разам з бацькамі пераехаў на Міншчыну, у Слуцк. У невялікім беларускім гарадку ён знайшоў галоўнае захапленне свайго жыцця, якое стала для яго прафесіяй на доўгія гады. А творча спадчына мастака складае ці не тысячы, а можа, і болей работ. Далёка не ўсе яны сталіся здабыткам музеяў, карцінных галерэй, прыватных калекцыянераў. Георгій Скрыпнічэнка вельмі неахвотна развітваўся са сваімі творамі. Мастака, які арыгінальна, па-філасофску спрабаваў аб'яднаць у сваёй творчасці сучаснасць і мінуўшчыну, краіны і народы, які надзяляў сваіх герояў рысамі стваральнасці чалавечага жыцця і разбуральнасці, уласцівай свету, даўно залічылі да беларускіх сюррэалістаў. У размовах пра Скрыпнічэнку абавязкова лічыцца згадка пра Сальвадора Далі. А дзін з гэтых выстаўкі ў Міры, вядомы ў краіне дыпламат і ў нядаўнім мінулым міністр замежных спраў Беларусі Сяргей МАРТЫНАЎ заўважыў, што ў пачатку сваёй творчай работы Георгій Скрыпнічэнка мог і не ведаць гэтага славуэтага мастака, тым больш наўрад ці бачыў ён у 1960-я гады рэпрадукцыі карцін Сальвадора Далі, яго альбомы.

«Блудны сын» (1969—1992; і такая часавая адлегласць, пазнака вяртання да распачатай некалі рэалізацыі ідэі сведчаць пра глыбокую паяднанасць свядомасці мастака з некалі вынайздзеным сюжэтам, яго нежаданне аддаваць на суд гледчага да канца невывысанае), «Барбара» (праца над ёю ішла ў 1987—2007 гг.), «Мінскія варыяцыі» (1977), «Дзень спіліўся да ночы» (1976—2001 гг.) — да адкрыцця гэтых і іншых работ Георгія Скрыпнічэнка запрашае замак у Міры. Выстаўка будзе працаваць некалькі месяцаў. Яна — яшчэ і напамін пра тое, што жывапісец вышэйша са слускага гуртка Уладзіміра САДЗІНА. Як, дарэчы, і дзясяткі іншых мастакоў. Найбольш вядомыя з іх — Уладзімір Голуб, Уладзімір і Міхаіл Басалыгі, Уладзімір Цэслер, Уладзімір Акулаў, Ігар Ціткускі... «Слуцкімі хлопчыкамі» назваў на выстаўцы ў Міры плеяду гэтых твораў мастацтвазнаўца Юрыя АБДУРАХМАНАУ, акрэсліваючы не толькі першыя крокі Георгія Скрыпнічэнка ў творчасць, але і звязваючы на яго і іншых мастакоў са Слуцчыны, Слуцка светалюбад.

Ігнат ПАЎЛАЎ.
Фота Кастуся ДРОБАВА.

За сваё жыццё Юрый Антонавіч паспеў увасобіць на сцэне першыя сольныя партыі ў балетах, сярод якіх — «Спартак», «Лебядзінае возера», «Стварэнне свету», «Шчаўкунок» і многія іншыя, паставіць балеты «Вітаўт», «Анастасія», «Трыстан і Ізольда», «Крылы памяці», зрабіць пастановкі да танцаў у кіно і нават модных паказаў. А сёння, сярод іншага, працягвае дзяліцца вопытам з маладымі пакаленням артыстаў. Якраз пасля адной з рэпетыцый і напярэдадні яго jubілею (6 кастрычніка майстру спюніцца 70 гадоў) мы пагаварылі з галоўным балетмайстрам Вялікага тэатра Беларусі народным артыстам Юрыем Траянам пра вернасць прафесіі, балет ва ўсёй яго шматграннасці і закулісе яго жыцця.

АРТЫСТАМ ДАДЗЕНА АДЧУВАЦЬ НЕЙКІЯ РЭЧЫ БОЛЬШ ВОСТРА

— Юрый Антонавіч, вывучаючы шматлікую інфармацыю пра вас, сустракае такое вызначэнне: «Юрый Траян — гэта цэлая эпоха ў сучасным балетным мастацтве».

— Такіх выканаўцаў як я, маіх калегаў, якіх я вельмі паважаю, было вельмі многа. У балете адзін чалавек нічога не зробіць — ні артыст кардэбалета, ні выканаўца галоўнай ролі, ні пастаноўшчык. Каб сапсаваць спектакль, дастаткова аднаго, які зробіць нешта не тое. А вось каб атрымалася добрая пастановка, патрэбны сотні людзей. І гэта не толькі тыя, хто на сцэне, а і тыя, хто вакол яе — грымёры, касцюмеры, выкладчыкі, хор, аркестр — усё яны робяць спектакль. Таму я ўвогуле не люблю рознага кшталту гучных заяў. Лічу, што проста добра і сумленна адпрацаваў 52 сезоны, зараз пачаўся 53-й...

— Мне даводзілася чуць, што тэатр для гледача пачынаецца з вешалкі. Для вас ён пачынаецца з чаго?

— Для мяне тэатр — гэта людзі, якія ў ім працуюць. Прафесія ў нас нялёгка, яна патрабуе фізічных і эмацыянальных укладанняў. Калі артысту не ўдаецца нешта на рэпетыцыі, то да спектакля ён павінен вывучыць усё і старацца, як нішто іншы. І ён будзе — не таму, што я яго прымусяў, а таму, што побач людзі, якія танцуюць добра, — і ён павінен адпавядаць, рабіць не горш за іх. Артысты вельмі эмацыянальныя, але ім Богам дадзена адчуваць нейкія рэчы больш востра, ярка і паказваць гэта іншым. Таму працаваць з імі няпроста, а калі ўдаецца, то атрымліваеш вялікае задавальненне.

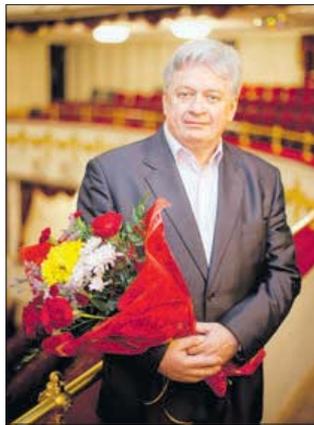
— А ад якіх памылак хочацца перасцяргаць маладых артыстаў?

— Калі ўважліва паглядзець, то на сцэне ты памыляешся ў нечым, таму што няправільна дзейнічаў у выцвілішча. Напрыклад, парушыў рэжым перад спектаклем ці легкадумна паставіўся да ролі.

ПАВАЖАЮ Ў ЛЮДЗЯХ УПАРТАСЦЬ

— У вашай творчай біяграфіі ад самага пачатку ёсць эпізоды, калі здзіўляешся, як вам удалося не сысці з прафесіі. Вы паступілі ў харэаграфічнае вучылішча і некалькі разоў кідалі яго. Потым у 21 год атрымалі званне «заслужаны артыст», а ў 25 — траўму... Што дапамагала вяртацца ў строй?

— Шматліка — яно не такое, як яго маюць, а такое, як складаецца. Я не ведаю ніводнага чалавек, у каго ўсё было толькі бліскачкі ці толькі жажліва. Заўсёды — то ўзлёт, то падзенне. Прычыны ў многіх падзеннях мы самі винаваты. Я кідаў балет тры разы. Першы раз — калі прыйшоў на заняткі ў вучылішча і мне страшна не спадабалася. Бацькі толькі вярнулі змяшчэнне назад, калі паабяцалі купіць ровар. Потым кідаў у сувязі з траўмай (я ж разумей, што як раней ужо танцаваць не змагу, а ў маладосці ўсё вельмі эмацыянальна ўспрымаеш). Быў яшчэ

Фота Яна ШЕПЧУЧКА.

і момант, калі сыходзіў з балета пасля адлічэння з Ленінградскага вучылішча.

— Гэта адбылося з-за бойкі. Каго абаранялі, памятаеце?

— Дзяўчыну, з якой мы і да гэтай пары падтрымліваем сувязь. Яна зараз жыве ў Сярэдняй Азіі... То-бок не ўсё так прыгожа і гладка, як можа падавацца. Былі хваробы, творчыя, сямейныя праблемы. Мне, можа, пашчасціла, што я працую з людзьмі і разумю, што складаецца ўсё можа па-рознаму.

— Дык што ж дапамагло застацца ў прафесіі — любоў да мастацтва ці нешта іншае?

— У мужыкоў гэта называецца «раззлаваўся». Ці можна спісаць гэта на нейкую ўпартасць. Шчыра кажучы, я паважаю ў людзях гэтую рысу.

— Можаце расказаць, што лічыце мінусам свайго прафесіі?

— Ні адзін сур'ёзны артыст балета не жыве без траўм і хвароб. Прычым, калі ёсць нейкія праблемы ў 20, то і ў больш сталым узросце яны ўзнікнуць. Лад жыцця. З раніцы і да дзюво гадзін працуем, потым перапынак да шасці і цэлы вечар на рабоце. Выхадны адзін раз на тыдзень, і то ў панядзелак, калі ўсе людзі працуюць. І так усё жыццё, дзясцігоддзямі. Не абыходзіцца і без стрэсаў, сямейных праблем.

— Па вашых назіраннях, сёння ў балете многа маладых. Для каго мастацтва на першым месцы?

— Для большасці. Не адзін раз у нас былі сітуацыі, калі матэрыяльны бок пачынаў адставаць. Гэта і 90-я гады, і тое, што цяпер адбываецца ў сувязі з каранавірусам. Мы некалькі месяцаў не паказвалі спектаклі. А прэмія, з якой складаецца большая частка заробку, фарміруецца з прыбытку за пастаноўкі. Але ўсё роўна ніто нікуды не збягае. Усе працуюць, таму што бачыць і разумюць сітуацыю. І, безумоўна, наш тэатр вельмі знакаміты, хоць ёсць месцы, дзе значна больш плацяць за той узровень майстэрства, які маюць нашы артысты. Вядома, некаторыя з'язджаюць, але большасць застаецца, бо ім важна наша краіна, ім цікавы той рэпертуар, які ёсць у нас. І да нас нават едуць з-за мяжы (у нас працуюць французы, японцы, расійскія і украінскія артысты), бо мы можам забяспечыць той прафесійны ўзровень, які прываблівае артыстаў.

ЦЯНОУ ТЫХ, ХТО ЗАСТАЕЦЦА

— А калі казаць пра рэпертуар, то якім шляхам тут варта ісці: арыентавацца на запатрабаванні ці ўсё ж такі імкнуцца выхоўваць публіку мастацтвам?

— Гэта дзве крайнасці, якія ўвесь час змагаюцца, як дабро са злом. І я лічу, што ў фарміраванні рэпертуару павінны прысутнічаць абодва кірункі. Трэба рабіць нейкія рэчы для гледача, але не пасупаючыся якасцю. А нейкія спектаклі, можа,

не будучы мець такога эфекту на публіку, але затое прымусяць яго задумацца, адчуць нейкія тонкія рэчы.

— Вас радуе, што ваш сын стаў юрыстам, а не пайшоў па вашых следках?

— Я не бачыў у яго схільнасці да гэтай прафесіі, і ён сам не хацеў, таму не настойваў на выбары. І мне насамрэч не так важна, чым займаецца чалавек, — галоўнае, каб быў вынік. Напрыклад, майму ўнуку 10 гадоў, і ён займаецца гольфам. І падае добрыя надзеі, нават удзельнічае ў спаборніцтвах з дарослымі. Бацькі даюць яму выбар, і калі дзіця мае да гэтага спорту інтарэс, то чаму б і не? Думаю, так і павінна быць у кожнага.

— У вас як у творчага чалавек з гадамі погляды на каханне і сяброўства змяніліся?

— Вядома. У юнацтве было шмат эмоцый. А потым з узростам пачынаеш разумець, што не ўсяка захаванасць ёсць каханне. Бо ў ім трэба ішчэ, каб дадаткова была павага, станоўчая ацэнка іншага чалавек. Вось мы з жонкай пражылі разам 32 гады і ні разу не пасварыліся. Бо імкнемся слухаць і чуць адно аднаго. А што датычыцца сяброў, то скажу шчыра — я не ўмею сябраваць. І цяпер у жыцці засталіся толькі тыя людзі, якія прымаюць мяне такім, які я ёсць. Са мной няпроста, але я цаню тых, хто застаецца нягледзячы ні на што.

— Яшчэ вельмі цікава, ці не змяняецца вага ўсіх узнагарод і званняў артыста пры жыцці ў параўнанні з тым, калі яго імя ўжо ўпісана ў гісторыю мастацтва?

— Я вам адкрыю адну таямніцу. Званы — яны важныя, бо грэюць душу, гэта найвышэйшая ацэнка тваёй працы наро-

Партыя Вяцлава ў спектаклі «Бахчысарайскі фантам».

дам, краінай. Аднак хоць гэта і знак павялічэння, але ён не галоўны, бо я ведаю многа артыстаў, якія не змаглі атрымаць званні, узнагароды, хоць і заслужылі іх. Разам з тым любое званне абавязвае трымаць пэўны ўзровень прафесіяналізму. Ніколі не забуду, як у мяне ўсё трымцела ўнутры, калі мяне, маладога артыста, на канцэрте аб'явілі «выступае заслужаны артыст!» Тады я адчуў, наколькі гэта адказна.

— Што вам дапамагае перазгружацца і адпачываць ад працы?

— Люблю праводзіць час у адзіноце на дачы. Жонка здзіўляецца, як я тры дні сяджу сам і не вар'яцею. А мне падабаецца, што маю магчымасць ад усёга адключыцца, чытаць, нешта майстравіць. Я, ведаеце, рукамі шмат усёго рабіць умею. І змагло магу зрабіць, і машыну заўсёды сам рамантаваць... Мне проста цікава спрабаваць штосьці новае, чаго я не ведаю.

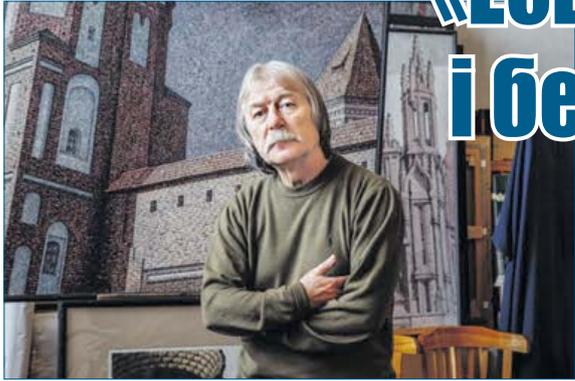
— А ёсць нешта, чаго не паспрабаваць і цяпер шкадуецца?

— Шмат чаго я ў жыцці не паспрабаваў. Вось глядзіце, я танцаваў практычна ўсе вядучыя ролі ў нашым рэпертуары, самыя розныя. Аднак усё — станоўчыя. Я нават не праяўляў цікавасці да адмоўных герояў. А калі пачаў выкладаць, то раптам зразумеў, наколькі яны цікавыя. Яны складаныя, але даюць багемную прастору для творчасці артыста. І вельмі пашкадаваў, што нават не паспрабаваць сябе ў ролі адмоўнага героя.

Алена ДРАПКО.
Пуюную версію інтэрв'ю глядзіце на сайце zviazda.by

Рыгор СІТНІЦА:

«Ёсць беларускія нябёсы і беларуская трава...»

Фота Яна ХВІЧЫНЬКА

Уласна кажучы, спадару Рыгору Сітніцы пытаньня падчас гутаркі можна не задаваць. Вядомы мастак сам сабе найлепшы мадэртар — ідэй і праектаў, пра якія ён заўсёды гатовы расказаць, столкі, што напрошваецца параўнанне з архетыповым «чалавекам Адраджэння». Мы сустрэліся ў майстэрні, дарэчы, вельмі ўпарадкаванай, і чамусьці склалася ўражанне, што на мяне глядзіць безліч партрэтаў. Хаця партрэтаў не было ніводнага. З палотноў глядзелі фрагменты старых муроў, старыя паштовыя скрынкі, спляныя вочы вокнаў... Але адчуванне прысутнасці асоб не знікала. Карціны выпраменьвалі настрой і заклікалі да дыялогу... І ці істотна, што для формы, у якой увасобіўся суразмоўнік, абранае старое крэсла, студня альбо куча бульбы?

СТЫЛІСТ СТАРАСВЕТЧЫНЫ

Рыгор Сітніца паказвае карціны са свайго новага цыкла, які называецца «Настальгія». Цыкл новы, але і ў ім тое ж самае пацудоўнае старасветчыны, разважанне на тэму хуткаплыннасці часу і нетрываўнасці быцця. Зрэшты, мастак прызнаўся, што калі ўжо выпрацаваў пазнавальны аўтарскі стыль, неда-разна ад яго адмаўляцца.

— Але разам з тым аднойчы я адчуў, што пачынаю «прабукоўваць», і паставіў задачу ў межах таго стылю пашукаць нейкія іншыя хадзі. А гэта можна рабіць бясконца. Я пачаў маляваць настальгічныя, пра Беларусь, якая знікае. Калі набіраецца пятнаццаць-дваццаць карцін новага цыкла, зраблю выставку. Магчыма, адзоблю яе старымі радыёламі, швейнымі машынкамі. Мох, плавцінне, пашарананыя сцены, аблезлая фарба, драмка... Я кайфую, калі маюю такую фактуру. Імітую на карціне драпіны, надрывы... Хачу яшчэ больш паглыбіцца ва ўсё гэта. Мне проста пакуль шкада намалюванае нішчыць. Але аднойчы вазьму наждачку і здэюру малюнак, каб застаўся проста прывід прадмета. Спалучаю супрацьлеглае: канструктывізм, а часам і супрэматычныя па пабудове кампазіцый, і гіперрэалістычнае выкананне. Люблю балансаваць на мяжы абстракцыі, беспарадканасці. Але не пераставаю тую рысу, бо мне цікава заставацца на памежжы, цікава прымушчы белую паперу стаць снегам, паветрам. Вось на колішняй маёй карціне на новых прыступках станцыі метро «Няміга» — старыя бярвенныя і зброя, знойдзеныя падчас земляных работ. Калі пісаў, думаў пра сутыкненне часу, адно другому супраціўляецца. І праз нейкі час менавіта на гэтых прыступках у 1999 годзе загінулі 53 чалавекі. Пасля трагедыі мне званілі журналісты, пыталіся — ці ў мяне было нейкае прадбачанне? Я адказваў — вядома, не, не трэба прыцягваць факты. Хаця мог змяніць, наплесці пра свае відзежы.

— Але разам з тым аднойчы я адчуў, што пачынаю «прабукоўваць», і паставіў задачу ў межах таго стылю пашукаць нейкія іншыя хадзі. А гэта можна рабіць бясконца. Я пачаў маляваць настальгічныя, пра Беларусь, якая знікае. Калі набіраецца пятнаццаць-дваццаць карцін новага цыкла, зраблю выставку. Магчыма, адзоблю яе старымі радыёламі, швейнымі машынкамі. Мох, плавцінне, пашарананыя сцены, аблезлая фарба, драмка... Я кайфую, калі маюю такую фактуру. Імітую на карціне драпіны, надрывы... Хачу яшчэ больш паглыбіцца ва ўсё гэта. Мне проста пакуль шкада намалюванае нішчыць. Але аднойчы вазьму наждачку і здэюру малюнак, каб застаўся проста прывід прадмета. Спалучаю супрацьлеглае: канструктывізм, а часам і супрэматычныя па пабудове кампазіцый, і гіперрэалістычнае выкананне. Люблю балансаваць на мяжы абстракцыі, беспарадканасці. Але не пераставаю тую рысу, бо мне цікава заставацца на памежжы, цікава прымушчы белую паперу стаць снегам, паветрам. Вось на колішняй маёй карціне на новых прыступках станцыі метро «Няміга» — старыя бярвенныя і зброя, знойдзеныя падчас земляных работ. Калі пісаў, думаў пра сутыкненне часу, адно другому супраціўляецца. І праз нейкі час менавіта на гэтых прыступках у 1999 годзе загінулі 53 чалавекі. Пасля трагедыі мне званілі журналісты, пыталіся — ці ў мяне было нейкае прадбачанне? Я адказваў — вядома, не, не трэба прыцягваць факты. Хаця мог змяніць, наплесці пра свае відзежы.

— Якім чынам вы адчулі гэты момант? Я адказаў: «Так, усё атрымалася». Тут нас перахопліваюць два мужчыны, што сядзелі на лаўцы — аказалася, міліцыянеры, якія пільнавалі, хто ж у гэтым доме, а дом быў «наменклатурны», паліцэйскія дэмакратычныя дзверы. Дужа падобна было, што злычынцы — мы. У газку я распавёў міліцыянтам сваю гісторыю. Яны расчуліся, аддасцілі нас і нават завезлі мяне проста на перон, да майго цягніка.

ДЫЯЛОГ З ДЗВЯРЫМА

Амерыканскі філосаф Іен Багост, аўтар камп'ютарных гульняў, сцвярджае, што сёння мастак мусіць адзіцца ад антрапацэнтрызму.

У эпоху штучнага інтэлекту рэчы набываюць сваю свядомасць. І не толькі чалавек успрымае нейкім чынам, скажам, камбайн альбо сноп, але і камбайн, і сноп могуць успрымаць чалавека. Пытаюся ў Рыгору Сітніцы, у чыіх карцінах галоўныя аб'екты — прадметы, ці ён, які заклікае Багост, навучыўся глядзець вачыма рэчаў, ці персаніфікуе нежывую натуру?

— Хутчэй за ўсё, персаніфікую. Разам з тым магу ўявіць, што гэты дом глядзіць на мяне, думае пра мяне... Я ў гэтых старых мурах бачу заняпад, драму, трохі нават трагедыю. Я ціха плачу над гэтай трагедыяй. Бо ўсе свае аб'екты люблю. Калі хаджу па гарадзе, па старых раёнах, напрыклад, мінскай Грушаўцы, адчуваю, што перажываюць старыя будынкi. Не раблю прычынова ні краўдвікі, ні нацюрмортаў. Проста аблезлыя дзверы... Але гэта дыялог.

Іен Багост кажа пра антрапафічную інвентарызацыю — пералік рэчаў, нібыта абстрактны, абсурдны, але ў ім вызначаецца ментальнасць аўтара. Як у Льюіса Кэрала — «каралі, капуста, сургуч» і гэтак далей. Калі зрабіць антрапафічную інвентарызацыю Рыгору Сітніцы, што ў ёй будзе? Мастак задумваецца.

— Паркан... Храмы... Сынкавічы, Мір, Нясвіж... Бульба, цыбуля, дрывы... Горад. Бярвенне, старая сцяна, мох, дзверы. Дах, крыты драўкай, дахоўкай. Акіно, ліштва. Студня, вядро. Старыя пячаткі, зброя, даспехі... Усё, што мелася на падворку 1960-х гадоў і ў вясковай хаце, а таксама гістарычныя артэфакты...

Не зусім тое, здаецца, што меў на ўвазе амерыканскі філосаф — бо дужа лагічны падбор, затое складаецца ў пазнавальны настальгічна-беларускі сусвет.

ПРА РЭСТАЎРАЦЫЮ І НАБАБУДУ

Не аднойчы ў мастацтве апывалася матывы руін, запустцення, тлення... Але ў Рыгору Сітніцы не дэкаданс, а праблема гістарычнай памяці. Дзейнасць і скіраванасць на будучыню. Мастак з тых, каму балюча, калі старыя будынкi аправаюцца ў сайдынг і металадрахоўку.

— Старыя будовы суразмерныя з прапарцыямі чалавека.

Я ўвогуле не дазваляў бы будаваць дамы вышэй за пяць паверхаў. Я прапапоўваў у цэнтры Мінска аднавіць драўляную забудову, рэшткі якой захоўваліся яшчэ ў 1985 годзе. Калі маляваў карціну «Няміга. Горад з нашай памяці», нават адышоў ад сваёй стылістыкі. Наўмысна зрабіў пейзаж без людзей, без коней. Гэта горад, які ўжо ўзняўся ў нябёсы, які на нас глядзіць, а не мы на яго. Дарэчы, я за навабуды — калі не ўдалося захаваць старое, трэба хаця б аднавіць асяроддзе. Толькі насычаць яго матэрыялам. Дзе можна, ужываць камень замест цэглы, бо камень — гэта ўжо гісторыя. Калі аднаўлялі Мінскую ратушу, выкапалі катлан і ўсе валуны падмурка вывезлі. Паклалі бетонныя пліты. І не каб дастаць хаця б тры-чатыры валуны, умураваць у сцяну новабудаванай ратушы і паказаць — вось яна, гісторыя, дакраніцеся... Няма разумення каштоўнасці сапраўдных артэфактаў. Нават крэсла — можа быць проста мэбля, а можа быць насычаным энергетыкай тых людзей, якія ім карысталіся. Вось прыязджаю ў Копысь, дзе адбудавалі замак... Калібраваны брусок, пакрыты жоўтым лакам. Мілья мае, сякерай трэба часаць такія дэтэлі, а не на станку прагнаць! У Мазыры таксама аднавілі нібыта замак, а ля яго муроў — сучасная здычная пляцоўка ў той самай стылістыцы, з тых самых брускоў, што і той «замак»... Абсурд! З іншага боку, я назіраю, як выкручваюць рукі тым, хто займаецца аднаўленнем — маўляў, калі не адпавядае гістарычнай праўдзе, дык лепей не рабіць, хай яно рушыцца... Я кажу, часам жартуюна, часам сур'ёзна — калі б мне далі магчымасць кіраваць працэсам аднаўлення старасветчыны, я б кінуў маляваць і пісаць і займаўся б толькі гэтым.

Я ўвогуле не дазваляў бы будаваць дамы вышэй за пяць паверхаў. Я прапапоўваў у цэнтры Мінска аднавіць драўляную забудову, рэшткі якой захоўваліся яшчэ ў 1985 годзе. Калі маляваў карціну «Няміга. Горад з нашай памяці», нават адышоў ад сваёй стылістыкі. Наўмысна зрабіў пейзаж без людзей, без коней. Гэта горад, які ўжо ўзняўся ў нябёсы, які на нас глядзіць, а не мы на яго. Дарэчы, я за навабуды — калі не ўдалося захаваць старое, трэба хаця б аднавіць асяроддзе. Толькі насычаць яго матэрыялам. Дзе можна, ужываць камень замест цэглы, бо камень — гэта ўжо гісторыя. Калі аднаўлялі Мінскую ратушу, выкапалі катлан і ўсе валуны падмурка вывезлі. Паклалі бетонныя пліты. І не каб дастаць хаця б тры-чатыры валуны, умураваць у сцяну новабудаванай ратушы і паказаць — вось яна, гісторыя, дакраніцеся... Няма разумення каштоўнасці сапраўдных артэфактаў. Нават крэсла — можа быць проста мэбля, а можа быць насычаным энергетыкай тых людзей, якія ім карысталіся. Вось прыязджаю ў Копысь, дзе адбудавалі замак... Калібраваны брусок, пакрыты жоўтым лакам. Мілья мае, сякерай трэба часаць такія дэтэлі, а не на станку прагнаць! У Мазыры таксама аднавілі нібыта замак, а ля яго муроў — сучасная здычная пляцоўка ў той самай стылістыцы, з тых самых брускоў, што і той «замак»... Абсурд! З іншага боку, я назіраю, як выкручваюць рукі тым, хто займаецца аднаўленнем — маўляў, калі не адпавядае гістарычнай праўдзе, дык лепей не рабіць, хай яно рушыцца... Я кажу, часам жартуюна, часам сур'ёзна — калі б мне далі магчымасць кіраваць працэсам аднаўлення старасветчыны, я б кінуў маляваць і пісаць і займаўся б толькі гэтым.

ФАРБЫ І СЛОВЫ

Рыгор Сітніца вядомы і як паэт. Ён аўтар кнігі паэзіі «Ток». Прызнаецца, што не заўсёды можа намалюваць тое, што можа напісаць. Але літаратура непазбежна перацякае ў карціны, і наадварот.

— Як я адпачываю ў майстэрні? Перачытваю «Мёртвыя душы» Гогаля. З любой старонкі. Часам узнікаюць у маіх карцінах бунічныя настроі — у Буніна ўверхах, у прозе ёсць такая закінутасць, запустцець. Дарэчы, я пераклаў вершаў пятнаццаць Буніна, выдаў нават саматужную кніжачку. Зараз уключу ў другі свой паэтычны зборнік. Бо акрамя Буніна, пераклаў Хадасевіча, Набокава, Вазнэсенскага, Таркоўскага, Самойлава, некалькіх польскіх паэтаў. Хачу яшчэ колькі ўкраінскіх перакласці. У мяне ўжо гатовыя, дарэчы, рукапісы дзвюх катэк — паэзіі і прозы. У праціны зборнік уводзіць дзве аповесці, дзве п'есы і роман «Было». Сто гадоў з гісторыі майго роду. Доўга не мог прыступіць да гэтага сюжэту, бо ў нашай гісторыі усё завязана на вайне. А пісаць пра вайну пасля Быкава, Калеснікі, Адамовіча ды іншых магучых пісьменнікаў... Але знайшлася цікавая форма: аўтарскі тэкст перарываецца развагамі двух апанентаў з зусім іншымі поглядамі. Дарэчы, я пішу ад рукі. Для мастака пачырк — той жа малюнак... І ў тым, што я маюю, і ў

тым, што пішу, я таталітарны цэнзар і рэдактар. Я нічога не стварю на продаж.

РАМАНТЫК З ГОМЕЛЯ

Цікава, але ў сябе ў кватэры Рыгор Сітніца дасюль сваіх карцін не вешаў. Кажы — не інтэр'ерныя. А ён — закладнік сваёй прафесіі, яму важна, дзе вісіць карціна, на якой вышынi, яе прапорцыі адносна сцяны...

— Вядома, і жонка гэтага пільнеуецца. Я ў ёй мастацкі густ вухаваў... Дзесяць гадоў паклаў на тое, каб згадзілася выйсці за мяне замуж. З гэтых дзесяці гадоў шэсць не мог паказацца ёй на вочы з-за пэўных абставін, але пісаў бясконцыя лісты. Купляў паштоўкі-рэпрадукцыі, на зваротным баку пісаў эсэ пра твор, потым падклеіваў да паштоўкі іншую... І так да трох метраў даўжынёй атрымліваліся «паштанні». Распавядаў пра Сярова, Лікаса, Маціса. Думаю, менавіта тады ўдасканаліў свой літаратурны стыль. Я прыязджаў у Гомель і доўга хадзіў па вуліцы, каб нібыта выпадкова з каханай сустрэцца і кінуць галавой. І мне халала — гэта калі пльвіцу высунуць галаву над вадою і ўдыхнуць паветра. Вось напісаны тады партрэт маёй будучай жонкі. Я прыехаў з ім на яго дзень народзінаў у Гомель. Лі ўніверсітэцкага інтэрната наглядзеў хлопца, якога папрасіў перадаць каханай гэты партрэт. Хлопцу спадабалася рамонтныя сітуацыі. Схадзіў, аднёс карціну. Я хвалюваўся, чакаў лія дома. Пасланец выходзіць, я да яго: «Ну як, усё нармальна?» Той па-змоўніцку адказвае: «Так, усё атрымалася». Тут нас перахопліваюць два мужчыны, што сядзелі на лаўцы — аказалася, міліцыянеры, якія пільнавалі, хто ж у гэтым доме, а дом быў «наменклатурны», паліцэйскія дэмакратычныя дзверы. Дужа падобна было, што злычынцы — мы. У газку я распавёў міліцыянтам сваю гісторыю. Яны расчуліся, аддасцілі нас і нават завезлі мяне проста на перон, да майго цягніка.

ЦІ МАЕ НЕБА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЬ?

Мастак сцвярджае, што беларускае закладзена ў яго карцінах, нават калі ён маляваў з натурны ў замежжы.

— Хаця нябёсы для ўсіх аднолькавыя, ёсць, я лічу, беларускія нябёсы, бо ёсць беларускі пагляд на іх. Ёсць беларуская трава...

Вось на адной з карцін адлюстраваны млын: перакрываючы крылы ветрака і цені ад іх. Адразу ўспамінаецца карціна «Шлях на Галгофу» Брэйгеля, там, дзе таксама млын і крыж, у тым палатне ўгледжваюць увасабленне трагічнай гісторыі народа Нідэрландаў. Беларускі млын Рыгору Сітніцы таксама нагадвае пра гісторыю беларусаў: няўмольнасць часу, жорны, у якіх перамоўляюцца лёсы.

— Я не ўкладваў такога сэнсу адмыслова. Мне цікавая форма. Пасля яна насычаецца зместам. Кожная рэч, кожная карціна мае розную ступень глыбіні прачытання. Не трэба тлумачыць, што намалюваў мастак. Калі гэта не прымітыўная карціна, утворыцца бясконца колькасць пластоў успрымання, і кожны прачытае яе сам.

ПРА КРЫТЭРЫІ МАСТАЦТВА

Згодна з прынятай сёння практыкай, калі мастак тэсціць аб'яўлена мастацкім творам, гэта так і ёсць. Аднойчы дадаіст Марсэль Дюшан прынёс на выставу звычайны пісуар, і назваў увзыхана — «Фантан». Сёння копіі таго «твора» ўпрыгожваюць найлепшыя галерэі сучаснага мастацтва. Сам Дзюшан, дарэчы, выказаўся з'едліва: «Я шпурнуў ім у твар паліцу з пісуарам, і зараз яны захапляюцца яго эстэтычнай дасканаласцю». Цяпер мастацтвам можа стаць нават адсутнасць аб'екта. Рыгор Сітніца выказваецца жорстка:

— Ёсць крытэрыі для сапраўднага мастацтва, які для паводзін чалавека ёсць дзесяць біблейскіх заповядаў. Іншая справа, што з'яўляюцца творы-маніфесты. Самы папулярны — «Чорны квадрат». Многія кажучы, маўляў, я сам магу такое намалюваць. Я заўсёды адказваю: «Мілья чалавек, а ты можаш намалюваць нешта, што паўпывае на ўвесь свет, зменіць парадзігму мастацкага светапогляду? І ты ведаеш, што Малевіч быў філосаф, пісьменнік, які паспрабаваў усе стылі і сфармуляваў маніфест новага мастацкага шляху? Калі б ён апроч квадрата нічога больш не стварыў, ніхто б пра яго не ведаў». Ёсць мастацтва дэкларацый, як «дыр бул шыл» футурыста Кручонах. Як я для сябе вызначыў, пяць чалавек вызначылі мастацтва XX стагоддзя: Маціс, Пікаса, Сезан, Малевіч і Далі. А пасля іх, ужо ў наш час, з'явіўся Антоні Тапіес, які паказаў мастацтва трэшэ. Усё трэба разглядаць у кантэксте. Але скажу неппулярную рэч: усё-ткі мастацтва павінна быць маральнае. Я цярымі чалавек і не заклікаю да цензуры, тым больш шукаю мастацтва там, дзе, здавалася б, яго не бывае. Але калі мастацтва не маральнае, дык значыць, яно амаральнае?

АРТЫСТ

Рыгор Сітніца вядомы і як выступоўца — у яго адбываецца шмат канцэртаў на вядомых пляцоўках, дзе ён чытае свае вершы, а да чытання далучаецца класічная музыка альбо саксафон і... восенская лістова, якая сыплецца на гледзачую. А ягоны ілюійныя канцэрт з удзелам ансамбля «Класік-Авангард» і гурта «Палац» называўся «Канцэрт для скрыпкі і завірукі».

— Я ж у маладосці яшчэ і шаўмэнні. У свой час быў вядоўцам пяці фолк-фестываляў, у канцэртнай зале «Мінск», у філармоніі, у Тэатры эстрады. Звычайна даведваўся пра гэта хвілін за сорак да канцэрта. Памятаю, мой сябра Юры Выдронак дае мне спіс выступоўцаў, з якіх я палову не ведаю, а перад самым пачаткам разумею, што палова з гэтага спіса не прыехала, а будучы зусім іншыя людзі. І нічога, правёў! Вось зараз зноў рыхтуюцца да канцэрту ў Малой зале філармоніі, калі адбываецца 8 кастрычніка, напісаў спецыяльна на вершы. Праграма называецца «Музыка — мае словы». Мастак не мае права маўчаць нават у самы складаны час.

Людміла РУБЛЕўСКАЯ.

«ФАМ ФАТАЛЬ»

«Сонка-сястра», футурыстка Соф'я Шамардзіна.

Соф'я Сяргееўна Шамардзіна нарадзілася ў 1894 годзе ў Нясвіжы, дзе ў той час актыўным чыноўнікам служыў яе бацька — былы армейскі афіцэр. Сяргей Іванавіч Шамардзін паходзіў з сібірскіх татар, аднак яго дачка ў партыйнай анкетзе, якую запавяла ў 1924 годзе, насупраць графы «нацыянальнасць» пазначыла «беларуска».

Падчас службы ў Нясвіжы Сяргей Шамардзін пасябраваў з выкладчыкам ліку настаўніцкага семінарыя, у тым кірунку ў Лычкоўскім — класным кіраўніком будучага класіка, а ў той час студэнта семінарыя Кастуся Міцкевіча. У пачатку XX стагоддзя сям'я Шамардзіных пераехала ў Мінск, дзе прайшоў юнацтва Соф'і.

У 1913 годзе 18-гадовая гімназістка Шамардзіна здівіла сваёй экстравагантнацю пісьменніка Фёдора Салагуба, які ў адзін з сакавічкіх вечароў разам з Ігарам Севяраніным даваў канцэрт у Гасцінным двары ў Мінску. Пасля канцэрта юная прыхільніца паэзіі прабралася за кулісы і, перапоўненая пачуццямі, пачала Салагуба.

Пасля заканчэння ў 1913 годзе мінскай жаночай гімназіі Соф'я Шамардзіна выправілася на вучобу на Бястужаўскія курсы ў Пецябург. Імкнучыся дапамагчы адаптавацца ёй у сталіцы, бацькі дзяўчыны звярнуліся да маладога пецябургскага літаратурнага крытыка і журналіста Карнея Чукоўскага, якога ведалі па яго папярэдніх прыездах у Мінск да свайго сябра — хірурга Якава Шабада.

Чукоўскі пазнаёміў маладую дзяўчыну з паэтамі-футурыстамі — братамі Бурлюкамі, Велімірам Хлебніковым, Вадзімам Бяяман. Неўзабаве яна зноў сустрэла свайго мінскага знаёмага Севяраніна. Увосень 1913 года ў Медыцынскім інстытуце яна ўпершыню ўбачыла Уладзіміра Маякоўскага, які пасля лекцыі «Чукоўскага пра футурыстаў чытаў уласныя вершы. У той жа вечар у літаратурна-артыстычным кафе «Бадзяжны сабак» з дапамогай таго ж Чукоўскага адбылося знаёмства Шамардзінай з Маякоўскім, якое адразу ж ператварылася ў каханне. **Паэт ласкава называў дзевятнаццацігадовую дзяўчыну «Сонкай», «сястрой», а неўзабаве яна стала адным з персанажаў напісанай у тым жа 1913 годзе трагедыі «Уладзімір Маякоўскі»:**

«*Что же, — значит, ничто любовь?*

У меня есть Сонечка сестра!»

Імя каханай паэт некалькі разоў выкарыстоўваў у першым варыянце рукапісу паэмы «Воблака ў шляхах». Тым не менш апетае ў творах каханне не стала шчаслівым.

Шамардзіна была талстоўкай, не ўжывала мяса і лічыла, што паміж мужчынам і жанчынай павінны быць братнія і сястрынскія адносіны. «Я жадала быць яго сястрой, але і страціць Маякоўскага не хацела». З-за гэтага ў адносінах з паэтам, які прагнуў яе як жанчыну, па словах самой Шамардзінай, «было шмат цяжкага, непатрэбнага, што азмрочыла наша сяброўства». Талстоўства не перашкаджала бястужаўскай адкрыта дэманстраваць на публіцы свае адносіны з паэтам, напрыклад,

пры сустрэчы абменьвацца з ім пачалункамі.

Юная Шамардзіна праз каханне да паэта закінула вучобу на Бястужаўскіх курсах. З-за адкрытай сувязі з ім «Сонку» «папрасіла» гаспадыню кватэры, якую яна здымала на Васільеўскім востраве. Неўзабаве іх разам з Маякоўскім раніцаю ў гатэль заспеў на «месцы злычынства» мінскі святар, які, канешне, расказаў бацькам дзяўчыны пра яе пецябургскія прыгоды. Нарэшце «Сонка» вымушана была пазбавіцца ад нежаданай цяжарнасці.

Летам 1914 года Шамардзіна сустрэлася з Маякоўскім у Маскве, дзе яны канчаткова паставілі ў рамантычных адносінах усе кропкі над «і» і вырашылі, што будуць сябрамі. Тым не менш пачуцці захоўваліся ў іх адносінах і надалей. Пра гэта сведчыць «ліст-сакрэтка» (складзены ўтрая аркушых паперы), які быў выпадкова знойдзены ў 1990-я гады ў Доме Нірнзее ў Вялікім Гнездыкоўскім завулку ў Маскве, дзе ў 1915 годзе жыў паэт. На лесвічнай плячоўцы паміж першым і другім паверхамі там стаяла люстэрка. У 1990-я гады яно лопнула, і за ім у нішы было знойдзена шмат старых лістоў і паштовак. У адным лісце-сакрэтка было напісана:

Люблю зеркало,

Хочу сегодня быть красивой.

Я очень люблю тебя Владимир

Маяковский.

Стихи твои и тебя.

Как хорошо знать себя счастливой.

Но глаза у меня тусклые уже два дня.

Иду целовать очень алье губы.

Я хороша? Да?

Я буду думать про тебя. Я хочу, чтобы

Всегда ты радовался, когда я прихожу

К тебе.

Сонка.

У пачатку 1914 года ўжо цяжарная дзяўчына, пасля непрацяглага знаходжання ў Мінску, выправілася з групай футурыстаў з канцэртамі на поўдзень краіны. Там завязваюцца іх рамантычныя адносіны з Севяраніным, пра якія паэт у 1923 годзе ў вершы «Уладзіміру Маякоўскаму» напіша:

Володя, помнишь горы Крыма

И скукой скорченную Керчь?

Ещё, Володя, помнишь Соньку

Почти мою, совсем твою.

Такую шалую девочку,

Такую нежную змею...

У 1923 годзе ў аўтабіяграфічнай паэме «Званы сабора пачуццёў», фактычна прысвечанай каханню Севяраніна да Шамардзінай, паэт так напіша пра пецябургскія і мінскія сустрэчы са сваёй музай: *«Звонок. Шаг. Стук в дверь. «Войдите!» — И входит девушка. Вуаль Подняв, очей своих змалев Вливает мне в глаза, и нити Зеленобронзовых волос Клепано тянутся из кос. Передаёт бюджет вздошки Мне в руки, молча и бледна, Ее глаза смелы и дики: «Я Сонечка Амрадина». — Я вспомнил Минск, концерт, эстраду, Аллодисментов плёский гул, И, смутную познав отраду, Я нежно на нее взглянул. «Вы помните?» — «О да, я помню...»*

АД РЭДАКЦЫІ. Наша гісторыя — спрэс таямніцы. Вядомы навуковец Аляксандр Гужалоўскі раскрыў некаторыя з іх для чытача «Звязды». Гераяіна першага артыкула — сяброўка Паўліны Мядзёлкі, старшыня Галоўпалітасветы БССР, дзякуючы якой патрапілі на сцэну «Тутэйшыя» Янкі Купалы, каханая жанчына беларускага наркама Язэпа Адамовіча і адна з заснавальніц беларускага жаночага руху.

*«И Вы хотите?» — «Да, хочу...»
И мы в любовь, как в грёзополню,
Летим, подвластныё лучу...»*

Неўзабаве пасля пачатку Першай сусветнай вайны Шамардзіна кідае вучобу і накіроўваецца мiласэрнай сястрой на фронт, дзе трапляе ў ваенны шпіталь пад Люблінам. Падобнай рэзкай зменай курсу ўласнага жыцця яна спрабавала перамагчы псіхалагічны боль, выкліканы страйтай дзіцяці. Аднак вайна, гэтаксама як і футурыстычная багема, была не найлепшым асяродкам для псіхалагічнай рэабілітацыі. У адным з лістоў з фронту свайму пецябургскаму сябру — журналісту, калекцыянеру і мецэнату Руманаву яна піша: «Мне вельмі патрэбна дзіця. Неістотна ад каго. Хай будзе тхосьці выпадковы. Часам хачу абраць Вас».

Неўзабаве Шамардзіна пазнаёмілася з афіцэрам, балышавікам Аляксандрам Пратасавым, якога сама характа-

равае ў земстве, а таксама мясцовай кааперацыі. У 1919 годзе яна ўступае ў РКП(б), пасля чаго пэўны час працуе ў калегіі Надзвычайнай камісіі ў Табольску. У 1920 годзе яе пераводзяць на партыйную работу ў Краснаўск. Заканчэнне савецка-польскай вайны дазволіла Шамардзінай вярнуцца ў Мінск, дзе на вуліцы Шырокай (сёння вул. Куйбышава) у доме № 28 паранейшаму жылі яе маці, брат і сястра Марыя з пляменніцай.

Адразу ж пасля вяртання ў горад юнацтва маладая камуністка кідаецца ў вір будаўніцтва новага жыцця. Яна займае пасады ў Народным камісарыяце асветы, Народным камісарыяце юстыцыі. Але ў найбольшай ступені Шамардзіну захапляла дзейнасць у аддзеле па рабоце сярод жанчын пры ЦК КП(б)Б. Як лідар жаночага руху ў рэспубліцы яна пазнаёмілася з наркамам ваенных і ўнутраных спраў БССР Язэпам Адамовічам.

Наркам Язэп Адамовіч з каханай Сонойкай і яе сястрой. 1920-я гады.

рызавала як «чалавека, якога нельга падмануць, бо ён адданы». Але адданасць не магла замяніць вялікага каханя, якога прагнула душа 22-гадовай дзяўчыны, і яна адмовіла закаханаму «Шурку».

Тым не менш у пачатку 1917 года яна нарадзіла сына, пасля чаго, паводле яе слоў, стала самым шчаслівым чалавекам у свеце. На жаль, мацярынскае шчасце Шамардзінай было непрацяглым. Узімку таго ж 1917 года немаўля памерла, што абрынула яе ў яшчэ глыбейшую за папярэднюю дэпрэсію. Неўзабаве пасля страты сына, у сваім лісце Руманаву яна так ахарактарызавала ўласныя жыццёвыя планы: «Калі пасля вайны пачнуцца нейкія гноснасці, я паступлю на ўтрыманне да першага мінскага яўрыя, што трапіцца, і з'еду ў Калумбію. У мяне ўжо ёсць два добраахвотнікі — 13-ці і 60-ці гадоў».

Усё змяніла Лютаўская рэвалюцыя. Неўзабаве пасля вяртання ў Мінск Соф'я паступае на службу ў толькі створаную замест скасаванай паліцыі гарадскую міліцыю, якую ўзначальваў Міхал Фрунзэ. Служба ў мінскай міліцыі пакідала няшмат вольнага часу, які Шамардзіна прысвячала паэзіі. Так, яна была частым госьцем на сходзе групы мінскіх маладых паэтаў пад назвай «марсальскія матросы», дзе звычайна чытала вершы Маякоўскага. У канцы лета Шамардзіна накіроўваецца ў Цюмень, дзе працуе на тэхнічнай

на каханне арыстакратак і буржуазак. Падобныя ідэі былі вельмі распаўсюджаныя сярод партнаменклатуры. З іншага боку, рэвалюцыйная рамантыка, а таксама комплекс віны перад народам штурхалі прадстаўнікоў інтэлігентнай моладзі ўступаць у саюзы з выхадцамі з рабочых альбо сялянскіх сем'яў. Падобным чынам інтэлігентная маскіўка Вера Сцяпанавна Амялянчык абрала ў 1920 годзе ў якасці жыццёвага спадарожніка сына вясковага печніка з пачатковай адукацыі, будучага старшыні СНК БССР Мікалая Галадзеда.

Вось як апісвае Шамардзіна пачатак іх сумеснага жыцця: «Аднойчы я захварэла і некалькі дзён не была ў Язэпа Аляксандравіча. А ў нядзелю, зімовай раніцай, на двор уз'язджаюць ваенкамаўскія сані. Гэта Адамовіч рашыў, што ўжо час «перабудоваць жыццё і даручыў сваёй сястры Гэлі, якая працавала на фабрыцы «Вулкан», прывезці мяне».

— Юзкі загадаў без Вас не вяртацца, — сказала яна. — Вось кажу, апранайцеся.

Прышлося падпарадкавацца. Так пачалося наша сумеснае, дружнае і шчаслівае жыццё».

«Зоська» і «Юзкі» заклілі разам адпаведна законам рэвалюцыйнага часу, без рэгістрацыі шлюбу і вяселля. У кватэры, куды прывезлі Шамардзіну, разам з Кнорыным і Адамовічам жылі дзве маладыя сястры Адамовічы, якія прынялі яе «шчыра, без рэўнасці». Шамардзіна ва ўспамінах малое ідэальнае карціну, што «розіцка ў нашым культурна-адукацыйным узроўні не перашкаджала нам, хутчэй гэта акалічнасць збліжала нас: я рада была памагчы ў яго самаадукацыі, ён заўсёды падстаўляў сваё моцнае плячо і падаваў руку ў вырашэнні арганізацыйных і палітычных пытанняў у маёй рабоце».

Неўзабаве пасля пераезду ў Другі дом савету Шамардзіна была прызначана памочнікам пракурора. У 1922 годзе паступіла на зочнае аддзяленне 1-га Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Падчас здачы экзаменаў зноў адбываюцца яе сустрэчы з Маякоўскім у Маскве. Паэт смяюся: «Сонка — партыйны работнік!»

У пачатку 1920-х гадоў яна знаёміцца з Якубам Коласам. Паэт любіў наведваць музычныя вечарыны ў прафесара БДУ Беркенгеіма, які жыў у адным доме з Шамардзінай на вуліцы Шырокай. Там спявала Ларыса Аляксандраўна, іграў скрыпач Бяссмендорас, а Какас разам з Купалам бываў у гасцях у Шамардзінай і Адамовіча ў іх кватэры ў Другім доме савету. Падчас гэтых візітаў «былі жары і сур'ёзныя размовы». Дарыў партыі Адамовічу, тады ўжо старшыні СНК, свае кніжкі. Адночы на абмеркаванні ў СНК бюджэтных выдаткаў на будаўніцтва новых школ Колас дапамог Шамардзінай атрымаць дадатковыя грошы на будаўніцтва вясковых школ. Шамардзіна, у сваю чаргу, пагадзілася стаць старшынёй камісіі па святкаванні 20-годдзя літаратурнай творчасці пісьменніка. А 24 лістапада 1926 года на ўрачыстым сходзе зачыталася ўласнарачна складзены вяснавальны адрас паэту ад Наркамата асветы.

Неўзабаве пасля таго як у 1924 годзе Адамовіча прызначылі старшынёй СНК БССР, Шамардзіна таксама пайшла на павышэнне і заняла пасаду старшыні Галоўпалітасветы — ульывовай структуры ў складзе Наркамасветы БССР,

ДЛЯ ПАЭТА І СТАРШЫНІ САЎНАРКАМА

якая адказвала за камуністычнае выхаванне працоўных. Такім чынам, волюю лёсу маладая пара заняла ў БССР тыя пасады, якія займалі ў Маскве Ленін і Крупская. Шамардзіна і апраца пачала «пад Крупскую». Маякоўскі падчас адной з сустрэч у Маскве нават сказаў ёй: «Вось бы цябе апрацуць!» На што яна пажартавала: «Дрэнная мае справы: раней ты імкнуўся распрацуць мяне, а цяпер апрацуць».

Нягледзячы на новы імідж, абумоўлены важнай ідэалагічнай пасадай, Шамардзіна не губляла сваёй жаночай прыцягальнасці. Паўліна Мядзёлка наступным чынам апісвае сваё першае ўражанне ад старшынні Галоўпалітасветы БССР: «Прыгожая жанчына ў сціплай, але густоўнай сукенцы, на галаве павязаная шоўкавая чырвоная касынка, ...якіс час я не магла ваачэй адарваць ад гэтай постаці, быццам уражаная нейкім незразумелым токам».

Прыкладна ў той жа час Шамардзіна знаёміцца з героем Першай сусветнай і Грамадзянскай войнаў, начальнікам мінскага ваеннага гарнізона Гаеам, які «добра адгукаўся пра яе як пра жанчыну». Гай — шырока эрудзіраваны чалавек, які захапляўся музыкай і літаратурай, прабыў у Мінску нядоўга, на працягу 1924—1925 гадоў, пасля чаго накіраваўся на вучобу ў Ваенную акадэмію імя Фрунзэ ў Маскву.

Пра дзейнасць Шамардзінай на пасадзе старшынні Галоўпалітасветы сведчыць наступны эпизод. У 1926 годзе яна адзначыла разшнне галоўнага члена рэспублікі Аршнінікава аб забароне спектакля БДТ-1 паводле п'есы Янкi Купалы «Тутэйшыя». Як вядома, прэм'ера гэтага шматпакутнага твора была прымаркваная да правядзення Акадэмічнай канферэнцыі па рэформе беларускага правапісу і азбукі, якая праходзіла ў Мінску з удзелам прадстаўнікоў беларускага руху ў эміграцыі. Бе-ручы пад увагу сур'ёзнасць палітычнага моманту, а таксама асобу аўтара (за год да гэтага Купала атрымаў званне народнага паэта), калегія Наркамата асветы, а таксама рэспубліканскае партыйнае кіраўніцтва падтрымалі разшнне Шамардзінай. Быў знойдзены кампраміс. Галоўпалітасвету прызналі вінаватой у тым, што п'есу паставілі ў арыганальным аўтарскім варыянце. Галоўлітбел — у тым, што зняў яе адразу ж пасля прэм'еры. Саму ж п'есу было дазволена прадставіць глядачу пасля аўтарскай перапрацоўкі і пакаяннага ліста, апублікаванага на старонках перыядычнага друку.

Акрамя кіравання Галоўпалітасветай, Шамардзіна з'яўлялася членам нарады жандадзела ЦК КП(б)Б. У 1926 годзе яе абіраюць членам Мінскага гарадскога савета. Гэта дало Маякоўскаму глебу для новых жартуў «Сонка — член гарсавета». У пачатку 1927 года яе абіраюць на Усебеларускі з'езд саветаў ад Магілёўскай акругі.

У 1925 годзе адбылося знаёмства Шамардзінай з журналіст-кай, літаратарам, гараічэй прыхільнай тэорыі волнага каханя Ларысай Рэйснер, якая ў якасці карэспандэнта «Известий» прыехала ў Мінск асвятляць працэс сельскага Лаціцкага. У 1926 годзе ў Мінску адбываецца яшчэ адно важнае знаёмства, гэтым разам з каханым Рэйснер, бліскім сябрам Льва Троцкага Радэкам. Актыўнасць таварыства «Далю сорами!» прыехаў у сталіцу БССР з лекцыяй як рэктар Універсітэта працоўных Кітая імя Сунь Ятсена ў Маскве. Эксцэнтрычны, амаральны Радэк,

нягледзячы на непрыемную знешнасць, падабаўся жанчынам. Шамардзіна не стала выключэннем і, пасля асабістага знаёмства, пазнаёміла сталічную знакамітасць з мужам. Гэта адыграла ў лёсе Адамовіча фатальную ролю.

У наступным годзе, калі Адамовіч ужо стаў старшынёй СНК Беларусі, у Мінск прыехаў Маякоўскі. «Софка сястра» сустрэлася з ім на першым жа вечары пазізі, які адбыўся ў б'льым будынку харальнай сінагогі. Другі вечар яна ўжо адкрывала сама. Потым ез-

Сям'я «незвычайнай канфігурацыі»: Брыкі-Маякоўскі. 1920 г.

дзіла да яго ў гасці ў гатэль «Еўропа» і нарэшце запрасіла да сябе дамоў. Паэт у гасцях у важных наменклатурных работнікаў быў незвычайна нясмелы. Калі прыйшоў са службы Адамовіч, ён выбраў момант і шалнуў ёй: «Як цябе зваць пры ім — на «ты» альбо на «вы»?». Яна расмяялася і тут жа расказала пра страхі гасця мужу. Яны пасябралі.

У 1927 годзе Адамовіч быў прызначаны членам Прэзідыума Вышэйшага савета народнай гаспадаркі СССР, што прадугледжвала яго пераезд у Маскву. Шамардзіна рушыла ўслед за ім і неўзабаве заняла ў сталіцы адказную пасаду ў ЦК Усеаюзнага прафесіянальнага саюза работнікаў мастацтваў. Дзякуючы гэтай пасадзе яна уваходзіць у кола тагачаснай саветскай артысцкай эліты. Кватэру Адамовіча-Шамардзінай на Малой Броннай наведваюць Качалы, Меерхольд, Міхалс, Сейфуліна, Ранеўская, Дзікі. Маякоўскі знаёміць Сонку з Ліліяй Брык. З надрукаваных успамінаў Шамардзінай вынікае, што яе не абурала і нават не здзівіла незвычайная канфігурацыя сям'і Маякоўскага. Шамардзіна называе кватэру, дзе жыла сям'я Маякоўскага-Брыкаў «сапраўдным саветскім домам і цудоўнай, моцнай садружнасцю тых, хто ў ім жыве».

У той жа час яе «ванітавала» ад старога, традыцыйнага «музейнага» побыту іншых саветскіх пісьменнікаў эпохі нэпу.

Трацкіст і актыўніст таварыства «Далю сорами!» Карл Радэк таксама спадабаўся Шамардзінай.

У Маскве Шамардзіна працягвала адносіны з Радэкам, што выклікала незадаволенасць Адамовіча і як дзяржаўнага дзеяча (Радэк быў трацкістам) і «як мужа». Тым не менш Адамовіч з Шамардзінай па яе просьбе наведвалі Радэка і надалей. Часам гэтыя відзіты набывалі непрыстойны характар. Напрыклад, падчас аднаго з іх Радэк дэманстраваў гасцям нямецкія парнаграфічныя выданні.

У сталіцы пара пражыла да 1932 года, калі над галавой ужо

левай скроні, на якой маецца запечаная кроў».

У перадсмяротнай заліцы ён папрасіў прабачэння за свой не-партыйны ўчынак у Сталіна, Мікаяна, камчацкіх таварышаў і, канешне, у жонкі: «Даруй, мілая і родная Соношка. Працуй, Соношка, на карысць партыі за сябе і за мяне. Не магу вытрымаць сцяну недаверу да мяне. Твой Язэп». Адразу ж пасля смерці Адамовіча Шамардзіна адправіла ў Крэмль тэлеграму наступнага зместу: «Тав. Сталін! Адамовіч заўсёды быў бальшавіком, клянуся маім жыццём і партыяй. Я хачу, каб Вы і партыя гэта ведалі». Неўзабаве, спрабуючы выратавацца ад непазбежнага арышту як «жонка ворага народа», яна накіравалася ў Маскву, спадзеючыся на дапамогу сталічных сяброў.

Аднак лёс Шамардзінай быў ужо прадвызначаны. У лістападзе 1937 годзе маскоўскія чэкісты арыштавалі ўдаву «начальніка Камчаткі». Яна абывавацалася ў незаконным пераходзе мяжы з Польшчай у 1921 годзе (такі эпизод сапраўды меў месца, калі фурман заблукваў і завёў камандзіраваную ў прымежны калгас Шамардзіну на польскую тэрыторыю), у сувязі з ужо расстралянымі ворагамі народа Радэкам, Путнам і намеснікам наркама асветы БССР Каранеўскім, а таксама ў захоўванні контррэвалюцыйнай літаратуры. Падчас следства Шамардзіна трымалася годна. Не губляла прысутнасці ду-

ху, нягледзячы на жахлівыя ўмовы, якія былі створаны для арыштаваных у Бутырскай турме. Паводле яе ўспамінаў, у турэмнай камеры, разлічанай на 20 чалавек, утрымлівалася 150—200 зняволеных, тыя нават спалі стаячы, прытуліўшыся адзін да аднаго. Следчых, у адрозненні ад сукамерніц, мала цікавілі яе культурныя сувязі — толькі палітычныя, нават тыя, якія не існавалі ў рэчаіснасці. У выніку пастановай асобай нарады пры НКВС СССР ад 22 снежня 1937 года Шамардзіна за «контррэвалюцыйную дзейнасць» атрымала 10 гадоў лагераў. Гэты тэрмін яна адбыла на поўначы Архангельскай вобласці.

Праз два гады пасля вызвалення яе паўторна арыштавалі супрацоўнікі Куйбышаўскага раёнага аддзела УМДБ па Маскоўскай вобласці. Ізноў даставілі ў Бутырку. Адна з яе сукамерніц падчас следства па паўторнай справе успамінала: «На крайнім каля сцяны ложка ў ўбачыла цудоўны светлы твар жанчыны сталага веку. Ці магла я падумаць, што тут, у скляпенні ажыве мінулае, ажывуць людзі, пра якіх напісаны цэлыя тамы, тыя, што былі і застаюцца гордасцю нашай культуры. Яны ўвайшлі, як блізкія, жывыя ў гэту камеру разам з Сонечкай Шамардзінай». Па-старароднаму грасіруючы, старая бальшавічка распавядала пра сваё багацце на прыгоды і знаёмствы жыццё, маральна падтрымлівала сукамерніц, спрабавала напоўніць турэмны побыт нейкім сэнсам, прапануючы навукова-папулярныя размовы, бурывы і іншае, рабіла падчас прагулак гімнастыку. Часта паўтарала: «Трэба дажыць да лепшых часоў...» Гэтым разам у маі 1949 года Асобая нарада прысудзіла «паўторніц» да спецасцялення. Высылку яна адбыла ў Краснаярскім краі ў горадзе Ігарка.

15 ліпеня 1955 года Ваенная калегія Вярхоўнага суда СССР адмяніла абедзве пастановы Асобай нарады ў адноснах да Шамардзінай. Яе крымінальныя справы былі спынены за адсутнасцю складу злачынства. Адным з першых, хто падтрымаў жанчыну пасля вызвалення, быў Янку Колас. Ён адразу ж адказаў на ліст, дзе яна паведамляла аб сваёй рэабілітацыі.

Пасля 17 гадоў зняволення Шамардзіна атрымала невялікі пакой у маскоўскай камуналцы ў Вялікім Харытонаўскім завалку. Пісала ў ім вершы, паэмы, успаміны, застаючыся шчырай бальшавічкай. На схіле гадоў з дапамогай Лілі Брык яна атрымала месца ў пансіонаце старых бальшавікоў пад Масквой у Перадзелкіне, дзе і памерла ў 1980-м, на 86-м годзе свайго доўгага жыцця. Там жа была пахавана на мясцовых пасялковых могілках. Нават у сталым узросце яна не губляла аптымізму, прагі жыцця. 2 кастрычніка 1972 года «Зоська» Шамардзіна пісала сваёй старой мінскай сяброўцы Паўліне Мядзёлцы: «У дзень майго нараджэння сабраліся ўсе мае бабулькі чалавек да дзясці, і ніводнага нават самага завалашчага мужыка».

Ужо ў пачатку XXI стагоддзя асоба Соф'і Шамардзінай трапіла ў поле зроку пісьменнікаў, у тым ліку Барыса Акуніна. Ён наступным чынам падсумаваў жыццёвы лёс гэтай, паводле яго ўласнага азначэння, «фам фаталь»: «Мне яе вельмі шкада, яна трапіла не ў тую краіну і не ў тую

Старыя сяброўкі — Соф'я Шамардзіна і Паўліна Мядзёлка. 1970-я гады.

эпоху. Падзьмуў ураган, панёс гэтую прыгожую пчолю ў сцюдзёную пустыню. А ўсіх мужчын, якіх яна кахала (альбо рабіла выгляд, што кахала) ураган пазабываў».

Сапраўды, ніхто з каханых Соф'і Шамардзінай не дажыў да старасці. Маякоўскаму, калі ён скончыў жыццё самагубствам было 36. Язэп Адамовіч застрэліўся ў 40-гадовым узросце. Старэйшы на год за Шамардзінай Путьна быў расстраляны як «удзельнік вайсковай змовы» ў чэрвені 1937 года 50-гадовага «шпіёна» Гая расстралялі ў снежні 1937-га. 41-гадовы Леў атрымаў кулю як «вораг народа» ў лютым 1938-га «Трацкіст» Радэк быў забіты ў верхнеўральскім палітэзіятары ў маі 1939 года, калі яму яшчэ не споўнілася 55. Самы малады з каханых Шамардзінай пайшоў з жыцця Ансімаў, расстраляны ў чэрвені 1938 года, калі яму споўніўся толькі 31. На фоне гэтых трагічных смерцў зусім шчаслівым выглядае лёс «карыцна паэтаў» Ігара Севярыяна, які ціха адшлюў ад сучоты ў Таліне 20 снежня 1941 года.

Аляксандр ГУЖАЛОЎСКІ.

Анастасія ШЛЯПЦОВА:

«ДЗЕЛЯ СВАІХ СПАРТСМЕНАЎ Я ГАТОВА ПРАЦАВАЦЬ БЯСКОНЦА»

Спартсмены з абмежаванымі магчымасцямі — скарбніца матывацыі і прыклад для пераймання, калі апускаюцца рукі. Але нават такім моцным духам людзям патрэбен той, хто будзе іх апорай. Трэнер Анастасія Шляпцова стала такім чалавекам для групы тэнісістаў на інвалідных калясках. Яна ўзяла на сябе адказнасць развіццё і паказаць усім, наколькі цікавы і важны гэты спорт. Як у трэнера і яе вучняў усё атрымліваецца, Анастасія расказала «Звяздзе».

— Анастасія, як вы знайшлі сябе ў чымсці трэнера тэнісістаў на інвалідных калясках?

— Я з дзяцінства займалася тэнісам, але ў 22 гады была вымушана завяршыць спартыўную кар’еру праз траўму. Мне пранававалі паспрабаваць сябе ў трэнерскай дзейнасці. Трэба было развіваць тэніс на калясках, таму што група існавала, але яны займаліся больш як аматары. Я зацікавілася. І калі на першай трэнероўцы ўбачыла працу спартсменаў, іх вочы, зразумела, што застаюся. Мне ўразлілі іх адносіны да спорту. Для маіх падпалечных тэніс — гэта спосаб жыцця. Яны гатовыя ўвесці час аддаваць трэнероўкам і мяне гэта вельмі ўразіла.

— Доўга ўнікалі ў спецыфіку работы?

— У мяне ёсць адукацыя трэнера па тэнісе, таму асноўныя веды я мела. Сама пастаянна вучуся падчас работы са спартсменамі. Першы час паглыблена вивучала інфармацыю па рабоце з людзьмі на інвалідных калясках, перакапала ўвесь інтэрнэт. На міжнародных турнірах не саромелася знаёміцца з замежнымі спецыялістамі, спартсменамі. Яны былі па-добраму здзіўлены, што ў Беларусі з’явіўся захоплены чалавек, які так прагна шукае інфармацыю. Яны мне вельмі дапамаглі. Міжнародная федэрацыя тэніса праводзіла анлайн-курс павышэння кваліфікацыі па рабоце з тэнісістамі-калясачнікамі, я прайшла яго. Наколькі мне вядома, у нашай краіне пакуль няма курсаў менавіта па рабоце з параалімпійцамі, прыходзілася самой шукаць інфармацыю. Спадзяюся, калісьці гэтак пытанне вырашыцца.

— Якія асноўныя адрозненні тэніса на калясках і звычайнага?

— Абсалютна ніякіх, за выключэннем таго, што ў нас можна адбіваць мяч з двух адскокаў. Першы павінен быць у межах корта, як у звычайным тэнісе, а другі — у любым месцы. Усё астатняе такое ж самае — памеры пляцоўкі, правілы, мячыкі, ракеткі. Пакрыццё корта таксама не адрозніваецца — хард, грунт ці трава. Звычайна мы працуем на хардзе, а нядаўна ўпершыню трэнерваліся на грунце. Для ўсіх стала адкрыццём, што на ім усім інакш рухаецца каляска. Для гэтага пакрыццё патрэбна новая пакрышка на калясы. Але пасля мадэрнізацыі гульні пайшла. Таксама, як і звычайным тэнісістам, патрэбен час, каб прывыкнуць да новага пакрыцця.

— Тэнісістам патрэбныя адмысловыя інвалідныя каляскі?

— Так, якія адрозніваюцца ад звычайных калясак шырынёй і развалам колаў. І таму яны больш хуткія і маневраныя. Адна такая каляска каштуе ў раёне 2000 долараў. Лагічна, што чым даражэйшая каляска, тым лепшая яна для гульні ў тэніс.

— Тэнісныя матчы часта зацягваюцца на некалькі гадзін, тэнісісты на калясках таксама могуць гуляць, напрыклад, па чатыры гадзіны?

— Канешне. Ніхто не робіць акцэнт на інваліднасці спартсмена. Яны такія ж тэнісісты, якія гуляюць па некалькі гадзін запар пры

любых умовах. Мы працуем над фізічнай падрыхтоўкай, вынослівасцю. Калі фізічны стан тэнісіста не дазваляе яму доўга гуляць, нягледзячы на ўмовы, значыць, ён не гатовы да турніру.

— Колькі ў вас падпалечных цяпер?

— Я працую з групай дарослых спартсменаў, шэсць чалавек старэйшых за 18 гадоў. Зараз збіраецца другая група, у ёй пяць чалавек. Карыстаючыся выпадак, хачу звярнуць увагу, што мы чакаем людзей з інваліднасцю і будзем рады кожнаму. І яшчэ я працую з дзіцячай групай, у мяне чатыры малышы 8—9 гадоў.

— А як справы з ліцэнзіямі на Параалімпійскія гульні 2021?

— Цяпер ліцэнзія ў Токіа — наша галоўная мэта, дзеля якой мы робім усё магчымае. Планавалі выступаць восенню на турнірах у Расіі і Турцыі, каб набраць балы, але зараз праблематычна выехаць за мяжу. Шанцы паехаць на Параалімпіяду мае Андрэй Фільчук, ён уваходзіць у спіс 80 найлепшых тэнісістаў свету. Вадзім Ліпінскі і Арцём Ярмак вельмі моцныя спартсмены. Міжнародная федэрацыя, убачыўшы, як развіваецца тэніс на калясках у нашай краіне, упершыню запрасіла нас выступіць на чэмпіянаце Еўропы. Але яго перанеслі і дакладных дат правядзення пакуль няма. Мы спадзяемся, што спартсмены змогуць выступіць на ўсіх турнірах і набраць балы, каб трапіць у Токіа. Ёсць шанец, што мы атрымаем wild card, хоць гэта своеасабліва латарэя. Але хочацца сваімі сіламі заслужыць магчымасць прадстаўляць краіну.

— Хто цяпер лічыцца сусветным лідэрам тэніса на калясках?

— З-за таго, што ў нас некалькі катэгорый, цяжка вылучыць персаналі. Сярод краін лідзіруюць Злучаны Штаты Амерыкі, Нідэрланды, дзе 400 тэнісістаў-калясачнікаў па ўсёй краіне, і Францыя. На адным з турніраў я заглядзелася на гульні французскай пары. Гэта быў настолькі захалляючы і цікавы тэніс, што немагчыма было адарвацца.

— Раскажыце, калі ласка, як прайшоў нядаўні чэмпіянат Беларусі?

— З кожным годам гэты турнір праходзіць усё лепей і лепей. Прыязджаюць новыя спартсмены з розных абласцей. Сёлета ў нас з’явіліся новыя абсалютныя чэмпіён — Вадзім Ліпінскі. З жанчын прыехала Волга Ботнар, яна сама не беларуска, але жыве ў Магілёве з відам на жыхарства. Пасля чэмпіянату Волга прызналася, што захапілася тэнісам на калясках і плануе сур’ёзна ім заняцца.

— Дарэчы, аб рэгіёнах, як там развіваецца гэты від спорту?

— У Магілёве ёсць трэнер, які актыўна ўзяўся за работу, паступова наладжвае рабочы працэс. Вельмі добра, што з’яўляюцца энтузіясты, якія гатовы развіваць наш спорт. У сваю чаргу, я стараюся спартсменам з рэгіёнаў прыцягваць у Мінск, каб яны ўбачылі тэніс на калясках і зацікавіліся ім. У нас выдатны від спорту, які дае людзям магчымасць палепшыць сваё здароўе.

Мае спартсмены неаднаразова казалі, што дзякуючы трэнероўкам, яны адчуваюць сябе значна лепш.

— Чого больш за ўсё не хапае тэнісу на калясках для паспяховага развіцця?

— Мы пачалі актыўную дзейнасць толькі тры гады назад. Для развіцця спорту гэта вельмі невялікі тэрмін. Але ў нас ужо ёсць пэўныя поспехі. Нас падтрымлівае Беларуска-Рэспубліканская федэрацыя тэніса, Параалімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь, Рэспубліканскі цэнтр алімпійскай падрыхтоўкі па параалімпійскіх і дэфалімпійскіх відах спорту. Клуб Yesterday дае нам магчымасць карыстацца выдатнай базай. Гэта самая адаптаваная база ў краіне, дзе спартсмены могуць і плаваць, і займацца на трэнажорах. Самае галоўнае цяпер — турніры, дзе мы можам набраць балы, неабходныя для пападання на Параалімпійскія гульні. А гэта дорага, і мы будзем удзячныя любой фінансавай дапамозе ад спонсараў. Нам дапамагае Міжнародная федэрацыя тэніса. Да нас прыязджаў міжнародны эксперт, каб ацаніць узровень развіцця тэніса на калясках. Ён быў шчыра здзіўлены, што ў нас столькі спартсменаў, не толькі дарослых, але і дзяцей. Дзякуючы яго справаздачы Міжнародная федэрацыя дала нам грант на развіццё, мы закупілі новы інвентар.

— Псіхалагічны фактар у рабоце з людзьмі з інваліднасцю мае вялікае значэнне?

— Канешне, я для сваіх вучняў і трэнераў, і псіхалаг. Я лічу, што з параалімпійцамі трэба працаваць гэтак жа, як і са звычайнымі

з гэтым звыкнуцца. А даросламу чалавеку, які ведае, што значыць хадзіць, бегаць, але воляй лёсу прыкаваны да інваліднага крэсла, цяжка змірыцца. Усё залежыць ад акружэння, як яно ўспрымае такога чалавека. Калі дзіця вучыцца, развіваецца нароўні са сваімі аднагодкамі, яно не будзе думаць, што чымсьці адрозніваецца, будзе адэкватна сябе ўспрымаць.

— У тэнісе на інвалідных калясках востра стаіць праблема допінгу?

— На шчасце, у нас гэта не так распаўсюджана, як у звычайным тэнісе. У нас шмат спрэчак вакол класіфікацыі спартсменаў. Ёсць катэгорыя «квады» — людзі з траўмай трох канечнасцяў. І другая катэгорыя — людзі з ампутацыяй і пераломамі пазваночніка. Але, па логіцы, людзей з ампутацыяй трэба вылучаць у асобную катэгорыю. У Андрэя Фільчука не працуе корпус, ён гуляе толькі з дапамогай рук і часткова плечавога корпуса. І разам з ім у катэгорыі выступае спартсмен з ампутацыяй дзвюх ног і двух пальцаў на руках. Зразумела, у яго падчас матча яўная перавага. На ўзроўні міжнароднай федэрацыі праводзіцца работа, каб зрабіць гэтую класіфікацыю больш справядлівай для спартсменаў.

— Тэнісісты супрацоўнічаюць з вашымі падпалечнымі?

— Мы рэгулярна праводзім майстар-класы з вядомымі спартсменамі, хоць іх і цяжка застаць дома. Правалі некалькі майстар-класаў з Віктарыяй Азаранкай. Арына Сабаленка ўдзельнічала ва ўрочным пасведчанні майстроў спорту Арцёму Ярмаку,

спартсменамі, не рабіць ім паблагжак. Нельга звяртаць увагу на тое, што яны чымсьці адрозніваюцца, чымсьці ўшчэпленыя. У іх абсалютна такі ж трэнераваны працэс, я прабаўваю вынікаў. Здраецца, у кагосьці няма настрою ці нешта баліць. Але падчас трэнеровак яны думаюць толькі пра тэніс. Спорт становіцца іх жыццём, ён дае ім магчымасць заўсёды быць у добрым настроі і не апускацца раўні. Акрамя трэнеровак мы часта збіраемся проста разам правесці вольны час. І спачатку я заўважала касяя позірк ад чужых людзей. На шчасце, хлопцы і дзяўчаты іх не бачылі, а мне было непрыемна. Чым часцей людзі на інвалідных калясках будуць выходзіць з дому, удзельнічаць у мерапрыемствах, тым хутчэй грамадства да іх прывыкне. Але раду, што за апошнія гады людзі сталі больш адэкватна ўспрымаць інвалідаў.

— З кім псіхалагічна цяжэй працаваць — з дзецімі ці дарослымі?

— Мне камфортна з усімі. Людзям, якія з дзяцінства не могуць хадзіць, прасцей

Алене Бярновіч і Андрэю Фільчуку. Для іх гэта была вельмі натхняльная сустрэча, Арына дала ім зарад матывацыі. Вельмі прыемна, што нашы зоркі заўсёды рады нам дапамагчы.

— Анастасія, чым у сваёй рабоце вы ганарыцеся больш за ўсё?

— Хоць зроблена ўжо нямала, я думаю, галоўныя прычыны для гонару яшчэ наперадзе. Я ганаруся, што мы пачалі праводзіць чэмпіянат Беларусі на інвалідных калясках на высокім узроўні. Да гэтага я ніколі не займалася арганізацыйнай работай. Але ўсё атрымалася, і на першым урочным кубку я зразумела, што гэта і мая своеасабліва перамога. Сёлета ў сакавіку мае спартсмены атрымалі званне «майстра спорту». Разумею, што вы разам з гэтым дасягнулі — неверагодна. Я не магу апісаць, як мяне натхняюць мае падпалечныя, іх самааддача. Дзеля іх я гатова бяскона працаваць.

Валерыя СЦЯЦКО.
Фота Яна ХВЕДЧЫНА.

НОВЫЯ ВЫКЛІКІ СТАРОГА СВЕТУ

Што пагражае Еўрасаюзу?

У Бруселі прайшоў саміт Еўрапейскага саюза. Адрыву планавалася, што сустрэча лідараў краін — членаў ЕС адбудзецца ў канцы мінулага тыдня. Тады саміт нечакана перанеслі на тыдзень. Афіцыйная прычына — сыход на каранцін кіраўніка Еўрасавета Шарля Мішэля. Пра гэта расказала інфармагенцтва Reuters са спасылкай на прадстаўніка старшыні савета Барандэ Лейтса. Праўда, на думку шэрага аналітыкаў, галоўная прычына пераносу ў іншым. У прыватнасці, Die Welt адзначаў, што «ў дзяржаў ЕС няма адзінага меркавання па знешнепалітычных пытаннях, так што саміт пагражаў абярнуцца поўным правалам».

Артыкул ва ўплывым штотдзённым нямецкім выданні (адметна яшчэ, што менавіта Германія цяпер з'яўляецца старшынёй ЕС) меў крамясоўную назву «Стратэгічная шызафрэнія Еўропы». Калі ўспомніць рэкордны па працягласці ліпенскі саміт ЕС, то трэнд вымалёўваецца ўстойлівы. Якія выклікі паўсталі перад Еўрасаюзам і чым гэтыя выпрабаванні пагражаюць супольнасці, што пазіцыянуе сябе адным з галоўнымі сусветнымі геапалітычнымі гульцоў?

СУМНЫЯ РЭКОРДЫ

Эканоміка Старога свету перажывае рэкордны спад з-за пандэміі каранавіруса, паведаміў EuroNews. У Еўрапейскім статыстычным упраўленні адзначаюць, што чарговае зніжэнне паказчыкаў стала самым значным з пачатку вядзення назіранняў у 1995 годзе. Сёлета па выніках другога квартала аб'ём валавога ўнутранага прадукту Еўрасаюза знізіўся на 11,4 працэнта. Пры гэтым ВВП 19 краін еўразоны страціў 11,8%. У параўнанні з тым жа перыядам мінулага года эканоміка супольнасці скарацілася на 14,7 працэнта. Агульны аб'ём спажывецкіх расходаў у II квартале скараціўся на 12%. «Нават урушэнне 2008—2009 гадоў, якое стала самым маштабным крызісам за час назіранняў, было невялікее ў параўнанні з тым, што мы бачым цяпер. Нічога падобнага не адбывалася і ў даваенны час», — адзначыў эканамічны эксперт з Лонданскай школы эканомікі і палітычных даследаванняў Шахін Вале.

Пандэмія нанесла калаасальны ўдар па рынку працы. Колькасць занятых, паводле афіцыйнай статыстыкі, у ЕС скарацілася на 2,7 працэнта. Больш за ўсіх пацярпелі Іспанія, Ірландыя і Венгрыя. «Дадзення па беспрацоўі сёння паляхоўць нават больш, чым паказчыкі ВУП. Страта рабочага месца — гэта цяжкая падзея ў жыцці кожнага чалавека, якая можа прывесці да іншых незваротных страт, таму, з майго пункту гледжання, беспрацоўе — гэта галоўная праблема», — заўважыла EuroNews Газтана Габала з Вышэйшай школы камерцыі Парыжа. Эксперты папярэджаюць, што дзяржаўныя праграмы, накіраваныя на падтрымку рынку працы, дапамогуць

толькі ў кароткатэрміновай перспектыве, а ў будучыні колькасць беспрацоўных адчуваць на ўзрасце.

Афіцыйны ўзровень беспрацоўя ў Еўропе не прадэманструваў такога істотнага павышэння на фоне выкліканага пандэміяй COVID-19 эканамічнага крызісу, як у ЗША, аднак афіцыйны лічбы не адлюстроўваюць рэальную карціну, мяркуюць аналітыкі Deutsche Bank. Паводле даных статыстычнага ўраўнення Еўрасаюза, беспрацоўе ў 19 краінах еўразоны ў ліпені павялічылася да 7,9% у параўнанні з 7,2% да пачатку распаўсюджвання каранавіруснай інфекцыі. У ЗША яно ўзляцела аж да 14,7 з 3,5 працэнта ў сакавіку, а пасля апусцілася да 8,4% у жніўні.

За гэтымі паказчыкамі хаваюцца дзве праблемы, якія маскіруюць рэальны ўзровень беспрацоўя ў Еўропе, адзначае лонданскі эканаміст Deutsche Bank Марк дэ Мюзон. Па-першае, гэта еўрапейскія праграмы прымусовых адпачынкаў. Еўрастат лічыць занятымі нават супрацоўнікаў, якія адпрацавалі нуль гадзін. Па ацэнцы дэ Мюзона, ад 5 да 10 працэнтаў усіх работнікаў у чатырох найбуйнейшых краінах рэгіёна (Германія, Францыя, Італія і Іспанія) у жніўні падпадалі пад дзеянне падобных праграм, паведамаў MarketWatch.

Акрамя таго, людзі, якія страцілі працу, не мелі магчымасці звярнуцца ў органы працуадкавання на фоне абмежавальных мер, уведзеных урадамі для прадухілення далейшага распаўсюджвання інфекцыі, або па іншых прычынах. На думку спецыяліста, даныя пра іх пачынуць з'яўляцца ў статыстыцы аб беспрацоўных у другім паўгоддзі, калі не адбудзецца новых лакаўдаў, ці толькі налета. Эксперт Deutsche Bank прагназуе, што да канца 2021 года афіцыйнае беспрацоўе ў еўразоне перавысіць 10 працэнтаў.

У ЧАКАННІ МІЛЬЯРДА МІГРАНТАЎ

Яшчэ адзін глабальны выклік — міграцыйны крызіс, ён мае характар пажару, які то ўзгараецца, то становіцца амаль незаўважным, але зусім не знікае. Цяпер сітуацыя з бежанцамі, якіх стрымлівалі лакаўдаў і закрывае межы, зноў пачынае нарастаць. Як лічаць эксперты, Еўропа не гатовая да новага міграцыйнага крызісу, аб непазбежнасці якога сцвярджаюць навукоўцы. Прыток нечаканых «гасцей» можа дапамагчы нацыяналістычным і права радыкальным сілам Старога свету і, у прыватнасці, краін Балты ўзяць уладу ў свае рукі.

Голад, недахоп пітной вады і войны ў самых бедных краінах свету ў найбліжэйшыя дзесяцігоддзі вымусяць больш за мільярд чалавек рушыць з месца ў пошуку выратавання і прытулку. Прагнозы змрочныя — настане новы маштабны

міграцыйны крызіс, які можа з лёгкасцю пераўзыйсці ўсе папярэдняе.

Выкладкі аўтараў даследаванняў — аналітыкаў Інстытута эканомікі і міру (Institute for Economics & Peace) — глабальныя мазгавы цэнтр са штаб-кватэрай у Сіднеі, з філіяламі ў Нью-Ёрку, Мехіка і Гаазе. IEP узначальвае тэхналагічны прадпрыемнік Стыву Кілелеа, заснавальнік кампаніі Integrated Research) паказваюць, што звыш 30 краін найменш развітых рэгіёнаў Афрыкі і Азіі непазбежна сутыкнуцца з дэфіцытам прадуктаў харчавання і вады, будучы перажываць міжэтнічныя і міждзяржаўныя ваенныя канфлікты, выкліканыя недахопам ключавых рэсурсаў.

Калі дэмаграфічная сітуацыя не зменіцца ў найбліжэйшыя дзесяцігоддзі, глабальныя попыт на прадукты харчавання да 2050 года вырастаць ў паўтара раза, востры дэфіцыт ежы закране каля 3,5 мільярда чалавек, што амаль у два разы больш, чым колькасць тых, хто галадае ў нашы дні. А змены клімату прывядуць да росту колькасці прыродных бедстваў — паводак і засух. Паводле падлікаў аналітыкаў

IEP, каля 1,2 мільярда чалавек пакінуць свае дамы ў пошуках паратунку. І можна не сумнявацца, што дзясяткі мільянаў жыхароў самых бедных краін Афрыкі і Азіі, застаўшыся без прадуктаў харчавання і вады, ратуючыся ад войнаў, рушаць да межаў прывабнага Старога свету. А там іх зусім не чакаюць, адзначае партал Baltnews.

Памятаеце, як у многіх дзяржавах талерантнага Еўрасаюза міграцыйны крызіс п'яцігадовай даўнасці з яго 1,5 мільяна нечаканых бежанцаў з нешчаслівых рэгіёнаў свету ашаламляльным чынам змянялі палітычны клімат? На свет з'явіліся такія агрэсіўна настроеныя арганізацыі процістаяння імміграцыі, як, напрыклад, PEGIDA ў Германіі, «Салдаты Одзіна» на поўначы Еўропы і ў краінах Балты. Не кажучы ўжо пра амаль маргінальныя партыі нацыяналістычнага кіталу, якія раптам імкліва набралі галасы і ўвайшлі ва ўрады еўрапейскіх краін.

Як адказаць на новы, намшат больш маштабны

імміграцыйны крызіс насельніцтва, скажам, Эстоніі, у цэлым схільная да ксенафобіі? Аднак — у імклівым узлёце папулярынасці мясцовай нацыянальна-кансерватыўнай партыі EKRE, якая амаль адкрыта прапаведуе неспрыязнасць да іммігрантаў, мусульман, людзей з іншым колерам скуры, заўважае Baltnews.

Нацыяналісты прымусілі з сабой лічыцца ўстойлівы ў сваіх сімпатых і каштоўнасцях палітычны істэблішмент у Заходняй Еўропе. Што ўжо казаць пра краіны з «юнаі» і менш развітай палітычнай культуры пра ўсходзе альянсу. Шэраг дзяржаў Усходняй Еўропы адкрыта адмовіліся прымаць у сябе бежанцаў па квотах ЕС, іншыя ціха сабатажы выкананне такіх квот. Еўрасаюз фактычна раскалоўся па лініі Захад—Усход з-за наступстваў міграцыйнага крызісу, стаў пазбягаць размоў пра выгады глабалізацыі, паклапаціўся пра ўмацаванне знешніх межаў і адпраўку войскаў у Афрыку.

Відавочна, што Стары свет не гатовы ні фінансава, ні псіхалагічна да новай, яшчэ больш маштабнай хвалі бежанцаў і не будзе да яе гатовы ў найбліжэйшыя дзесяцігоддзі. Складваецца

ўражанне, што еўрапейскія сталіцы нават думаць цяпер не жадаюць аб хуткім міграцыйным крызісе. А іх фінансавыя магчымасці скіраваны на дапамогу (чытай: схаваную экспансію — Аўт.) краінам «трэцяга свету», падарваным пандэміяй, і «азелененне эканомікі».

Палітолагі Заходняй Еўропы мяркуюць, што прывабнасць нацыяналізму для выбаршчыкаў будзе з часам спадаць, наступваючы, скажам, таму ж «з'яўляючы мысленню» ці нават «вечна жывой» сацыялістычнай ідэалогіі. Але як толькі праз знешнія межы альянсу праруцца мільёны галодных і, верагодна, незадаволеных мігрантаў, нацыяналізм і схільнасць да «рашучых мер» абавязкова зноў гучна заявяць пра сябе, перакананы аналітыкі IEP.

Аўтар змрочнага прагнозу будучых бедстваў — аўтарытэтный міжнародны Інстытут эканомікі і міру — вядомы сваімі даследаваннямі праблем мірнага развіцця і распрацоўкай Індэкса глабальнага міру — паказчыку ўзроўню рызыкі канфлікту ў маштабах планеты і асобных рэгіёнаў. Апакаліптычныя прадказанні навукоўцаў заснаваныя на аналізе дэмаграфічнай сітуацыі, наяўнасці ключавых рэсурсаў і, у першую чаргу, пітной вады і прадуктаў харчавання, у асобных краінах.

Навукоўцы інстытута відавочна не надта аптымістычна настроены адносна магчымых перспектывы выйсця з крытычнай сітуацыі, а ў якасці спосабу нівеліраваць будучы глабальныя бедствы прапануюць рэзка і істотна павялічыць памеры дапамогі, якую аказваюць развітыя дзяржавы менш паспяховаым рэгіёнам свету. За апошнія два дзесяці гадоў, як адзначае інстытут, адпаведныя штогадовыя сумы ўзрастаюць з аднаго мільярда долараў да 34 мільярдаў, але гэтых грошай, вядома, недастаткова. Іх павінна было быць у дзясяткі разоў больш, каб дапамагчы краінам, якія неўзабаве сутыкнуцца з крызісам, лічаць аналітыкі IEP.

БАГАТЫЯ І БЕДНЫЯ

На фоне нарастання другой хвалі пандэміі каранавіруса становіцца больш заўважнымі расколныя ў супольнасці. У Еўрасаюзе ўсё мацней выяўляюцца рознагалосці паміж яго членамі, адзначае вядучы эканамічнае выданне Японіі Nihon Keizai Shimbun. Дадатковай крыніцай канфрантацыі паміж кіраўніцтвам ЕС у Бруселі і краінамі Усходняй Еўропы сталі меры,

якія прымаюцца ў сувязі з пандэміяй каранавіруснай інфекцыі, — у прыватнасці, рашэнне стварыць спецыяльны фонд для аднаўлення еўрапейскай эканомікі, а таксама абмежаванні на свабоднае перамяшчэнне на тэрыторыі ЕС, якія ўводзяць асобныя краіны.

Блізі агучаны і радыкальныя прапановы. Шырокі рэзананс выклікала, напрыклад, ідэя прэм'ер-міністра Нідэрландаў Марка Рутэ, які на пасяджэнні парламента ў пачатку верасня прапанаваў сфарміраваць «новы саюз без Польшчы і Венгрыі». Відавочна, што ў ЕС павялічылася дыстанцыя паміж былымі краінамі «камуністычнага лагера» і адміністрацыяй у Бруселі, якая пасля пазыковага крызісу 2010 года і крызісу ў сувязі з напывам мігрантаў надае «асаблівае значэнне заходнім каштоўнасцям». Між тым у краінах Усходняй Еўропы расце недавер да кіраўніцтва Еўрасаюза, якое апынулася не ў стане эфектыўна справіцца з гэтымі крызісамі.

Красіаюць рознагалосці і ў дачыненні да палітыкі прыёму бежанцаў. Еўрапейская камісія апублікавала 23 верасня праект новай сістэмы размеркавання мігрантаў. Аднак дагэтуль невядома, ці падгодзяцца ўхвады і прадуктаў харчавання ў асобных краінах.

Нягледзячы на гэта, краіны Усходняй Еўропы наўрад ці вырашаць выйсці са складу Еўрасаюза, як гэта зрабіла Вялікабрытанія, мяркую японскае выданне: «Справа ў тым, што параўнальна бедная Усходняя Еўропа ўзбагачаецца за кошт ЕС. Атрымліваецца, што яна карыстаецца даражэйшымі членамі ў саюзе і пры гэтым не выконвае правілы і прынцыпы ЕС, для якога такія дзеянні выглядаюць як зніццё вяршоў».

Праблема ў тым, што Брусель пакуль не можа знайсці выхад з сітуацыі, якая складалася. Калі ён вырашыць пры гэтым пайсці на саступкі Усходняй Еўропе, то крытыкі не замарудзяць абвінавачваць яго ў «адыходзе ад еўрапейскай філасофіі». «У выніку Еўрасаюз апынуўся перад дылемай: ён з'яўляе пра важнасць «улады закона», але не можа прыняць канкрэтныя меры», — заўважае Nihon Keizai Shimbun. Так што перспектывы вырашэння сітуацыі застаюцца цяжмыя. І Стары свет, здаецца, чакуюць вельмі няпростыя часы.

Захар БУРАК.

ОАО «Дзержинский экспериментально-механический завод»
ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

№ лота	Наименование	Место нахождения	Начальная цена с НДС, руб. РБ	Сумма задатка (10 % от первоначальной цены) с НДС, руб. РБ
1	Капитальное строение (здание АЗС) с инвентарным номером 620/С-21037, в том числе: - здание В/т площадью 8 м ² ; ограждение эстакады ГСМ в/т площадью 100 м ² ; - резервуар объемом 25 м ³ , 2 шт. (заводской инвентарный номер 002528); - резервуар объемом 10 м ³ , 1 шт. (заводской инвентарный номер 002528); - заправочная колонка, 3 шт. (заводской инвентарный номер 002528)	Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминских, 46	17 401 руб. 73 коп.	1 740 руб. 17 коп.

Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/счет BY62AKBB30120606040003600000, БИК АКБВВУ2Х, ЦБВ № 606 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, УИП 60004946.

Аукцион состоится **03 ноября 2020 г. в 14.00** по адресу: Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминских 46. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **27 октября 2020 г. 12.00** по указанному адресу.

Для участия в аукционе претенденты представляют: заявление (в произвольной форме); копию платежного поручения с отметкой банка, подтверждающей внесение суммы задатка для участия в аукционе на расчетный счет, указанный в извещении; физические лица – паспорт, представитель физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность; представитель юридического лица (резидента РБ) – паспорт (руководитель копии документа о назначении на должность),

доверенность на участие в аукционе и подписание документов, копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации и их подлинники для заверения их копий организатором аукциона; представитель юридического лица (нерезидента РБ) – легализованные в установленном порядке доверенности на участие в аукционе и подписание документов (руководитель копии документа о назначении на должность), копии учредительных документов и выписки из государственного (торгового) реестра юридических лиц страны происхождения (не позднее шести месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе), документ о финансовом состоянии лица, выданный обслуживающим банком, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский (русский) язык. В случае отсутствия у физического лица счета необходимо его открыть.

Контактные телефоны: +375 44 554-45-25, +375 1716 6 46 24.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Организатор электронных торгов: Руденский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Пуховичский р-н, г. п. Руденск, ул. Ленинская, 17, тел.: (801713) 90081, 90275.

Оператор электронной торговой площадки: открытое акционерное общество «Белорусская универсальная товарная биржа»

Электронный адрес электронной торговой площадки: www.et.bulb.by

Дата проведения электронных торгов: **05 ноября 2020.**

Время проведения электронных торгов устанавливается ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа» на электронной торговой площадке «БУТБ-Имущество»

№ п/п	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Наличие инженерных сетей	Расходы по подготовке документации (рублей)	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)
1	д. Анетово, ул. Василькова, 8, 624485700101000436	0,1293	Газоснабжение, сети электроснабжения и водоснабжения	1935,23 + публикация в СМИ	5444,56	544,46
2	д. Варшава, пер. Луговой, 4, 624485701601000120	0,1484	Газоснабжение, сети электроснабжения	1763,97 + публикация в СМИ	6250,61	625,06

Задаток для участия в электронных торгах перечисляется на текущий (расчетный) счет № BY60AKBB3012000006694000000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минск, код АКБВВУ2Х, УИП 190542056, получать платежа – ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа». **Срок внесения задатка** – до подачи заявления на участие в электронных торгах. **Назначение платежа:** внесение суммы задатка на участие в торгах. **Окончание приема заявлений на участие в электронных торгах** с прилагаемыми к ним документами – **30 октября 2020 года, до 15.00.**

Лицо, желающее принять участие в электронных торгах в отношении нескольких предметов электронных торгов, вносит задаток в размере, установленном для каждого из этих предметов. Оплата стоимости предметов торгов осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. Осмотр земельных участков на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время либо с участием представителя организатора в рабочее время (понедельник–пятница, 8.00–13.00, 14.00–17.00).

Электронные торги проводятся в порядке, установленном Положением о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, при заключении договора аренды государственного имущества, в том числе земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 608, и Регламентом организации и проведения электронных торгов по продаже имущества и имущественных прав на электронной торговой площадке ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа» от 29.12.2015 № 143.

Участник, ставший победителем аукциона, после окончания аукциона обязан: подписать протокол аукциона в день проведения аукциона; в течение 10 рабочих дней внести плату за земельный участок и возместить затраты на организацию и проведение аукциона; в течение двух месяцев со дня утверждения протокола о результатах аукциона обратиться в Марьинское бюро республиканского унитарного предприятия «Минское областное агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» за государственной регистрацией земельного участка, прав, ограничений (обременений) прав на него; получить в установленном порядке техническую документацию и разрешение на строительство жилого дома; занять (освоить) земельный участок не позднее одного года после получения утвержденной проектной документации на строительство жилого дома.

Затраты на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельным участкам для строительства и обслуживания административных жилых домов подлежат возмещению в порядке, предусмотренном в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 7 февраля 2006 г. № 72 «О мерах по государственному регулированию отношений размещения и организации строительства жилых домов, объектов инженерной, транспортной и социальной инфраструктуры».

Извещения о проведении аукциона размещены на сайтах: Государственного комитета по имуществу: <http://au.nca.by>, Пуховичского районного исполнительного комитета: <http://pukhovichi-minsk-region.by>

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении первых электронных торгов
по продаже имущества
ОАО «Борисовская швейная фабрика»

Оператор электронной торговой площадки	РУП «Информационный центр Министерства экономики Республики Беларусь», УИП 190318109, Единая система электронных торгов, юр. адрес: г. Минск, ул. Берсона, 1А, комн. 513, электронный адрес: https://torgi.gov.by/ , тел.: +375298817302, +375296759828
Продавец	ОАО «Борисовская швейная фабрика» (УИП 600012003), в лице управляющего Данилова Н.В. (тел. +37529659679), производство по делу № 83-75/2020 от 10.04.2020 в экономическом суде Минской области
Форма, дата, время и место проведения торгов	Первые публичные торги в форме электронного аукциона на электронной торговой площадке РУП «Информационный центр Министерства экономики Республики Беларусь», Единая система электронных торгов www.torgi.gov.by/ . Начало торгов – 03.11.2020 в 09.00, окончание – 03.11.2020 в 16.00
Сведения о предмете торгов и порядок ознакомления с ним	Лот № 1: изолированное складское помещение, инвентарный № 610/02-701/14, площадь: 244,5 кв. м. (свидетельство о гос. регистрации № 610/615-6383 от 23.06.2020), расположенное по адресу: Минская обл., г. Борисов, ул. П. Ибарури, 9-3. Сведения об изолированном помещении и имущественных правах размещены на сайте www.bankrot.gov.by/ . Ознакомиться с предметом торгов можно в рабочие дни по указанному адресу
Начальная цена лота (без учета НДС)	Лот № 1: 62200,00 бел. руб.
Минимальная цена лота (без учета НДС)	Лот № 1: 37320,00 бел. руб.
Шаг торгов от начальной цены лота	Лот № 1: 5 % – 3110,00 бел. руб.
Сумма задатка от начальной цены лота	Лот № 1: 10 % – 6220,00 бел. руб.
Имущественное обременение в отношении имущества	Отсутствуют
Сроки приема заявок и порядок зачисления задатка	Необходимо подать заявку на участие в электронных торгах по электронному адресу https://torgi.gov.by/ и пройти регистрацию в качестве участника электронных торгов, а также перечислить задаток в срок до 02.11.2020 9.00 . Задаток в сумме 6220,00 белорусского рубля должен быть зачислен на р/счет Республиканского унитарного предприятия «Информационный центр Министерства экономики Республики Беларусь» BY68 BELB 30120027 8700 2022 6000 в ОАО «Банк БелБЭЗ», БИК: BELBYU2X. Назначение платежа: задаток за участие в торгах по лоту № 1
Порядок проведения торгов	Торги проводятся согласно Инструкции о порядке организации и проведения электронных торгов по продаже имущества в процедурах экономической несостоятельности (банкротства), утвержденной постановлением Министерства экономики Республики Беларусь от 01.04.2019 № 9, и Закону Республики Беларусь «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Победителем электронных торгов признается лицо, предложившее максимальную цену за лот
Права и обязанности сторон	Договор купли-продажи должен быть подписан не позднее 5 дней со дня завершения электронных торгов. Оплата предмета торгов должна быть осуществлена в течение 10 календарных дней со дня завершения электронных торгов
Возмещение затрат	Затраты на организацию и проведение торгов возмещаются победителем торгов в течение 5 банковских дней со дня проведения электронных торгов. Возмещение затрат осуществляется в соответствии с законодательством

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375 212 24-63-12, +375 29 510-07-63.

Продавец: открытое акционерное общество «Витязь», 210605, Витебская обл., г. Витебск, ул. П. Бровки, 13а, тел. +375 212 26-55-08.

Лот № 1. Незавершенное законсервированное капитальное строение с инв. № 200/У-86275, площадью – 888 кв. м, назначение – здание неустановленного назначения, наименование – незавершенное законсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Витебск, тр-т Старобабинский, 175/4, готовность строения – 46 %. Незавершенное законсервированное капитальное строение с инв. № 200/У-86269, площадью – 449,5 кв. м, назначение – здание неустановленного назначения, наименование – незавершенное законсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Витебск, тр-т Старобабинский, 175/3, составные части и принадлежность: крыльцо, готовность строения – 42 %, готовность двух пристроек – 62 %. Незавершенное законсервированное капитальное строение с инв. № 200/У-86276, площадью – 288,6 кв. м, назначение – здание неустановленного назначения, наименование – незавершенное законсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Витебск, тр-т Старобабинский, 175/2, готовность строения – 39 %. Незавершенное законсервированное капитальное строение инв. № 200/У-86266, площадью – 1296,1 кв. м, назначение – здание неустановленного назначения, наименование – незавершенное законсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Витебск, тр-т Старобабинский, 175, составные части и принадлежность: пристройка, навес, готовность строения – 47 %, готовность пристройки – 52 %, готовность навеса – 74 %. Объект расположен на земельном участке с кадастровым № 2401000000030010151 (площадь 3,9294 га по адресу: Витебская обл., г. Витебск, тр-т Старобабинский, 175, целевое назначение – земельный участок для содержания и обслуживания автотранспортного предприятия. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

299,8 м, наименование – подъездная железнодорожный путь № 33, назначение – сооружение специализированного железнодорожного транспорта, составные части и принадлежность: участок подъездного железнодорожного пути № 33, расположенное на зем. участке с кадастровым № 2401000000030017151, 240100000001000255, 2401000000003007556. Кап. строение с инв. № 200/С-101966 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, телефонная канализация к зданиям №№ 64В, 64В/2, 64В/3, протяженность линейного сооружения – 343,3 м, наименование – телефонная канализация, назначение – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-101967 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, водопровод хозяйственной к зданиям №№ 64В, 64В/2, 64В/3, протяженность линейного сооружения – 780,1 м, наименование – водопровод хозяйственной, назначение – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-101971 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, канализация хозяйственная от зданий №№ 64В, 64В/2, 64В/3, протяженность линейного сооружения – 445,4 м, наименование – канализация хозяйственная, назначение – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-101972 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, наружное освещение вблизи зданий №№ 64В, 64В/1, 64В/2, 64В/3, 64В/4, протяженность линейного сооружения – 429,4 м, наименование – наружное освещение, назначение – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 240100000001000255. Кап. строение с инв. № 200/С-101973 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, склад ГСМ вблизи здания № 64В, наименование – склад ГСМ, назначение – сооружение специализированное складов, хранилищ, составные части и принадлежность: емкость, емкость, емкость, емкость, наименование – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-101974 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, канализация линейная от зданий №№ 64В, 64В/2, 64В/3, протяженность линейного сооружения – 970,6 м, наименование – канализация линейная, назначение – сооружение специализированного коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-102120 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, наружная теплотрасса к зданиям №№ 64В, 64В/2, 64В/3, 64В/4, протяженность – 306,9 м, наименование – наружная теплотрасса, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 240100000001000255. Кап. строение (двухэтажное панельное здание складского корпуса № 1 (площадь 3) с рампой) с инв. № 200/С-72898 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, д. 64В, площадью 2920 кв. м, наименование – складской корпус № 1 (площадь 3), назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, составные части и принадлежность: рампа, расположенное на зем. участке с кадастровым № 240100000001000255. Кап. строение (двухэтажное смешанной конструкции здание складского корпуса № 2

с рампой) с инв. № 200/С-72749 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, д. 64В/2, площадью 2936 кв. м, наименование – складской корпус № 2 (площадь 3), назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, составные части и принадлежность: рампа, расположенное на зем. участке с кадастровым № 240100000001000255. Кап. строение (двухэтажное кирпичное здание склада ОМТС с бытовыми помещениями (корпус 3) с инв. № 200/С-72750 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, д. 64В/3, площадью 883 кв. м, наименование – склад ОМТС с бытовыми помещениями (корпус 3), назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, расположенное на зем. участке с кадастровым № 240100000001000255. Кап. строение с инв. № 200/С-101970 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, д. 64В, благоустройство территории, площадью 13216 кв. м, наименование – благоустройство территории, назначение – сооружение многофункциональное, составные части и принадлежность: проезжая часть, ограждение, трие ворот, две калитки, две крышные эстакады, громовод, расположенное на зем. участке с кадастровым № 240100000001000255. Кран мостовой электрический КМТФ-3, 1, с инв. № 88400318, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 64В/1. Кран мостовой электрический КМТФ-3, 1, с инв. № 88400318, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 64В/1. Кран мостовой электрический КМТФ-3-2, с инв. № 85400217, кран мостовой электрический КМТФ-3-2, с инв. № 85400198, кран мостовой электрический КМТФ-3-2, с инв. № 85400198, кран мостовой электрический КМТФ-3-5, с инв. № 85400235, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 64В. Имущество расположено на: земельный участок с кадастровым № 240100000001000255 (право постоянного пользования) по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 64В; земельные участки с кадастровым № 2401000000030017151 (право аренды), № 240100000003007556 (право аренды) по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 64.

с 08.30 по 16.10.2020 до 17.30. Задаток перечисляется на р/с ККУП «Витебский областной центр маркетинга» № BY93MTKB30120001093300066782 ОАО «МТБ» г. Минск, БИК: MTBYU22, УИП 390477566. Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5 ВКУП «Витебский областной центр маркетинга». Ранее опубликованное извещение: газета «Звязда» 01.09.2020.

Условия аукциона: Победитель аукциона (единственный участник, выразивший согласие на приобретение предмета торгов по указанным условиям и валидной на 5 %) обязан возместить расходы по подготовке документации, необходимой для проведения аукциона (в т. ч. затраты по оценке имущества), а также затраты по организации и проведению аукциона в течение 10 (десяти) рабочих дней с даты проведения аукциона; оплатить НДС суммы цен предложения предмета торгов; заключить договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней со дня проведения аукциона; оплатить предмет аукциона в порядке и сроки, установленные договором купли-продажи.

Аукцион проводится в порядке, установленном Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 609. Лица, желающие участвовать в аукционе, обязаны подать организатору аукциона заявление на участие в аукционе, подписать соглашение установленной формы с приложением документов: документ, подтверждающий внесение суммы задатка на р/счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юр. лицом или индивидуальным предпринимателем РБ – копия документа, подтверждающего гос. регистрацию юр. лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального заверения; физ. лицом – копия документа, подтверждающего гос. регистрацию физ. лица; лицом – званые в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юридического лица РБ – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юр.лицо представляет его руководители); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя РБ – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юр. лица, иностранного физ. лица – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявлять документ, удостоверяющий личность, руководителю юр. лица – также документ, подтверждающий его полномочия. Организатор аукциона вправе в любое время, но не позднее чем за 3 дня до даты проведения аукциона, отказаться от проведения аукциона.

Доп. информацию можно получить по тел.: +375 (212) 24-63-12, +37529 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvib.by. Ознакомиться с предметом торгов можно по предварительному согласованию с Продавцом по тел.: 8-0212-265383.

Начальная цена: 3 310 237,80 бел. руб. без учета НДС.
Задаток: 331 023,78 бел. руб.
Обременение по лоту № 1: запрещение совершения регистрационных действий. Разрешение управления имуществом, подлежащим исполнению Главного управления юстиции белорусского облисполкома от 02.03.2020; запрет на совершение регистрационных действий будет снят при условии перечисления денежных средств покупателем от покупки предмета торгов на депозитный счет управления принудительного исполнения ГИУЮ Витоблисполкома.
Дата, время и место проведения повторного аукциона: 19.10.2020 в 14.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатков и приема документов: с 05.10.2020

ІЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона)
по поручению антикризисного управляющего ООО «Юрстай групп» (220035, г. Минск, ул. Тимирязева, 67, офис 1404)
проводит в процедуре экономической несостоятельности (банкротстве)
на основании Решения Экономического суда Минской области от 16.04.2020 по делу № 290-17Б/2019
повторный открытый аукцион по продаже имущества
ДУП «Передвижная механизированная колонна № 185» УП «Минскоблсельстрой» (222410, Минская область, г. Вилейка, ул. Чапаева, 50, УНП 690018995) в составе:

№ лота	Наименование	Начальная цена без НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.
1	Автобус-вагон ГАЗ-А64R42, 2014 г. в., регистрационный знак АО 4759-5, цвет – светло-бежевый, кузов (рама) № А63R42F0001013, Х96F64R42F0001013, МКПП, дизель, пробег – 175 112 км, инв. № 04214285, технически исправен	18 270,00	1 827,00
2	Автомобиль грузовой специальный ГАЗ-5312, 1991 г. в., регистрационный знак ОЕ 3608, цвет – голубой, кузов (рама) № ХТН531200М1349390, МКПП, бензин, пробег – 381 759 км, инв. № 00005531, технически неисправен	738,00	73,80
3	Автомобиль грузовой бортовой МАЗ-5336 АЗ, 2008 г. в., регистрационный знак АЕ 9826-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M5336A380000726, МКПП, дизель, пробег – 125 313 км, инв. № 04214249, технически неисправен	4 770,00	477,00
4	Автомобиль грузовой бортовой МАЗ-5336, 2008 г. в., регистрационный знак АЕ 7348-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M5336A380000636, МКПП, дизель, пробег – 296 454 км, инв. № 00005532, технически исправен	6 840,00	684,00
5	Автомобиль грузовой специальный автобетоносмеситель на шасси МАЗ-6303 А5, 2008 г. в., регистрационный знак АН 5786-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M6303A580000492, МКПП, дизель, пробег – 220 301 км, инв. № 00005555, технически исправен	10 170,00	1 017,00
6	Автомобиль грузовой специальный автобетоносмеситель на шасси МАЗ-630305, 2010 г. в., регистрационный знак АК 0729-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M630305A0058049, Y3M630305A0003409, МКПП, дизель, пробег – 113 612, инв. № 04214254, технически исправен	11 880,00	1 188,00
7	Автомобиль грузовой специальный вышка на шасси ЗИЛ-131, 1981 г. в., регистрационный знак АА 9235-5, цвет – темно-зеленый, кузов (рама) № 469865, МКПП, бензин, пробег – 228 570 км, инв. № 00042147, технически исправен	5 040,00	504,00
8	Автомобиль грузовой специальный самосвал МАЗ-5551 А2, 2008 г. в., регистрационный знак АЕ 7157-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M5551A280001073, МКПП, дизель, пробег – 230 611 км, инв. № 00005551, технически неисправен	7 830,00	783,00
9	Автомобиль грузовой специальный самосвал МАЗ-5551, 2009 г. в., регистрационный знак АВ 6799-5, цвет – белый, кузов (рама) № Y3M5551A290002408, МКПП, дизель, пробег – 130 577 км, инв. № 00005556, технически неисправен	6 660,00	666,00
10	Автомобиль легковой седан Ауди А6, 1994 г. в., регистрационный знак 4250 ВК-5, цвет – белый, кузов (рама) № WAUZZZ4AZSN061342, МКПП, бензин, пробег – 403261 км, инв. № 04214261, технически неисправен	2 610,00	261,00
11	Кран МТТ-16 на гусеничном ходу, 1990 г. в., заводской № 349, КПП – электрическая, электр., пробег – 12 960 м/ч, инв. № 00042144, технически исправен	9 450,00	945,00
12	Погрузчик универсальный фронтальный «Амкодор-332С4-01», 2008 г. в., регистрационный знак ОВ-5 0999, заводской № 7080536, КПП – гидромеханическая, дизель, пробег – 9613 м/ч, инв. № 04214253, технически неисправен	16 740,00	1 674,00
13	Полуприцеп бортовой МАЗ-975800, 2008 г. в., регистрационный знак 4749 АА-5, цвет – зеленый, кузов (рама) № Y3M97580090011501, инв. № 04214265, технически исправен	2 610,00	261,00
14	Прицеп бортовой МАЗ-837810, 2008 г. в., регистрационный знак АК 4790 А-5, цвет – светло-серый, кузов (рама) № Y3M83781080012007, инв. № 00005553, технически исправен	2 520,00	252,00
15	Прицеп специальный самосвал МАЗ-857100, 2008 г. в., регистрационный знак А 4793 А-5, цвет – серый, кузов (рама) № Y3M85710080004688, инв. № 00005554, технически исправен	1 530,00	153,00
16	Эксплуатационно-погрузчик «Амкодор» Т0-49Е на шасси МТЗ-82.1, 2006 г. в., регистрационный знак ОА-5 9022, заводской № машины: 2211, № шасси: 80837667, МКПП, дизель, пробег – 3543 м/ч, инв. № 00004155, технически исправен	12 330,00	1 233,00

Начальная цена снижена на 10 (десять) процентов.

Объекты расположены по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. Чапаева, 50.

Шаг аукциона – 5 (пять) процентов.

Задатки (10 % от начальной цены) перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК BPSBY2X, УНП 69324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня проведения аукциона, если иной срок не будет установлен собранием (комитетом) кредиторов.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона оплачивает вознаграждение в размере 10 % от цены продажи предмета аукциона и возмещает затраты на публикацию.

Условия аукциона:

- имущество приобретает на условиях 100 % предоплаты и оплаты Покупателем (единственным участником) аукциона комиссионного вознаграждения банку за проведения данного платежа;

- Покупатель обязан за свой счет привезти приобретаемое имущество, в том числе осуществление вывоза, хранения, погрузочно-разгрузочных работ;

- на Покупателя возлагается обязанность по переоформлению (в ГАИ, военкомате), снятию и постановке на учет приобретаемого имущества за свой счет.

Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление на участие в торгах с приложением следующих документов:

- заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении о проведении торгов;

- для индивидуального предпринимателя – копии свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя (без нотариального засвидетельствования);

- для юридического лица – доверенности, выданной представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), а также копии свидетельства о государственной регистрации юридического лица (без нотариального засвидетельствования);

- для иностранного юридического лица, иностранной организации, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств или административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованных в установленном порядке копии уполномоченных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течении шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иного эквивалентного доказательства статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансово-хозяйственной деятельности, выданного обслуживающим банком (без нотариального засвидетельствования);

- для представителя гражданина Республики Беларусь, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения лота по сравнению с предложениями других лиц.

Участниками, не признанными победителями, задаток возвращается в безналичной форме в течение 3 банковских дней с момента утверждения протокола об итогах торгов.

Результаты торгов оглашаются публично в день проведения торгов. В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Организатор аукциона вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до даты их проведения.

Порядок проведения торгов и оформление участия в торгах определяется условиями, о проведении торгов ознакомиться с которым можно в дни приема заявлений на участие в торгах, а также на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение было опубликовано в газете «Звязда» от 22.07.2020. Аукцион состоится 20.10.2020 в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Чапаева, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 19.10.2020 до 15.00 по указанному адресу.

Тел.: 8 (017) 516-8065, 516-80-64, 8 (029) 102-21-17, 136-31-11.

являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств или административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованных в установленном порядке копии уполномоченных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течении шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иного эквивалентного доказательства статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансово-хозяйственной деятельности, выданного обслуживающим банком (без нотариального засвидетельствования);

- для представителя гражданина Республики Беларусь, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения лота по сравнению с предложениями других лиц.

Участниками, не признанными победителями, задаток возвращается в безналичной форме в течение 3 банковских дней с момента утверждения протокола об итогах торгов.

Результаты торгов оглашаются публично в день проведения торгов. В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Организатор аукциона вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до даты их проведения.

Порядок проведения торгов и оформление участия в торгах определяется условиями, о проведении торгов ознакомиться с которым можно в дни приема заявлений на участие в торгах, а также на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение было опубликовано в газете «Звязда» от 22.07.2020. Аукцион состоится 20.10.2020 в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Чапаева, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 19.10.2020 до 15.00 по указанному адресу.

Тел.: 8 (017) 516-8065, 516-80-64, 8 (029) 102-21-17, 136-31-11.

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении 15 октября 2020 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе)					
№	Наименование	Инв. номер	Место нахождения	Начальная цена в бел. руб. без НДС	Размер задатка в бел. руб.
1	Печь мод. ДСПТ-12И1, год выпуска – 1991	4234350	г. Минск, ул. Социалистическая, 2	296 600,00	29 600,00
2	Печь мод. ДСПТ-12И1, год выпуска – 1991	4234351		296 600,00	29 600,00
3	Печь мод. ИЧКМ-16/08И-1, год выпуска – 1991	4234352	г. Минск, ул. Социалистическая, 2	139 800,00	13 900,00
4	Печь мод. ИЧКМ-16/08И-1, год выпуска – 1991	4234353		139 800,00	13 900,00

* Комплектация продаваемого имущества определена в соответствии с приказом генерального директора ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ» от 17.01.2020 № 18 «О реализации электротехнической ДСПТ-12И1 и ИЧКМ-16/08И1».

Продавец имущества: ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», ул. Социалистическая, 2, 220021, г. Минск.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 147, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток (задатки) перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет № BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБУ № 527 ОАО «Белинвэстбанк», г. Минск, БИК BLBBBY2X, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 15 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Торги проводятся 15 октября 2020 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 05.10.2020 по 13.10.2020 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 365-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 217-96-37 (ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»).

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность в городе Щучине

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта в Щучинском районе	Площадь земельного участка, га	Кадастровый номер	Стоимость затрат на изготовление документации, руб.	Начальная цена продажи, руб.	Сумма задатка, руб.
1	Земельный участок	город Щучин, улица Батырева, 11	0,1132	425850100001000427	2 191,57	7 471,20	747,12
2	Земельный участок	город Щучин, улица Восточная, 24	0,0844	425850100001000119	-	5 570,10	557,04
3	Земельный участок	город Щучин, улица Лесная, 25	0,1097	425850100003000562	946,88	10 114,34	1 011,43
4	Земельный участок	квартал индивидуальной жилой застройки в районе улицы Ленина-Садовая, У-1387	0,1297	425850100002000962	908,87	12 062,10	1 206,21

Земельные участки предоставляются в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов.

Наличие возможности подключения к линии электрообеспечения и газоснабжения по всем лотам.

Аукцион состоится 3 ноября 2020 г. в 12.00 по адресу: 231513, г. Щучин, пл. Свободы, 11 (здание Дома Советов, 2-й этаж, малый зал районного Совета Депутатов).

Закончательная регистрация участников аукциона – 3 ноября 2020 г. с 8.00 до 11.30.

1. Организатор аукциона – Щучинский районный исполнительный комитет, г. Щучин, пл. Свободы, 11; контактные телефоны комиссии: председатель 801514 2 70 89, заместитель председателя и секретарь 801514 2 81 52.

2. Прием заявлений и прилагаемых документов на участие в аукционе производится с 3 ноября 2020 г. по 28 октября 2020 г. включительно с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 в рабочие дни, кабинет 54 отдела землеустройства райисполкома.

3. Заявления в аукционе гражданин, юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленном в извещении срок подают заявление об участии в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые

они желают приобрести в частную собственность, представляют документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметкой банка, а также заключают с местным исполнительным комитетом или по его поручению с организацией соглашение.

Кроме того, в комиссию или организацию представляются:

- гражданским – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;

- представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица – доверенности, выданной юридическим лицом, или документа, подтверждающего полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.

Консолидированными участниками для участия в аукционе представляются также оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе.

К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в комиссию или организацию в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие задаток (задатки) в размере, порядке и сроки, определенные в извещении, а также заключившие соглашение.

Граждане, юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих земельных участков.

4. Сумма задатка перечисляется на расчетный счет организатора аукциона: BY29AKBB36045270000164000000 БИК АКBBBY2X, ЦБУ № 424 ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Щучин, получатель – Щучинский районный исполнительный комитет, УНП 50006573, ОКПО 04063954.

5. Победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся внести плату за выкуп земельного участка в частную собственность и возместить затраты, связанные с проведением аукциона и подготовкой документации, необходимой для его проведения.

6. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с объектами продажи, а также с условиями, предъявляемыми к проектным решениям зданий и сооружений, которые будут размещаться на предоставляемых земельных участках.

7. Победителем аукциона или единственному участнику несостоявшегося аукциона может быть предоставлена рассрочка внесения платы согласно действующему законодательству.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Добры час мяняць свае погляды на жыццё і пазбаўляцца ад старых стрэзталіваў. Не бойцеся брацца за доўгатэрміновыя праекты, варта пашырыць замежныя кантакты. Дапамажыце калегам па рабоце, але не давайце нікому садзіцца сабе на шыю. У выхадныя не забывайце аб прыемным свецім коле. Асцярожней з настойлівымі прапановамі.

ЦЯЛЕЦ. Работа проста беге за вамі з вялікім сачком, і калі вы своечасова не схваецеся, то дзевяццацца працаваць не толькі за сябе, але і за таго хлопца. У панядзелак верагодныя затрымкі ў справах, з-за якіх стоміцеся і пачынае нервавацца. У аўторак і сераду лепш нічога не адкладаць, зрабіце усё тут і цяпер. У другой палове тыдня можае разгарнуцца дзелавую актыўнасць дома і справіцеся з назапашанымі праблемамі адным махам. У выхадныя, чым больш вы будзеце хваліць блізкіх людзей, тым шчаслівейшыя станеце самі.

БЛІЗНЯТЫ. Паспрабуйце не прыспешваць падзеі і прымаць іх такімі, якія яны ёсць, стараючыся злоўжываць як ружовымі, так і чорнымі тонамі. Галоўнае — не мітусяцца і спакойна вырашаць усе праблемы. Менавіта зараз у вас ёсць усе шанцы на поспех. Час задумацца пра папаўненне ў сям'і. У другой палове тыдня магчыма здабыць сапраўднага каханця і вялікага асабістага шчасця. Пятніца пацешыць салідным прыбыткам. Адпачніце ў выхадныя на прыродзе.

РАК. У вас ёсць усе шанцы ажыццявіць жаданае, але наўрад ці знойдзецца на гэта рашучасць. Вазьміце каго-небудзь у кампанію, так будзе прасцей. У аўторак на пытанні навакольных, якія імкнуцца быць у курсе ўсіх падзей вашага асабістага жыцця, лепш не адказваць, гэты дзень спрыяе распаўсюджванню плётак. Затое можна смела дэманстраваць калегам і сябрам свае творчыя дасягненні — ёсць шанцы праславіцца. У чацвер варта па-

гутарыць з начальствам, можаце стаць яму карысным, што ўзіме вас на новую прыступку кар'ернай лесвіцы. У гэты тыдзень трэба трохи павольней, інакш у спешцы зноў наламаеце дрочу. Эмоцыі ў асобныя хвіліны могуць пералівацца цераз край. У сераду настойлівае і ўпэўненае і раздражняльнае практычна з-за дробязяў. Гэта пагражае рэзкімі словамі і ўчынкамі. Не спяшаецеся брацца за дзвярыма. Паспрабуйце спыніць гэтыя разбуральныя эмоцыі.

ЛЕУ. Вы, як заўсёды, занадта спяшаецеся! Жыццё на гэтым тыдні трэба трохи павольней, інакш у спешцы зноў наламаеце дрочу. Эмоцыі ў асобныя хвіліны могуць пералівацца цераз край. У сераду настойлівае і ўпэўненае і раздражняльнае практычна з-за дробязяў. Гэта пагражае рэзкімі словамі і ўчынкамі. Не спяшаецеся брацца за дзвярыма. Паспрабуйце спыніць гэтыя разбуральныя эмоцыі.

ДЗЕВА. Неабходна засяродзіцца на адной, самай важнай справе. Лепш знізіць тэмп работы, каб пазбегнуць ператамлення. Паспрабуйце зразумець апанентаў, прыслухайцеся да іх думак. Магчыма, варта змяніць успрыманне сітуацыі, якая склалася. У канцы тыдня пацешаць сустрэчы з сябрамі. Не забудзьцеся зазірнуць у выхадныя ў найбліжэйшыя крамы, шопінг падывае настрой. Найбольш спрыяльным днём на гэтым тыдні будзе нядзеля, нядальым можа аказацца чацвер.

ШАЛІ. У панядзелак спаборніцтва з раптоўнымі канкурэнтамі можа паглынуць усе думкі, паспрабуйце своечасова спыніцца, тады ў вас з'явіцца усе шанцы на поспех. У аўторак не рэкамендуецца займацца справамі, якія патрабуюць вялікай адказнасці. Будзе цяжка засяродзіцца. У сераду не шкадуіце сіл і часу, каб годна падрыхтавацца да спыткі ці правэркі. У пятніцу вас могуць запрасіць на сустрэчу ў нейкае элітарнае таварыства.

СКАРПІЁН. На гэтым тыдні вам наўрад ці ўдасца пабыць у адзіноце, нават калі вельмі гэтага захочаце. Вы ўсім патрэбны. Затое дакладна добра

заробіце і можаце знайсці годных саюзнікаў у рэалізацыі вашага практычна геніяльнага праекта. У нядзелю вас чакае вулкан запалу і эмоцый, на шчасце, станоўчых.

СТРАЛЕЦ. Гэты тыдзень у цэлым канструктыўны і спрыяльны для вас. Чакайце павышэння па службе.

У сераду выяўляеце паменш актыўнасць на рабоце, лепш займіцеся бытавымі пытаннямі, будзённымі хатнімі справамі і не прымайце паспешлівых рашэнняў. У пятніцу будзеце асцярожныя пры зносінах з калегамі, можаце сказаць лішняе.

КАЗЯРОГ. Надыходзячы тыдзень можа падарыць мноства цікавых сустрэч, а новая інфармацыя літаральна хлыне на вас, як з рога дастатку. Аднастайнасці, нудзе і дэпрэсіі побач з вамі месца проста не знойдзецца! Не хавайце ад навакольных свае шматлікія таленты. Да таго ж у сераду ў вас можа прачнуцца зусім новыя, нечаканыя здольнасці. У пятніцу пастарайцеся ўстрымацца ад крытыкі і плёткаў.

ВАДАЛІУ. Займіце пазіцыю чакання, будзьце гатовыя да кампрамісаў. Магчыма пазедаць, сустрэчы з сябрамі, партнёрамі па бізнесе. Не выключаны творчыя азарны, прыслухайцеся да інтуіцыі, і фартуна будзе добразычліва. Ваша красамоўства будзе выдатна спалучацца з абаяннем, вы здолееце многім спадабацца. На рабоце не выключаны аўрал. У сям'і не ўсё гладка, магчыма рознагалосі, звязаныя з дзецьмі, а таксама ўзаемныя прэтэнзіі матэрыяльнага характару.

РЫБЫ. На гэтым тыдні зможае выправіць памылкі, якія былі дапушчаны ў адносінах з блізкімі раней. Добры настрой і станоўчыя эмоцыі, якія вы выпраменьваеце, будуць прыцягваць да вас людзей, як магніт. Тыдзень прынясе цікавыя сустрэчы і перспектыўныя знаёмствы. Паспрабуйце, нягледзячы на аптымістычны настрой, рэальна ацаніць сілы і не перагружаць сябе лішнімі клопатамі. Выхадныя лепш правесці ў адзіноце і адпачыць ад мітусян.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.16	18.40	11.24
Віцебск	7.06	18.29	11.23
Магілёў	7.06	18.30	11.24
Гомель	7.01	18.28	11.27
Гродна	7.31	18.56	11.25
Брэст	7.30	18.57	11.27

Месяц

Поўна 2 кастрычніка. Месяц у сузор'і

Цяльца.

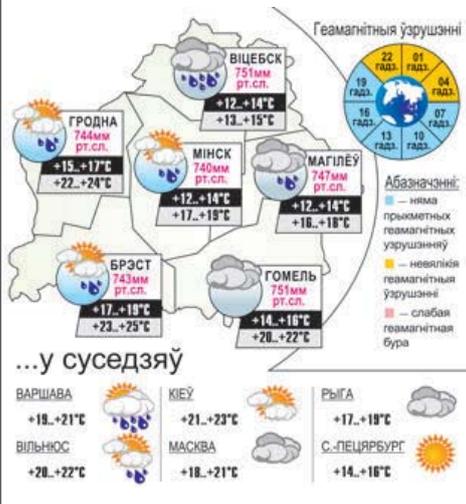
Імяніны

Пр. Алега, Алксандра, Міхаіла, Фёдора. К. Тэрэзы, Юзафа, Яна.

Фота Надзеі НІКАЛАЕВАЙ.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

З КАСТРЫЧНІКА

1930 год — нарадзіўся Уладзімір Ільіч Чараднічэнка, беларускі кампазітар.

1940 год — нарадзіўся Генадзь Адамавіч Каўхута, беларускі вучоны ў галіне ядзернай тэхнікі і тэхналогіі, доктар тэхнічных навук. Аўтар навуковых прац па метадыках вызначэння ўтрымання ізатопаў стронцыю-90 і трансуранаваых элементаў у біялагічных аб'ектах. Даследаваў трансфармацыі радыенуклідаў у мінералах глебы ў рухомы стан з наступнай дэзактывацыяй іх раслінамі.

1942 год — пачаў дзейнічаць Мінскі міжраённы падпольны камітэт КП(б)Б.

1948 год — нарадзіўся Анатоль Абрамавіч Гантварг, беларускі спартсмен (шашкі-100), міжнародны гросмайстар, заслужаны майстар спорту СССР, заслужаны трэнер Беларусі. Чэмпіён свету (1978, 1980, 1984, 1985). Чэмпіён Еўропы ў камандным першынстве (1971, 1980). Чэмпіён СССР (1969, 1973, 1977) у асабістым першынстве, пераможца Сусветнай шашачнай алімпіяды (1992) у складзе каманды Беларусі.

1997 год — 3—4 кастрычніка ў Мінску адбыўся І з'езд настаўнікаў Беларусі.

1895 год — нарадзіўся Сяргей Аляксандравіч Ясенін, рускі паэт.

1935 год — нарадзіўся Армен Барысавіч Джыгарханян, артыст тэатра і кіно, заснавальнік маскоўскага Драматычнага тэатра, народны артыст СССР. Ён стаў першым з расійскіх акцёраў, які ўвайшоў у кнігу рэкордаў Гінеса па колькасці роляў. Амаль 30 гадоў прапрацаваў у Маскоўскім тэатры імя Маякоўскага. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Арменіі.

1945 год — на I Сусветным кангрэсе прафсаюзаў у Парыжы заснавана Сусветная федэрацыя прафсаюзаў.

1985 год — падпісана Канвенцыя аб ахове архітэктурнай спадчыны Еўропы.

ЛОПЭ ДЭ ВЕГА:

«У чужую хату не ідзі, як злодзея, А лепш сваю пасцеражы ад зла».

УСМІХНЕМСЯ

— Ты зноў у сне размаўляў!
— Мне ўжо і ў сне нельга слова сказаць!

— Анжэла, што б вы сказали, калі б я паслаў вам паветраны пацалунка?
— Што вы, Вальдэмар, такі вялікі гультай!

— Міхась, яшчэ раз пажартуе пра маю фігуру — атрымаеш патэльную ў лоб! Ты мяне зразу меў?
— Так!
— Што ты зразу меў?
— Што твая лішняя вага мне рэальна пагражае!

— Васіліна, вы мне так падабаецеся! Давайце сустрэнемся з вамі заўтра!
— Што вы такое кажаце?! Я ж замужняя жанчына! Давайце сёння!..
— Мікалай, ідзі паправай сваю кашулю, а то людзі, не дай бог, падумаюць, што я пра цябе не клапацую.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (тап./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ: тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Афіцыйны адрэс: Мінск, вул. Ільіна, 10. Мерапрыемствы і навіны ў сацыяльных сетках: @zviazda.by

www.zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004, 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 3229. Нумар падпісанні ў 1930

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

2 кастрычніка 2020 года.